

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

**Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης
των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό**

Συγγραφέας εργασίας: Παπάζογλου Μαγδαληνή

Επιβλέπων: Χανιωτάκης Νικόλαος

Επιβλέπουσα: Καλδή Σταυρούλα

Βόλος 2014

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 12873/1
Ημερ. Εισ.: 13-08-2014
Δωρεά: Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ - ΠΔΕ
2014
ΠΑΠ

Περιεχόμενα

Περίληψη	σελ. 2
Εισαγωγή	σελ. 3
1. Η προβληματική των κατ' οίκον εργασιών	σελ. 6
1.1. Ορισμός των κατ' οίκον εργασιών	σελ. 6
1.2. Οι θετικές επιδράσεις	σελ. 6
1.3. Αδυναμίες και προβλήματα	σελ. 8
1.4. Παράγοντες ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών	σελ. 12
2. Η ανάθεση κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό*	σελ. 15
2.1. Οι λόγοι ανάθεσης	σελ. 15
2.2. Ο τρόπος ανάθεσης	σελ. 16
2.3. Το πρόβλημα της ποιότητας	σελ. 17
2.4. Ο απαιτούμενος χρόνος διεκπεραίωσης των εργασιών στο σπίτι ...	σελ. 19
2.5. Το θεσμικό πλαίσιο	σελ. 20
3. Έλεγχος, διόρθωση και αξιολόγηση των κατ' οίκον εργασιών	σελ. 25
3.1. Το πρόβλημα των βαθμών	σελ. 27
3.2. Αποτελεσματικές πρακτικές ανατροφοδότησης	σελ. 31
3.3. Πολιτικές σχολικών μονάδων για τις κατ' οίκον εργασίες	σελ. 36
4. Η έρευνα	σελ. 39
4.1. Μεθοδολογία	σελ. 39
4.2. Διαδικασία	σελ. 40
4.3. Συμμετέχοντες	σελ. 40
4.4. Εργαλεία	σελ. 41
4.5. Αποτελέσματα	σελ. 45
4.5.1. Παρατήρηση	σελ. 45
4.5.2. Συνέντευξη	σελ. 46
5. Συζήτηση	σελ. 52
Βιβλιογραφία	σελ. 58
Παράρτημα	σελ. 62

*Ο όρος εκπαιδευτικός χρησιμοποιείται προκειμένου να δηλώσει εκπαιδευτικούς και των δύο φύλων.

Περίληψη

Στην παρούσα έρευνα εξετάζονται οι πρακτικές που υιοθετούν οι εκπαιδευτικοί του ελληνικού δημοτικού σχολείου στη φάση του ελέγχου και της διόρθωσης των κατ' οίκον εργασιών, τα κριτήρια με τα οποία τις αξιολογούν καθώς και η μορφή ανατροφοδότησης που παρέχεται από τον εκπαιδευτικό. Αρχικώς, επιχειρείται μία σύντομη βιβλιογραφική επισκόπηση στο ζήτημα των κατ' οίκον εργασιών με έμφαση στις θετικές επιδράσεις τους, την κριτική που δέχονται και τους παράγοντες που επηρεάζουν την ολοκλήρωσή τους. Στο θεωρητικό μέρος εξετάζονται επίσης ζητήματα που σχετίζονται με το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο που αφορά το ελληνικό δημοτικό σχολείο, καθώς και με την ανάθεση των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό (τρόπος ανάθεσης, ποιότητα εργασιών, αξιολόγηση, ανατροφοδότηση). Προκειμένου να διερευνήσουμε τις πρακτικές των εκπαιδευτικών που σχετίζονται με τον έλεγχο και την αξιολόγηση των κατ' οίκον εργασιών επιλέξαμε να συνδυάσουμε δύο ερευνητικά εργαλεία, την παρατήρηση και την συνέντευξη. Στην έρευνα συμμετείχαν δέκα εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η παρατήρηση διεξήχθη για δύο ημέρες ανά εκπαιδευτικό σε διδασκαλίες Γλώσσας και Μαθηματικών. Η παρατήρηση συμπληρώθηκε από συνέντευξη με τον εκάστοτε εκπαιδευτικό. Ορισμένα βασικά ευρήματα της παρούσας έρευνας είναι ότι ο έλεγχος των κατ' οίκον εργασιών πραγματοποιείται κατά την συλλογή των εργασιών ή περνώντας από τα θρανία, οι εργασίες διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης και άλλες φορές από των ίδιο των εκπαιδευτικό συνήθως εκτός διδακτικής ώρας και η ανατροφοδότηση εκφράζεται με μονολεκτικά κυρίως σχόλια. Διακρίνουμε, ωστόσο ότι η έλλειψη της κατάλληλης καθοδήγησης αλλά και η περιορισμένη διερεύνηση του θέματος στην ελληνική βιβλιογραφία δημιουργεί σύγχυση στους εκπαιδευτικούς, καθώς αρκετές πρακτικές τους δεν συνάδουν με τις προτεινόμενες από την βιβλιογραφία.

Λέξεις-κλειδιά: κατ' οίκον εργασίες, αξιολόγηση κατ' οίκον εργασιών, πρακτικές εκπαιδευτικών.

Εισαγωγή

Οι κατ' οίκον εργασίες αποτελούν μία καθημερινή πρακτική των εκπαιδευτικών και ταυτόχρονα ένα διαχρονικό και αμφιλεγόμενο παιδαγωγικό ζήτημα, το οποίο, ιδιαίτερα στην εποχή μας, απασχολεί έντονα την επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα. Σήμερα όλο και περισσότερο καταγράφεται μία τάση αμφισβήτησης της άνευ όρων αξίας των κατ' οίκον εργασιών τόσο από τον επιστημονικό χώρο όσο και από τους ίδιους τους γονείς καθώς αναδύονται ερευνητικά δεδομένα που τονίζουν την πληθώρα των παραγόντων που οφείλει ο εκπαιδευτικός να λάβει υπόψη προκειμένου να εξασφαλίσει, όσο είναι δυνατό, την αποτελεσματικότητα των κατ' οίκον εργασιών.

Η αμφισβήτηση αφορά την αποτελεσματικότητα των εργασιών, που σχετίζεται άμεσα με την ποιότητα και την ποσότητα. Στην σημερινή εποχή διαπιστώνεται ανάθεση υπερβολικών σε ποσότητα κατ' οίκον εργασιών αποβλέποντας στην βελτίωση της επίδοσης και των σχολικών επιδόσεων. Ωστόσο, από τα ερευνητικά δεδομένα που προβάλλει η βιβλιογραφία ο υπερβολικός χρόνος ενασχόλησης με τις κατ' οίκον εργασίες έχει αρνητικές κυρίως επιδράσεις, όπως για παράδειγμα την μείωση του πολύτιμου ελεύθερου χρόνου των παιδιών και του χρόνου συναναστροφής με γονείς και συνομηλίκους, την αρνητική στάση απέναντι στο σχολείο και γενικότερα την σωματική αλλά και συναισθηματική κούραση των μαθητών.

Προβλήματα όμως εμφανίζονται και σχετικά με τον τρόπο ανάθεσης, ελέγχου και αξιολόγησης των εργασιών για το σπίτι, παρά τις αναφορές της ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας στην προσοχή που οφείλει να δείχνει ο εκπαιδευτικός σε αυτούς τους τομείς. Από την ανασκόπηση της σχετικής ελληνικής αλλά και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας διαπιστώσαμε, ότι εντοπίζονται περιορισμένες αναφορές στις πρακτικές του ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών. Συνεπώς θελήσαμε να εξετάσουμε αυτό το ελλιπώς ερευνημένο πεδίο, καθώς η ξενόγλωσση βιβλιογραφία επισημαίνει την συμβολή του ελέγχου, της διόρθωσης και της ανατροφοδότησης των κατ' οίκον εργασιών στην αποτελεσματικότητά τους.

Σκοπός μας είναι να δούμε στην περίπτωση του ελληνικού δημοτικού σχολείου τι συμβαίνει αναφορικά με τις πρακτικές που υιοθετούν οι εκπαιδευτικοί στην φάση του ελέγχου και της διόρθωσης των κατ' οίκον εργασιών, τα κριτήρια με τα οποία τις

αξιολογούν καθώς και την ανατροφοδότηση που παρέχουν. Ο έλεγχος, η αξιολόγηση, η ανατροφοδότηση είναι σημαντικές όψεις των κατ' οίκον εργασιών επειδή δίνουν στον μαθητή μία εικόνα για την πορεία του και αναγνωρίζουν τον χρόνο και τον κόπο που χρειάστηκε για να ολοκληρωθεί μία εργασία. Η ξενόγλωσση βιβλιογραφία τονίζει την αξία της ανατροφοδότησης των μαθητών για τις κατ' οίκον εργασίες και τις χαρακτηρίζει ως ένα εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης με το οποίο ο εκπαιδευτικός μπορεί να εντοπίσει τυχόν αδυναμίες και δυσκολίες των μαθητών και να παρέμβει άμεσα και κατάλληλα. Συνεπώς, επιλέξαμε να ασχοληθούμε στην παρούσα έρευνα με τα επιμέρους ζητήματα του ελέγχου, της διόρθωσης και της αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών καθώς θεωρήσαμε ότι συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην αποτελεσματικότητα των εργασιών για το σπίτι.

Τα επιχειρήματα που προβάλλονται από τους υποστηρικτές και τους πολέμιους της ανάθεσης κατ' οίκον εργασιών παρατίθενται στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφερόμαστε στον τρόπο ανάθεσης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό, στην ποιότητα των εργασιών που ανατίθενται καθώς και στις προτάσεις του υπουργείου παιδείας σχετικά με τις κατ' οίκον εργασίες.

Το τρίτο κεφάλαιο της εργασίας αφορά τον τρόπο αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών. Στην σημερινή εποχή συνιστάται από τους ερευνητές η κατάργηση της βαθμολόγησης των κατ' οίκον εργασιών, ο εποικοδομητικός διάλογος ανάμεσα σε μαθητή και εκπαιδευτικό καθώς και η δημιουργική ανατροφοδότηση. Προτείνεται ο εκπαιδευτικός να προσπαθεί να εντοπίσει τους λόγους μη ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών έτσι ώστε να γνωρίζει τις αδυναμίες των μαθητών του και να τους παρέχει την κατάλληλη βοήθεια (Βαφειάδου, 2009, σελ.32).

Τα ερευνητικά δεδομένα προτείνουν την αξία του ελέγχου, της διόρθωσης και της άμεσης ανατροφοδότησης για τις κατ' οίκον εργασίες. Η ανατροφοδότηση ωφελεί περισσότερο τους μαθητές όταν έχει την μορφή προφορικών ή και γραπτών σχολίων και συνοδεύεται από διάλογο εκπαιδευτικού - μαθητή. Σύμφωνα με την έρευνα οι κατ' οίκον εργασίες αποτελούν ένα μέσο με το οποίο ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαπιστώσει τις αδυναμίες και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές και να παρέμβει κατάλληλα.

Στο ερευνητικό μέρος της εργασίας παρουσιάζονται τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν αξιοποιώντας τα ερευνητικά εργαλεία της παρατήρησης και της συνέντευξης. Συγκεκριμένα, παρατηρήσαμε δύο ημέρες τις διδασκαλίες της Γλώσσας και των Μαθηματικών ανά εκπαιδευτικό και ακολούθησε συνέντευξη.

Από την παρατήρηση και την συνέντευξη προέκυψε ότι η πλειονότητα των εκπαιδευτικών ελέγχουν αν πραγματοποιήθηκαν οι κατ' οίκον εργασίες κατά την ώρα της συλλογής ή περνώντας από τα θρανία, αλλά οι απαντήσεις σε αρκετές εργασίες δίνονται στην ολομέλεια της τάξης, χωρίς να πραγματοποιείται κάποιος έλεγχος. Στην περίπτωση μη ολοκλήρωσης ή μη πραγματοποίησης κάποιας εργασίας για το σπίτι, οι εκπαιδευτικοί δίνουν προθεσμία μια-δυο ημερών. Η διόρθωση των εργασιών μπορεί να πραγματοποιηθεί στην ολομέλεια της τάξης ή σε ύστερο χρόνο από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό. Η αξιολόγηση μίας εργασίας εκφράζεται με ένα μονολεκτικό σχόλιο όπως «Μπράβο, Άριστα». Διαπιστώνουμε, λοιπόν, στους τομείς που αναφέρθηκαν συμφωνία ανάμεσα στις παρατηρούμενες πρακτικές και σε αυτές που αναφέρουν οι εκπαιδευτικοί στην συνέντευξη.

Τα δεδομένα από τις παρατηρήσεις συμπλήρωσαν οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους εκπαιδευτικούς κατά την διάρκεια της συνέντευξης. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι αναθέτουν περισσότερες εργασίες για το σπίτι τα σαββατοκύριακα και τις αργίες και ότι με την ανάθεση κατ' οίκον εργασιών αποβλέπουν κυρίως στην εμπέδωση και την εξάσκηση των μαθητών. Επιπλέον, απάντησαν ότι δεν βάζουν ποτέ τιμωρία για την μη ολοκλήρωση μιας κατ' οίκον εργασίας ή περισσότερες εργασίες για το σπίτι ως τιμωρία, δεν διαφοροποιούν την αντίδρασή τους ανάλογα με την επίδοση του μαθητή και δεν αναθέτουν λιγότερες εργασίες στους πιο αδύναμους μαθητές. Οι μισοί περίπου εκπαιδευτικοί απευθύνονται στους γονείς στην περίπτωση μη συστηματικής ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών ενώ οι άλλοι μισοί όχι, όλοι όμως, δεν απευθύνονται στον εκπαιδευτικό του Ολοήμερου. Αναφορικά με το κριτήριο αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών, από τις συνεντεύξεις διακρίνουμε διάσταση απόψεων καθώς οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν διαφορετικά κριτήρια όπως την ατομική προσπάθεια, τις δυνατότητές του κάθε μαθητή και την πρόοδος του. Τέλος, η πλειονότητα των εκπαιδευτικών απάντησε ότι οι κατ' οίκον εργασίες δεν επηρεάζουν τον βαθμό των μαθητών.

Κλείνοντας την εισαγωγή της παρούσας εργασίας, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην έρευνα για την συνεργασία τους καθώς και τον καθηγητή Νικόλαο Χανιωτάκη για την πολύτιμη καθοδήγηση και ανατροφοδότηση καθώς και την καθηγήτρια Σταυρούλα Καλδή για την εξίσου σημαντική βοήθειά της.

1. Η προβληματική των κατ' οίκον εργασιών

1.1. Ο ορισμός των κατ' οίκον εργασιών.

Σύμφωνα με τον ορισμό που παραθέτει ο Harris Cooper (2007, 4) οι σχολικές εργασίες για το σπίτι μπορούν να οριστούν ως οι εργασίες (προφορικές ή γραπτές) που ανατίθενται από τον εκπαιδευτικό στους μαθητές και προβλέπεται να διεκπεραιωθούν πέραν των διδακτικών ωρών. Το ρήμα «προβλέπεται» χρησιμοποιείται καθώς οι μαθητές μπορεί να έχουν την δυνατότητα να ολοκληρώσουν τις κατ' οίκον εργασίες τους για παράδειγμα κατά την διάρκεια του ολόημερου σχολείου ή τμημάτων που δημιουργήθηκαν ειδικά γι' αυτό τα σκοπό.

Είναι φανερό ότι οι σχολικές εργασίες για το σπίτι μπορούν να διαφέρουν πολύ μεταξύ τους. Ενδέχεται να διαφέρουν ως προς την ποσότητα, την μορφή, το περιεχόμενο, την δυσκολία, το σκοπό, την δεξιότητα που εξασκούν, την διαφοροποίηση, την δυνατότητα επιλογής από τους μαθητές (είναι δηλαδή υποχρεωτικές ή προαιρετικές), την προθεσμία παράδοσης, την εμπλοκή και άλλων ατόμων όπως συμμαθητών, αδερφών και γονέων (Cooper, 2007, σελ. 4 & Χατζηδήμου, 2010, σελ. 40). Συνεπώς, η ολοκλήρωσή τους δεν εξαρτάται μόνο από τον μαθητή αλλά και από διάφορους άλλους παράγοντες, τους οποίους θα αναφερθούμε αναλυτικά στην συνέχεια.

1.2. Οι θετικές επιδράσεις των κατ' οίκον εργασιών

Σύμφωνα με τον Cooper (2007, σσ. 9-12) έχουν επισημανθεί ορισμένα πλεονεκτήματα καθώς και μειονεκτήματα της ανάθεσης κατ' οίκον εργασιών. Τα θετικά αποτελέσματα μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις κατηγορίες:

1. άμεσα ακαδημαϊκά αποτελέσματα
2. μακροπρόθεσμα αποτελέσματα
3. μη ακαδημαϊκά αποτελέσματα
4. εμπλοκή γονέων

Τα άμεσα ακαδημαϊκά αποτελέσματα (Cooper & Valentine, 2001, σελ. 146) είναι η πιο συνηθισμένη λογική πίσω από την ανάθεση κατ' οίκον εργασιών. Σε

αρκετές έρευνες φαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί, οι γονείς και μαθητές «τάσσονται υπέρ των κατ' οίκον εργασιών γιατί θεωρούν ότι με τις κατ' οίκον εργασίες επιτυγχάνεται η διατήρηση και η εμπέδωση των γνώσεων και γενικότερα βελτιώνονται οι σχολικές επιδόσεις» (Φύκαρης, 2008, σελ. 36· Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 153).

Οι υποστηρικτές των κατ' οίκον εργασιών επισημαίνουν ότι, αυξάνοντας το χρόνο ενασχόλησης με τις εργασίες στο σπίτι, αυξάνονται και τα θετικά αποτελέσματα στην μάθηση. Στα άμεσα ακαδημαϊκά οφέλη συγκαταλέγονται, επίσης, «η καλύτερη μνημονική συγκράτηση γεγονότων, η αυξημένη κατανόηση και η καλύτερη νοητική επεξεργασία καθώς και η γενικότερη άσκηση των μαθητών και υποστήριξη της διδασκαλίας και της μάθησης που λαμβάνει χώρα στο σχολείο» (Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 152). Είναι λογικό ότι οι κατ' οίκον εργασίες ενισχύουν την «ανάπτυξη συγκεκριμένων ικανοτήτων και δεξιοτήτων, οι οποίες με την σειρά τους μπορούν να συμβάλουν σε καλές επιδόσεις» (Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 152), αλλά αυτό και μόνο αρκεί για να θεωρούμε ότι συμβάλλουν στην μάθηση και στην καλύτερη επίδοση; Τα ερευνητικά δεδομένα, δίνοντας την απάντηση, αποδίδουν μη στατιστικά σημαντική συσχέτιση των κατ' οίκον εργασιών και της επίδοσης ιδιαίτερα όσον αφορά τους μαθητές του δημοτικού σχολείου και σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις υποστηρίζεται ότι οι κατ' οίκον εργασίες λειτουργούν ανασταλτικά στην μάθηση και την σχολική επίδοση (Strandberg, 2012, σελ. 331· Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 152).

Στα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα περιλαμβάνονται η προώθηση της κριτικής σκέψης και της μάθησης στον ελεύθερο χρόνο, η ανάπτυξη θετικών στάσεων απέναντι στο σχολείο και στην μάθηση γενικότερα, καθώς και η βελτίωση στις συνήθειες και στις δεξιότητες μελέτης (Czerniawski & Kidd, 2013· Strandberg, 2012, σελ. 336). Η υποστήριξη αυτών των αποτελεσμάτων είναι αρκετά δύσκολη καθώς πλήθος άλλων παραγόντων συμβάλλουν στην καλλιέργεια τους, για την οποία απαιτείται ασφαλώς πολύς χρόνος (Czerniawski & Kidd, 2013· Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 153).

Υποστηρίζεται, επίσης, ότι οι κατ' οίκον εργασίες προωθούν την αυτοπειθαρχία, την υπευθυνότητα, δεξιότητες οργάνωσης του χρόνου αλλά και διαχείρισης του χρόνου και περισσότερη αυτονομία στην επίλυση προβλημάτων (μη ακαδημαϊκά αποτελέσματα) (Βαφειάδου, 2009, σελ.16· Czerniawski & Kidd, 2013· Vatterott, 2009, σελ.11). Οι κατ' οίκον εργασίες υποστηρίζεται ότι αποτελούν έναν εποικοδομητικό τρόπο ενασχόλησης του παιδιού (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 81·

Vatterott, 2009, σελ. 11). Επιπλέον, επιτρέπουν στον μαθητή να εργαστεί χωρίς πίεση χρόνου απαλλαγμένος από τους περισπασμούς της τάξης (Κομητοπούλου, 2010, σελ. 125).

Τέλος, επισημαίνονται τα θετικά στην οικογενειακή ζωή. Οι μαθητές μέσα από τις κατ' οίκον εργασίες συνειδητοποιούν την σχέση ανάμεσα στο σχολείο και στο σπίτι, οι γονείς παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ακαδημαϊκή πορεία των παιδιών τους και ενισχύεται η συνεργασία ανάμεσα στα παιδιά και τους γονείς (Κομητοπούλου, 2010, σελ.125· Φύκαρης, 2008, σελ. 36). Μία συχνή άποψη των γονέων είναι ότι αν δεν βοηθούν τα παιδιά τους στο σπίτι με τις κατ' οίκον εργασίες χάνουν την δυνατότητα να έχουν μία εικόνα για την πορεία των παιδιών τους. Βεβαίως τα ερευνητικά δεδομένα που υποστηρίζουν τα παραπάνω είναι ασθενή, ενώ αντίθετα υπάρχουν ερευνητικά δεδομένα που υποστηρίζουν τα αντίθετα αποτελέσματα στις σχέσεις παιδιού-γονέων (Kohn, 2006, σσ.12-15), ιδιαίτερα στην περίπτωση μαθητών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο σχολείο.

Από τα όσα προαναφέρθηκαν, όμως, διαπιστώνουμε ότι οι θετικές επιδράσεις που αποδίδονται στις κατ' οίκον εργασίες δεν υποστηρίζονται πάντα από τα ερευνητικά δεδομένα. Αντίθετα, υπάρχουν ερευνητικά δεδομένα που τις αμφισβητούν σε μεγάλο βαθμό. Παρόλα αυτά βλέπουμε ότι γενικότερα υπάρχει η αντίληψη ότι κατ' οίκον εργασίες είναι «ένα από τα αυτονόητα της σχολικής ζωής που δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση» (Bennett, & Kalish, 2006, σελ. 44· Strandberg, 2012, σελ. 325· Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 162). Συνεπώς, οι εκπαιδευτικοί δεν θα πρέπει να στηρίζονται μόνο σε απόψεις αλλά κυρίως στην εκπαιδευτική έρευνα και να είναι ενήμεροι για τις επιδράσεις των πρακτικών που χρησιμοποιούν.

1.3. Αδυναμίες και προβλήματα των κατ' οίκον εργασιών

Υπάρχουν πολλοί που αμφισβητούν όσα προαναφέρθηκαν και ασκούν έντονη κριτική στις κατ' οίκον εργασίες. Είναι αξιοσημείωτο ότι αρκετά από τα αρνητικά που αποδίδονται στις κατ' οίκον εργασίες έρχονται σε αντίθεση με τα θετικά αποτελέσματα.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι ενώ λέγεται από τους υποστηρικτές τους ότι οι κατ' οίκον εργασίες συμβάλλουν σε θετικότερες στάσεις απέναντι στην μάθηση και το σχολείο, άλλοι υποστηρίζουν ότι έχουν το ακριβώς αντίθετο

αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι όταν ο χρόνος ενασχόλησης με τις κατ' οίκον εργασίες είναι υπερβολικός και συνεπώς μη εποικοδομητικός δημιουργείται μία αρνητική στάση απέναντι στο σχολείο και γενικότερα στην μάθηση (Kohn, 2006, σελ.17). Όσο περισσότερες εργασίες έχει ένας μαθητής (μικρής τάξης έως Πέμπτη, Έκτη δημοτικού), τόσο πιο αρνητική άποψη έχει για αυτές (Cooper & συνεργάτες 1998). Ερευνητικά δεδομένα υποστηρίζουν, λοιπόν, ότι τα συναισθήματα των μαθητών είναι πολλές φορές αρνητικά για τις κατ' οίκον εργασίες και δίνεται η αίσθηση ότι αυτές εκτελούνται τις περισσότερες φορές «καταναγκαστικά» (Bennett & Kalish, 2006 σελ. 16· Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 154). Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ένα «μικρό αλλά συνεχώς αυξανόμενο ποσοστό εκπαιδευτικών και γονέων που διαφωνούν με τις κατ' οίκον εργασίες» (Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 156). Δεν είναι λοιπόν, λίγοι αυτοί που επισημαίνουν τα προβλήματα που προκύπτουν όταν οι εργασίες είναι πολλές και δύσκολες αν και τις θεωρούν απαραίτητες (Kohn, 2006, σελ.3· Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 162).

Όσον αφορά την συσχέτιση ανάμεσα στην ποσότητα των κατ' οίκον εργασιών και την επίδοση των μαθητών σε πρόσφατη έρευνα του Cooper και των συνεργατών του δεν παρουσιάστηκε υψηλή θετική συσχέτιση ανάμεσα στα ακαδημαϊκά αποτελέσματα και στην ποσότητα των κατ' οίκον εργασιών (Cooper, 2007, σελ. 19). Αντίθετα, στην περίπτωση που «ο χρόνος που αφιερώνεται για τις κατ' οίκον εργασίες είναι υπερβολικός, ενδέχεται οι μαθητές να οδηγηθούν σε πτώση των επιδόσεων τους παρά σε βελτίωσή τους» (Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 172). Επιπλέον, υπάρχουν παραδείγματα χωρών με πρότυπα εκπαιδευτικά συστήματα που οι κατ' οίκον εργασίες είναι λίγες σε ποσότητα ή καθόλου. Για παράδειγμα σε χώρες όπου οι μαθητές αποδίδουν πολύ υψηλά στα τεστ επίδοσης, όπως στην Ιαπωνία και στο Βέλγιο, οι εκπαιδευτικοί αναθέτουν λίγες κατ' οίκον εργασίες. Αντίθετα, σε χώρες όπως η Ελλάδα, όπου οι μαθητές κατέχουν χαμηλότερες από τον μέσο όρο θέσεις σε αυτά τα τεστ, οι εκπαιδευτικοί αναθέτουν πολλές εργασίες για το σπίτι (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 259).

Υπάρχουν, επίσης, αμφιβολίες για το αν οι κατ' οίκον εργασίες συμβάλλουν στην υιοθέτηση καλών συνηθειών διαβάσματος (αυτοπειθαρχία, αυτονομία, διαχείριση του χρόνου) (Kohn, 2006, σελ. 3). Οι υποστηρικτές των κατ' οίκον εργασιών συνδέουν την ποσότητα και τον χρόνο με την μάθηση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Ωστόσο ερευνητικά δεδομένα υποδεικνύουν ότι όσο περισσότερο χρόνος αφιερώνεται στις κατ' οίκον εργασίες, τόσο λιγότερο θετικά αποτελέσματα φαίνεται

να έχει. «Ο χρόνος είναι απαραίτητη, αλλά όχι η πιο σημαντική προϋπόθεση για την μάθηση και την καλλιέργεια δεξιοτήτων. Η μάθηση χρειάζεται χρόνο αλλά από μόνος του ο χρόνος δεν διαβεβαιώνει ότι θα υπάρξει μάθηση» (Kohn, 2006, σελ. 103).

Επιπλέον, οι κατ' οίκον εργασίες μπορούν να οδηγήσουν σε γενικότερη σωματική και συναισθηματική κούραση, στο άγχος, στην υπερφόρτωση των μαθητών και στην μείωση του ελεύθερου τους χρόνου (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 101· Czerniawski & Kidd, 2013· Vatterott, 2009, σσ. 22-23· Βαφειάδου, 2009, σελ. 25· Φύκαρης, 2008, σελ. 28· Χατζηδήμου, 1995, σελ. 19). Ειδικότερα, μπορούν να στερήσουν από τον μαθητή πολύτιμο χρόνο ύπνου και ξεκούρασης ή άλλων πολύτιμων δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου, των οποίων η αξία είναι σημαντική και να οδηγήσουν στην σχολειοποίηση του ελεύθερου χρόνου (Μπόμπας, 2010, σελ. 15· Χανιωτάκης & Θωϊδης, 2012, σελ. 172· Bennett, & Kalish, 2006, σσ. 26-27· Kohn, 2006, σσ.15-17).

Επιπρόσθετα, ενδέχεται να υπάρξουν αρνητικές συνέπειες στην σχέση γονέων –παιδιού καθώς μπορεί οι γονείς να πιέζουν τα παιδιά τους να ολοκληρώσουν τις εργασίες και να προκύπτουν συγκρούσεις κα διαμάχες (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 60· Kohn, 2006, σσ.12-15· Κομητοπούλου, 2010, σελ. 125· Χανιωτάκης & Θωϊδης, 2012, σελ. 156). Τονίζεται ότι οι γονείς και τα παιδιά χρειάζονται να αποφασίζουν οι ίδιοι πώς θα περάσουν το χρόνο τους μαζί, και όχι βέβαια ο χρόνος αυτός να εξαντλείται για τις κατ' οίκον εργασίες (Kohn, 2006, σσ. 12-15· Vatterott, 2009, σελ. 31) και σε συγκρούσεις που απορρέουν από αυτές (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 23).

Η υπερβολική ανάθεση κατ' οίκον εργασιών μπορεί να έχει αρνητικά αποτελέσματα τόσο στην σχέση των γονέων και με το παιδί τους όσο και στην σχέση των παιδιών μεταξύ τους. Ειδικότερα, όταν οι μαθητές αφιερώνουν πολύ χρόνο στις εργασίες τους, αυτό έχει ως αποτέλεσμα την κοινωνική τους απομόνωση όχι μόνο από τους φίλους τους αλλά και από τα ίδια τα αδέρφια τους καθώς ο ελεύθερος χρόνος για παιχνίδι ή άλλες δραστηριότητες περιορίζεται σημαντικά (Bennett & Kalish, 2006, σσ. 25-29).

Ένα ακόμη ζήτημα που προκύπτει είναι ότι δεν είναι λίγοι οι γονείς που κάνουν οι ίδιοι τις εργασίες των παιδιών τους. Οι μαθητές έτσι βασίζονται στους γονείς τους για την ολοκλήρωση των εργασιών τους. Αυτό έχει ως συνέπεια οι εκπαιδευτικοί να μην έχουν την πραγματική εικόνα για τις δυσκολίες που τυχόν αντιμετωπίζουν οι μαθητές τους (Χανιωτάκης & Θωϊδης, 2012, σελ. 162). Οι μαθητές σε αυτήν την περίπτωση δεν καλλιεργούν την αυτόνομη μάθηση και την

υπευθυνότητα. Δεν αναλαμβάνουν την ευθύνη της ολοκλήρωσης των εργασιών τους και βασίζονται σε άλλους για αυτήν, πρακτική που ενδέχεται να έχει αρνητικά αποτελέσματα στην μάθηση και την επίδοσή τους.

Τονίζεται, επίσης, ότι αν οι σχολικές εργασίες για το σπίτι δεν έχουν χρησιμότητα και νόημα, αυτές δεν έχουν πραγματικά οφέλη για την μάθηση (Kohn, 2006, σελ. 166). «Αν οι εργασίες που δίνονται είναι μηχανιστικού τύπου, δεν απαιτούν δημιουργικότητα και δεν συνιστούν μια νοητική πρόκληση», ένας καλός μαθητής θα τις μισήσει ενώ ένας μαθητής που δεν τις καταλαβαίνει θα αρνηθεί να τις κάνει (Χανιωτάκης & Θωϊδής, 2010, σελ. 154· Kohn, 2006, σελ.172). Χαρακτηριστική είναι η φράση του Henry David Thoreau «Δεν είναι αρκετό να είμαστε απασχολημένοι με κάτι, έτσι είναι τα μυρμήγκια. Το ζήτημα είναι με τι είμαστε απασχολημένοι» (Bennett & Kalish, 2006).

Ένα άλλο σημείο κριτικής είναι ότι οι κοινωνικές διαφορές επηρεάζουν την ολοκλήρωση των κατ' οίκον εργασιών. Οι μαθητές που έχουν την άνεση ενός ήσυχου χώρου και μίας κατάλληλης βοήθειας από τον γονεΐς λόγω του καλύτερου μορφωτικού τους επιπέδου επωφελούνται σε σχέση με τους μαθητές για τους οποίους οι συνθήκες δεν είναι τόσο ευνοϊκές. (Kohn, 2006, σσ. 126-128· Κομητοπούλου, 2010, σελ. 125· Φύκαρης, 2008, σελ. 26· Χατζηδήμου, 1995, σελ. 53). Η Deborah Meier αναφέρει ότι «αν ψάχναμε ένα τρόπο να οξύνουμε τις διαφορές στη επίδοσή, θα εφευρίσκαμε τις κατ' οίκον εργασίες» (στο: Kohn, 2006, σελ.127). Είναι φανερό ότι οι μαθητές που οι γονεΐς τους καταλαβαίνουν τις εργασίες και μπορούν να τα βοηθήσουν πλεονεκτούν σε σχέση με τους μαθητές των οποίων οι γονεΐς δεν είναι σε θέση να τους παρέχουν βοήθεια. Ο Richard Rothstein, ερευνητής στο χώρο της εκπαίδευσης και της ισότητας προσθέτει μία χαρακτηριστική πτυχή «Οι γονεΐς από διαφορετικά κοινωνικο-οικονομικά στρώματα παρέχουν διαφορετική στήριξη» (Kohn, 2006, σελ.128).

Ένα άλλο ζήτημα είναι η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών σε θέματα αποτελεσματικής αντιμετώπισης των κατ' οίκον εργασιών. Οι πρακτικές των εκπαιδευτικών για τις κατ' οίκον εργασίες είναι περισσότερο απόρροια των προσωπικών αντιλήψεων τους για αυτές παρά πρακτικές βασισμένες σε σύγχρονα ερευνητικά δεδομένα (Bennett, & Kalish, 2006, σελ. 31). Όπως αναφέρει και ο Cooper δεν υπάρχει ένα σύστημα για τις κατ' οίκον εργασίες ή σαφείς οδηγίες για αυτές και τις σωστές πρακτικές που μπορεί να υιοθετήσει ο εκπαιδευτικός (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 38). Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών αναφορικά με τις σωστές

πρακτικές απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες είναι ανεπαρκής και σε ορισμένες περιπτώσεις ανύπαρκτη (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 39· Vatterott, 2009, σελ.124). Από αυτό βέβαια οι μαθητές είναι αυτοί που «βλάπτονται».

Σύμφωνα με πορίσματα ερευνών επισημαίνονται αρκετές αρνητικές επιδράσεις από την ανάθεση κατ' οίκον εργασιών που επηρεάζουν τόσο τον μαθητή όσο και την οικογενειακή του ζωή. Εντοπίζονται, λοιπόν, αρνητικές επιδράσεις στη στάση του μαθητή απέναντι στο σχολείο και γενικότερα την μάθηση, αλλά και στην σχέση του με τους γονείς και τους συνομήλικους ή/και αδέρφια του. Υπάρχουν αρκετοί ερευνητές που επισημαίνουν την κούραση, το άγχος, την υπερφόρτωση του ελεύθερου χρόνου των μαθητών λόγω της ανάθεσης κατ' οίκον εργασιών. Γίνεται, λοιπόν, φανερό ότι εγείρονται πολλές αμφιβολίες και ζητήματα για τις κατ' οίκον εργασίες, καθώς η έρευνα δεν τεκμηριώνει ικανοποιητικά τόσο τα ακαδημαϊκά όσο και τα μη ακαδημαϊκά αποτελέσματα. Αυτό που προτείνεται είναι όχι μόνο η μείωση της ποσότητας των κατ' οίκον εργασιών αλλά και η προσοχή στην ανάθεση και στην ποιότητα τους.

1.4. Παράγοντες που επηρεάζουν την ολοκλήρωση των κατ' οίκον εργασιών.

Οι παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάζουν την ολοκλήρωση και συνεπώς την αποτελεσματικότητα των κατ' οίκον εργασιών ποικίλουν και μπορεί να αφορούν τον μαθητή, την οικογένεια και τον εκπαιδευτικό. Ορισμένοι από αυτούς τους παράγοντες που αφορούν τον μαθητή είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, η αυταντίληψή του, οι ικανότητες, τα κίνητρα, οι συνήθειες διαβάσματος του και οι επιδόσεις του, καθώς «όσο πιο χαμηλές είναι η επιδόσεις του μαθητή, τόσο μεγαλύτερες είναι οι δυσκολίες του» στην ολοκλήρωση των κατ' οίκον εργασιών (Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 155). Επιπλέον, η έλλειψη προσοχής κατά την διάρκεια ανάθεσης των εργασιών καθώς και ο περιορισμένος ελεύθερος χρόνος λόγω του πιεσμένου και κουραστικού καθημερινού προγράμματος του μαθητή (εξωσχολικές και όχι μόνο δραστηριότητες) ενδέχεται να αποτελούν αίτια της μη ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών (Φύκαρης, 2008, σελ. 64).

Στο σημείο αυτό θα αναφερθούμε αναλυτικά στους παράγοντες που απορρέουν από τον εκπαιδευτικό και τον τρόπο που χειρίζεται τις κατ' οίκον εργασίες. Ο τρόπος που παρουσιάζει ο εκπαιδευτικός τις σχολικές εργασίες για το σπίτι, για παράδειγμα

αν τονίζεται η αξία τους και η σχέση τους με το τι συμβαίνει στο σχολείο ή αν είναι ασύνδετες, μπορεί να επηρεάσει την ολοκλήρωσή τους (Strandberg, 2012, σελ. 334). Ο τρόπος ανάθεσης, επίσης, σχετίζεται με την επιτυχή ολοκλήρωση των κατ' οίκον εργασιών. Για παράδειγμα αν ο εκπαιδευτικός συνηθίζει να αναθέτει τις εργασίες για το σπίτι όταν έχει ήδη χτυπήσει το κουδούνι ή όταν οι μαθητές ασχολούνται με κάτι άλλο ή αν παρέχει ανεπαρκείς οδηγίες και εξηγήσεις, αυξάνονται οι πιθανότητες κάποιοι μαθητές να μην ολοκληρώσουν τις εργασίες αυτές επειδή δεν άκουσαν ή δεν κατάλαβαν τι ζητούσαν (Χανιωτάκης & Θωϊδης, 2012, σσ. 158-159· Kazmierzak 1994, σελ. 5). Επιπλέον, η ανεπαρκής διδασκαλία από τον εκπαιδευτικό ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα οι μαθητές να μην κατανοήσουν το περιεχόμενο της διδασκαλίας. Συνεπώς, όταν έρθει η στιγμή να πραγματοποιήσουν τις εργασίες που τους ανέθεσε ο εκπαιδευτικός μπορεί να μην γνωρίζουν τι πρέπει να γράψουν και να μην έχουν καλλιεργήσει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι γονείς επισημαίνουν ως συνήθεις λόγους μη ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών ότι το παιδί τους δεν καταλαβαίνει την εργασία και δεν ξέρει τι να γράψει (Κοράκη, 2010, σελ. 178).

Η ποσότητα των κατ' οίκον εργασιών αποτελεί έναν ακόμα παράγοντα που ενδέχεται να επηρεάσει την ολοκλήρωση των κατ' οίκον εργασιών. Δεν μπορούμε να αγνοήσουμε το γεγονός ότι η ενασχόληση των μαθητών με έναν υπερβολικό όγκο κατ' οίκον εργασιών περισσότερο αρνητικά παρά θετικά αποτελέσματα μπορεί να επιφέρει στους μαθητές του Δημοτικού αλλά και του Γυμνασίου (Χανιωτάκης & Θωϊδης, 2012, σελ. 172· Cooper, 2007, σελ. 19· Kohn, 2006, σελ. 163.). Επίσης, αν οι εργασίες για το σπίτι είναι ανούσιες, μηχανιστικού τύπου ή αν εμπλέκουν τον μαθητή και κινητοποιούν την σκέψη και το ενδιαφέρον του, δηλαδή η ποιότητα και η μορφή των εργασιών αυτών, αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την επιτυχή ολοκλήρωσή τους, όπως άλλωστε και ο βαθμός δυσκολίας και προσαρμογής στο επίπεδο του μαθητή αλλά και η στοχοθεσία τους (Φύκαρης, 2008, σελ. 64).

Επιπρόσθετα, η βιβλιογραφία επισημαίνει ότι η ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτικό τόσο στην περίπτωση ολοκλήρωσης όσο και στην περίπτωση μη ολοκλήρωσης καθώς και ο τρόπος με τον οποίο αξιολογεί και αξιοποιεί τις εργασίες για το σπίτι ενδέχεται να επηρεάσει την ολοκλήρωσή τους (Φύκαρης, 2008, σελ. 64). Χαρακτηριστική είναι η φράση της Vatterott (2009, σελ.112) «Σκοπός των κατ' οίκον εργασιών είναι να παρέχει ανατροφοδότηση στον εκπαιδευτικό και στον μαθητή για τη πορεία μάθησης του δεύτερου».

Κρίνεται, όμως απαραίτητη και η αναφορά στους παράγοντες που αφορούν την οικογένεια και τις συνθήκες που επικρατούν στο σπίτι και στο οικογενειακό περιβάλλον του μαθητή. Οι παράγοντες αυτοί μπορεί να είναι η οικονομική δυνατότητα, το μορφωτικό επίπεδο, το επάγγελμα και το ωράριο των γονέων, τα διαθέσιμα μέσα, ο αριθμός των παιδιών στην οικογένεια και η μορφή οικογένειας (μονογονεϊκή, πολύτεκνη) (Strandberg, 2012, σελ. 339). Επιπλέον παράγοντες μπορεί να είναι η δυνατότητα που έχουν οι μαθητές να ασχοληθούν απερίσπαστοι με τις κατ' οίκον εργασίες καθώς και η συμπεριφορά και η στάση των γονέων και γενικά των μελών της οικογένειας απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες (Φύκαρης, 2008, σελ. 64).

Γίνεται φανερό ότι η ολοκλήρωση των ανατιθέμενων κατ' οίκον εργασιών δεν αποτελεί ένα μονοδιάστατο ζήτημα, αλλά επηρεάζεται από πλήθος παραγόντων. Ο εκπαιδευτικός οφείλει, λοιπόν, να λαμβάνει υπόψη όσα προαναφέρθηκαν τόσο κατά τον σχεδιασμό των εργασιών όσο και κατά την ανάθεση και αξιολόγησή τους.

2. Η ανάθεση των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό

2.1. Οι λόγοι ανάθεσης κατ' οίκον εργασιών

Από την μελέτη εμπειρικών δεδομένων διαφαίνεται ότι η πλειονότητα των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των γονέων τάσσονται υπέρ των κατ' οίκον εργασιών και ότι η ανάθεση κατ' οίκον εργασιών αποτελεί μία συχνή, αν όχι καθημερινή πρακτική (Κοράκη, 2010, σσ. 178-188). Την θέση αυτή τονίζουν και άλλα ερευνητικά δεδομένα που παραθέτουν απόψεις εκπαιδευτικών, όπως για παράδειγμα η έρευνα της Βαφειάδου, (2009, σελ 100), στην οποία βλέπουμε ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί της έρευνας έχουν θετική στάση ως προς την ανάθεση κατ' οίκον εργασιών και ότι αναθέτουν συχνά εργασίες για το σπίτι

Σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα, ένας από τους συχνότερους λόγους ανάθεσης κατ' οίκον εργασιών που προβάλλουν οι εκπαιδευτικοί είναι ότι ο χρόνος στο σχολείο δεν επαρκεί. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο εκπαιδευτικός να μην προλαβαίνει να προβεί σε πρακτικές εφαρμογές ή να ολοκληρώσει προγραμματισμένες δραστηριότητες μάθησης. Η πίεση χρόνου κατά την διάρκεια της διδακτικής ώρας οδηγεί στην ανάθεση ενός μέρους της «ύλης» των μαθημάτων ως κατ' οίκον εργασία (Βαφειάδου, 2009, σελ. 29). Έτσι, ο εκπαιδευτικός «αναγκάζεται» να αναθέτει εργασίες που δεν πραγματοποιήθηκαν στην τάξη -λόγω έλλειψης χρόνου- ως κατ' οίκον εργασίες. Ένας παρόμοιος λόγος που παραθέτουν οι εκπαιδευτικοί είναι ότι αναθέτουν κατ' οίκον εργασίες για να εξοικονομήσουν διδακτικό χρόνο. Άλλοι απαντούν ότι αναθέτουν κατ' οίκον εργασίες από συνήθεια (Φύκαρης, 2008, σελ. 62). Ωστόσο οι εργασίες για το σπίτι δεν θα πρέπει να ανατίθενται από συνήθεια ή απλώς για εξοικονόμηση χρόνου, αλλά να επιτελούν άλλους σκοπούς (όπ.π., σελ. 94).

Άλλες έρευνες επισημαίνουν ως λόγους ανάθεσης κατ' οίκον εργασιών τον έλεγχο της εμπέδωσης της νέας γνώσης, την συγκράτηση στην μνήμη όσων διδάχθηκαν οι μαθητές, την υπευθυνότητα και την βελτίωση επίδοσης (Βαφειάδου, 2009, σελ.29). Ωστόσο στην έρευνα της Βαφειάδου ως κύριος λόγος ανάθεσης αναφέρεται η ανάπτυξη κριτικής ικανότητας (2009, σελ.100). Γίνεται, λοιπόν, φανερό ότι οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν ποικίλους λόγους ανάθεσης των κατ' οίκον εργασιών, που όμως δεν στηρίζονται στην εκπαιδευτική έρευνα.

2.2. Ο τρόπος ανάθεσης κατ' οίκον εργασιών

Στο σημείο αυτό, λοιπόν, αξίζει να αναφερθούμε στον τρόπο ανάθεσης των κατ' οίκον εργασιών τονίζοντας την προσοχή που πρέπει να δείξει ο εκπαιδευτικός στον χρόνο της ανάθεσης. Για παράδειγμα καλό είναι να μην επιλέγει να αναθέτει εργασίες για το σπίτι όταν έχει ήδη χτυπήσει το κουδούνι ή όταν οι μαθητές ασχολούνται με κάτι άλλο, καθώς ορισμένοι μαθητές μπορεί να μην ακούσουν τις οδηγίες που θα τους δώσει.

Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός προτού αναθέσει κάποια εργασία για το σπίτι οφείλει να έχει διαπιστώσει ότι οι μαθητές έχουν εμπεδώσει γνώσεις ή δεξιότητες, που είναι απαραίτητες για την ολοκλήρωση αυτών των εργασιών. Οι κατ' οίκον εργασίες δεν θα πρέπει να αφορούν γνώσεις και δεξιότητες που οι μαθητές δεν έχουν συναντήσει μέσα στην τάξη (Vatterott, 2009, σελ. 72). Η έρευνα έχει δείξει ότι οι κατ' οίκον εργασίες που δεν σχετίζονται με το περιεχόμενο της διδασκαλίας δεν εκτελούνται ή εκτελούνται με την παρέμβαση εξωθεσμικών παραγόντων και άρα είναι αποτυχημένες (Μπόμπας, 2010, σελ. 23). Επιπλέον, οι κατ' οίκον εργασίες δεν θα πρέπει να ανατίθενται ως τιμωρία για κάποια ανεπιθύμητη συμπεριφορά (Βαφειάδου, 2009, σελ.32).

Ένα εξίσου σημαντικό σημείο είναι ότι οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να παρέχουν στους μαθητές επαρκείς και σαφείς οδηγίες και διευκρινήσεις για τις εργασίες που τους αναθέτουν για το σπίτι και να ενθαρρύνουν τους μαθητές να διατυπώσουν ερωτήσεις ή σημεία που δεν έγιναν σαφή. Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός μπορεί να αναφέρει στους μαθητές τους στόχους των εργασιών που ανατίθενται στο σπίτι, ώστε και οι ίδιοι να γνωρίζουν πώς θα επωφεληθούν από την εργασία. Ωστόσο, αρκετοί είναι οι εκπαιδευτικοί που αφιερώνουν ελάχιστο χρόνο στην ανάθεση των κατ' οίκον εργασιών και δεν ελέγχουν αν οι μαθητές τους έχουν καταλάβει τις οδηγίες που τους έδωσαν. Σπάνια οι μαθητές που δεν έχουν καταλάβει ή ακούσει τι έχουν να κάνουν ζητούν διευκρινήσεις (Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ.159).

Ο τρόπος ανάθεσης αποτελεί έναν από τους παράγοντες που επηρεάζει την ολοκλήρωση των ανατιθέμενων κατ' οίκον εργασιών. Συνεπώς, ο εκπαιδευτικός καλό είναι να προσέχει κάποια βασικά σημεία όταν αναθέτει εργασίες για το σπίτι, ώστε να περιορίσει την πιθανότητα η μη ολοκλήρωση να είναι συνέπεια δικών του λανθασμένων πρακτικών και να αυξήσει την πιθανότητα ολοκλήρωσης αυτών των εργασιών από τους μαθητές.

2.3. Το πρόβλημα της ποιότητας των κατ' οίκον εργασιών

Κάθε κατ' οίκον εργασία πρέπει να διαθέτει ένα ξεκάθαρο στόχο, να ενισχύει την περιέργεια, το ενδιαφέρον των μαθητών και να προωθεί την ενεργή μάθηση (Cooper, 2007, σελ. 80). Είναι σημαντικό οι εργασίες για το σπίτι να είναι δημιουργικές, ωφέλιμες και να καθιστούν τον μαθητή ενεργό και όχι παθητικό απέναντι στην μάθηση (Φουντοπούλου, 2010, σελ.84).

Ερευνητικά δεδομένα αναφέρουν ότι οι πιο σύντομες κατ' οίκον εργασίες ωφελούν περισσότερο τους μαθητές σε σχέση με τις πιο εκτενείς. Οι εργασίες αυτές είναι πιο πιθανόν να ολοκληρωθούν και να ωφελήσουν τους μαθητές (Kohn, 2006, σελ. 173). Σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα οι μαθητές θα ήθελαν οι κατ' οίκον εργασίες να είναι σύντομες, ουσιαστικές και να μπορούν να ολοκληρωθούν από τους ίδιους χωρίς βοήθεια (Μαστρομιχαλάκη, 2010, σελ. 110).

Προτείνεται, επίσης, οι κατ' οίκον εργασίες να συνδέονται με το μάθημα στο οποίο ανατίθενται και τους στόχους την διδασκαλίας, ώστε να αποκτούν νόημα και οι μαθητές να αντιλαμβάνονται ότι έχουν κάποιο σκοπό (Χατζηδήμου, 2010, σελ. 46). Οι κατ' οίκον εργασίες θεωρούνται ως ωφέλιμη εκπαιδευτική διαδικασία όταν «συμβάλουν στην διανοητική, προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη του μαθητή και αποτελεί συνέχεια και συμπλήρωμα της εργασίας των μαθητών στο σχολείο» (Πηγιάκη, 2010, σελ. 50). Καλό είναι, δηλαδή, να προκαλούν την σκέψη και το ενδιαφέρον των μαθητών και να έχουν άμεση σχέση με το περιεχόμενο του μαθήματος (Φύκαρης, 2008, σελ. 94). Οι σύντομες, οι ανταποκρινόμενες στις γνώσεις-δεξιότητες που έχουν διδαχθεί και οι στοχευμένες εργασίες φαίνεται να είναι οι πλέον αποδεκτές από τους μαθητές και οι αποτελεσματικότερες (όπ.π., 2008, σελ. 50). Επιπρόσθετα, οι κατ' οίκον εργασίες καλό είναι να ταιριάζουν στην ικανότητα και την ηλικία των μαθητών και να λαμβάνουν υπόψη το πρόγραμμα και τις άλλες υποχρεώσεις τους (Czerniawski & Kidd, 2013). Κρίνεται ωφέλιμη η εξατομίκευση των κατ' οίκον εργασιών, η προσαρμογή στις δυνατότητες του μαθητή ώστε να μπορεί να τις ολοκληρώσει χωρίς να χρειαστεί βοήθεια από τρίτους, δηλαδή να μπορεί να ανταποκριθεί μόνος του (Πετρόπουλος, 2010, σελ. 98).

Οι στόχοι των κατ' οίκον εργασιών ποικίλλουν. Οι κατ' οίκον εργασίες ενδέχεται να στοχεύουν στην εξάσκηση και να επικεντρώνονται στην απόκτηση δεξιοτήτων ή γνώσεων. Είναι πιθανόν να αφορούν επέκταση της κατακτηθείσας γνώσης, δηλαδή να στοχεύουν στην ενθάρρυνση της δημιουργικής μάθησης δίνοντας

έμφαση στην πρωτοβουλία και στην έρευνα των μαθητών. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται από τους μαθητές να εφαρμόζουν προηγούμενη αποκτηθείσα μάθηση (Φύκαρης, 2008, σελ 99). Επιπρόσθετα μία άλλη διάκριση της στοχοθεσίας των κατ' οίκον εργασιών αναφέρεται σε διδακτικούς, επικοινωνιακούς και πολιτικούς σκοπούς. Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, οι διδακτικοί σκοποί που εξυπηρετούνται με την ανάθεση κατ' οίκον εργασιών σχετίζονται με την εξάσκηση, την προετοιμασία για την επόμενη διδασκαλία, την μαθησιακή και διδακτική διαδικασία, την συμμετοχή στη μάθηση και την ατομική βελτίωση του μαθητή. Οι επικοινωνιακοί σκοποί αφορούν κατ' οίκον εργασίες επανάληψης κάποιας διδακτέας ύλης, στις οποίες οι μαθητές καλούνται συνεργατικά με φίλους ή συμμαθητές να ολοκληρώσουν. Οι πολιτικοί σκοποί αναφέρονται σε κατ' οίκον εργασίες που ικανοποιούν τις ευρύτερες κοινωνικές προσδοκίες (Φύκαρης, 2008, σελ 99).

Στο σημείο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούμε σε κάποιους τύπους εργασιών που θεωρούνται σύμφωνα με την βιβλιογραφία καλό να ανατίθενται στο σπίτι, όπως:

α) Οι εργασίες που δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν στο σχολείο λόγω έλλειψης μέσων ή/και χρόνου καθώς και αυτές που επεκτείνουν εργασίες που πραγματοποιούνται στην τάξη και απαιτούν προσωπική και σε βάθος ενασχόληση του μαθητή. Τέτοιου είδους δραστηριότητες μπορούν να συμβάλουν στην σύνδεση του σχολείου με την καθημερινή ζωή (Kohn, 2006, σελ.174)

β) Δραστηριότητες κατά τις οποίες οι μαθητές αφιερώνουν χρόνο στην αλληλεπίδραση με τους γονείς τους ή/και τους ενήλικες. Οικογενειακές δραστηριότητες μπορούν να βοηθήσουν στην συναισθηματική, κοινωνική αλλά και πνευματική ανάπτυξη των μαθητών.

γ) Η ανάγνωση από τους μαθητές βιβλίων της επιλογής τους. Η ανάγνωση για ευχαρίστηση βοηθά τους μαθητές να γίνουν πιο καλοί αναγνώστες. Έπειτα, μπορεί να ακολουθήσει μία συζήτηση στην τάξη για τα βιβλία που διάβασαν οι μαθητές (Kohn, 2006, σελ. 175).

Ερευνητικά δεδομένα, όμως, επισημαίνουν ότι οι το είδος των κατ' οίκον εργασιών που προτιμούν οι εκπαιδευτικοί είναι κυρίως οι ατομικές και γραπτές κατ' οίκον εργασίες και όχι εργασίες σαν αυτές που αναφέρθηκαν (Βαφειάδου, 2009, σελ. 100).

Ο εκπαιδευτικός, λοιπόν, οφείλει να είναι προσεκτικός όσο αφορά τους στόχους, την μορφή και το περιεχόμενο των εργασιών που αναθέτει στους μαθητές. Αυτό γιατί

«προκειμένου να καλλιεργήσουμε την υπευθυνότητα και την αγάπη για την αυτόνομη μάθηση οι εργασίες που ανατίθενται στους μαθητές θα πρέπει να είναι σχεδιασμένες με τέτοιο τρόπο ώστε όλοι οι μαθητές να μπορούν και να κινητοποιούνται να τις ολοκληρώσουν βιώνοντας την επιτυχία» (Bennett & Kalish 2006, σσ. 51-52).

2.4. Ο απαιτούμενος χρόνος διεκπεραίωσης των εργασιών στο σπίτι

Οι οδηγίες του ελληνικού Υπουργείου Παιδείας, όπως θα δούμε πιο αναλυτικά στο επόμενο κεφάλαιο επισημαίνουν ότι οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να είναι ιδιαίτερα φειδωλοί με τις κατ' οίκον εργασίες που αναθέτουν στους μαθητές και οι μαθητές να μην αφιερώνουν υπερβολικό χρόνο στην ολοκλήρωση των εργασιών αυτών. Χαρακτηριστική είναι η φράση ότι «η εκτέλεσή των κατ' οίκον εργασιών για όλα τα μαθήματα καλό είναι να μην απαιτεί περισσότερο από περίπου 30 λεπτά για τις Α' και Β', 40 λεπτά για τις Γ' και Δ', και 60 λεπτά για τις Ε' και ΣΤ' τάξεις».

Αξίζει να σημειωθεί ότι για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου τα ερευνητικά δεδομένα δεν παρουσιάζουν μια σημαντική θετική συσχέτιση ανάμεσα στην ακαδημαϊκά αποτελέσματα και στην ποσότητα των κατ' οίκον εργασιών. Τα θετικά αποτελέσματα στην επίδοση που σχετίζονται με τις κατ' οίκον εργασίες είναι περιορισμένα για τους μαθητές του Δημοτικού, ενώ για τους μαθητές του Γυμνασίου και Λυκείου τα αποτελέσματα είναι πιο σημαντικά (Κοην, 2006, σελ. 163). Δεν μπορούμε να αγνοήσουμε ότι και στις δύο κατηγορίες η υπερβολή μπορεί να έχει μη επιθυμητά αποτελέσματα. Προτείνεται, λοιπόν, η ποσότητα των κατ' οίκον εργασιών να μην αποβαίνει σε βάρος της ποιότητας τους και σε βάρος του ελεύθερου χρόνου των μαθητών (Χατζηδήμου, 2010, σελ. 46). Είναι επίσης, σημαντικό ότι αν ο εκπαιδευτικός αναθέτει πολλές εργασίες για το σπίτι είναι σχεδόν βέβαιο ότι δεν θα έχει τη δυνατότητα σε καθημερινή βάση να παρέχει στους μαθητές την κατάλληλη ανατροφοδότηση (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 52). Παραδόξως στην σύγχρονη εποχή παρατηρείται αύξηση των κατ' οίκον εργασιών όλο και σε μικρότερους μαθητές (National Assessment Of Educational Progress, 2004) (Cooper, 2007).

Γίνεται, λοιπόν, φανερή η ανάγκη για επαναπροσδιορισμό των πρακτικών των εκπαιδευτικών που χαρακτηρίζονται από υπερβολική ανάθεση κατ' οίκον εργασιών και η στροφή σε πρακτικές που δεν δίνουν έμφαση στην ποσότητα αλλά στην ποιότητα και την δημιουργική φύση των εργασιών που ανατίθενται στους μαθητές.

2.5. Το θεσμικό πλαίσιο των κατ' οίκον εργασιών στο ελληνικό δημοτικό σχολείο

Σύμφωνα με την 9/2005 Πράξη του Τμήματος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, με θέμα: «Οδηγίες για τη χρήση των διδακτικών βιβλίων και τις "κατ' οίκον εργασίες" των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου» προκύπτει ότι τα διδακτικά βιβλία δεν μπορεί να αντικατασταθούν από άλλα βοηθήματα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αποκλείονται διδακτικές πρωτοβουλίες, οι οποίες όμως πρέπει να κινούνται στη φιλοσοφία, τις αρχές, τα περιεχόμενα και τις μεθοδολογικές υποδείξεις και προδιαγραφές των ισχυόντων αναλυτικών προγραμμάτων. Επομένως, πρέπει να αποφεύγεται η αναπαραγωγή σε φωτοαντίγραφα ασκήσεων από βοηθήματα που κυκλοφορούν στην ελεύθερη αγορά και η διανομή τους στους μαθητές. Διευκρινίζεται εδώ ότι οι ασκήσεις συμβατές με το πνεύμα των Αναλυτικών Προγραμμάτων και των διδακτικών βιβλίων, που λειτουργούν συμπληρωματικά προς αυτά και τις οποίες εκπονεί ο ίδιος ο εκπαιδευτικός, μπορεί να δίνονται στους μαθητές, πάντα με μέτρο και χωρίς υπερβολές.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθούμε συνοπτικά στις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για τις "κατ' οίκον " εργασίες ανά γνωστικό αντικείμενο που κοινοποιήθηκαν σε όλους τους σχολικούς συμβούλους και τους εκπαιδευτικούς με την Φ. 12/428/85241/Γ1/18-8-2003 Εγκύκλιο. Στην συγκεκριμένη Εγκύκλιο αναφέρονται τα εξής:

1. Γλωσσικό μάθημα

Για το γλωσσικό μάθημα, εκτός από αυτά που αναφέρονται στο βιβλίο δασκάλου, οι μαθητές των μικρότερων τάξεων (Α' και Β'), για περισσότερη άσκηση στη γραφή, αντιγράφουν σε χωριστό τετράδιο το κείμενο της άσκησης «Γράφω και μαθαίνω» των βιβλίων «Η γλώσσα μου».

Οι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων σε τετράδιο εργασιών για το γλωσσικό μάθημα μπορούν, για παράδειγμα, να συμπληρώνουν ασκήσεις που συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους και συγκεκριμένα ασκήσεις που τους βοηθούν να «συλλαμβάνουν» τη σημασία των λέξεων με όλους τους δυνατούς τρόπους (σύνδεση των λέξεων με τα πράγματα, συμφραζόμενα, κυριολεκτική και μεταφορική χρήση, παραγωγή και σύνθεση, περιφράσεις, ιδιωτισμούς και ιδιωτισμούς, συσχέτιση συνωνύμων και αντιθέτων, σχήματα λόγου κτλ.). Γι' αυτές τις δραστηριότητες

χρήσιμο είναι οι μαθητές να συμβουλευούνται κατάλληλα λεξικά: ορθογραφικά, σημασιολογικά, συνωνύμων κ.ά.

Στο ίδιο τετράδιο συνθέτουν περιληπτικά κείμενα από το μάθημα της γλώσσας ή και από άλλα μαθήματα με την προϋπόθεση ότι έχουν διδαχθεί στην τάξη τους συστηματικά στο να επισημαίνουν τα ουσιώδη μέσα σε μια πρόταση και σε μια παράγραφο και να παραλείπουν τα μη ουσιώδη, καθώς επίσης και στο να πυκνώνουν μια πρόταση, μια παράγραφο, ένα κείμενο. Εάν δεν έχουν ασκηθεί οι μαθητές σε παρόμοιες δραστηριότητες, δεν θα μπορέσουν να συνθέσουν μία ικανοποιητική περίληψη. Σε καμιά περίπτωση δεν αναθέτουμε ως «κατ' οίκον» εργασίες ασκήσεις παραγωγής λόγου («Σκέφτομαι και γράφω»), ασκήσεις μηχανικής φύσης και χρονικών αντικαταστάσεων. Η ορθογραφία υπαγορεύεται στους μαθητές από τον εκπαιδευτικό γι' αυτό δεν είναι σκόπιμο να την αποστηθίζουν οι μαθητές στο σπίτι τους.

2. Μαθηματικά

Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να είναι ιδιαίτερα φειδωλοί με τις "κατ' οίκον" εργασίες που αναθέτουν στους μαθητές. Ενδείκνυνται όμως σε περιπτώσεις που εξυπηρετούν ειδικούς στόχους, όπως ανακεφαλαιώσεις ενοτήτων ή περαιτέρω εμπέδωση και επέκταση της ύλης. Οι ανατιθέμενες εν γένει εργασίες οφείλουν να απαιτούν την ελάχιστη εξωτερική βοήθεια (π.χ. από γονείς) για να ολοκληρωθούν, να μην είναι χρονοβόρες και να είναι σύμφωνες με τα Αναλυτικά Προγράμματα.

3. Μελέτη του Περιβάλλοντος

Κατά την ανακεφαλαίωση των ενοτήτων μπορεί να ανατίθενται "κατ' οίκον" εργασίες που να βοηθούν τους μαθητές να οργανώνουν όσα έμαθαν (π.χ. σύνθεση περίληψης, σχεδιασμό πινάκων ή διαγραμμάτων με τις βασικές έννοιες της ενότητας) και/ή εργασίες που να οδηγούν σε δημιουργική ανασύσταση όσων έμαθαν ή σε κάποια δράση (π.χ. πρόταση για δημιουργία αφίσας). Σε καμιά περίπτωση στις "κατ' οίκον" εργασίες δεν περιλαμβάνεται η απομνημόνευση κειμένων. Η "κατ' οίκον" εργασία δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 15-20 λεπτά.

Προτείνεται, επίσης, να ενθαρρύνεται η συνεργασία ομάδας μαθητών "κατ' οίκον", εφόσον συναινούν οι γονείς και το επιτρέπουν οι συνθήκες. Αυτή η "κατ' οίκον" συνεργασία μπορεί να εφαρμόζεται κατά την εκπόνηση σχεδίων εργασίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να συνεχίσουν και εκτός σχολείου την από κοινού εμπάθυνση και κριτική διερεύνηση ενός θέματος.

4. Φυσικά

Δεν κρίνεται σκόπιμο να δίνονται πρόσθετες εργασίες για το σπίτι πέρα από αυτές που προτείνονται στο βιβλίο του μαθητή και στο βιβλίο του εκπαιδευτικού.

5. Ιστορία, Γεωγραφία και Θρησκευτικά

Οι μαθητές μπορούν σε μερικές περιπτώσεις να συμπληρώνουν στο σπίτι τους εργασίες από επίσημο τετράδιο εργασιών του Οργανισμού Έκδοσης Διδακτικών Βιβλίων ή/και τα ανακεφαλαιωτικά κείμενα όταν αυτά δεν γίνονται στο σχολείο.

Ενδεικτικά θα αναφερθεί μία προσέγγιση για το μάθημα της Ιστορίας. Ειδικότερα, οι μαθητές μελετούν μία δύο φορές τη συγκεκριμένη ενότητα, εντοπίζουν τα κυριότερα σημεία και τις νέες έννοιες που πιθανόν διδάχθηκαν, ώστε να είναι σε θέση να αποδίδουν το περιεχόμενο της ενότητας, χωρίς να υποχρεώνονται να αποστηθίσουν ούτε το βασικό κείμενο ούτε τα συνοδευτικά κείμενα. Ενδεχομένως να χρειαστεί να συμπληρώσουν στο τετράδιο εργασιών ένα ανακεφαλαιωτικό κείμενο, αν αυτό βέβαια δεν έγινε στο σχολείο. Σε καμία περίπτωση δεν αναθέτουμε στους μαθητές να αντιγράφουν πρόσθετες πληροφορίες από βιβλία και εγκυκλοπαίδειες, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν μπορούν να ανατρέχουν σε πηγές για να ερευνήσουν κάποια θέματα και να τα αποδώσουν γραπτά με δημιουργικό συνθετικό τρόπο.

6. Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Δεν κρίνεται σκόπιμο να δίνονται εργασίες για το σπίτι. Ενδείκνυται όμως στα πλαίσια εκπόνησης σχεδίων εργασίας (projects) η συνεργασία των μαθητών σε εξωσχολικό χρόνο, μετά και από συνεννόηση των γονέων.

7. Αισθητική Αγωγή

Δεν κρίνεται σκόπιμο να δίνονται συγκεκριμένες εργασίες στο σπίτι. Όμως οι μαθητές είναι σημαντικό να προτρέπονται να ασχολούνται δημιουργικά με τις καλές τέχνες, τον ελεύθερο χρόνο τους στο σπίτι.

8. Φυσική Αγωγή

Δεν κρίνεται σκόπιμο να δίνονται εργασίες για το σπίτι.

Τις προαναφερθείσες οδηγίες που αφορούν τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα συμπληρώνουν και επιπλέον γενικές οδηγίες που παρατίθενται στην πράξη του Τμήματος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, το οποίο αναφέρεται στις κατ' οίκον εργασίες.

Επιπλέον, στην συγκεκριμένη πράξη αναφέρεται ότι «Ο χρόνος παραμονής των μαθητών στο σχολείο, σε σύγκριση με το χρόνο παραμονής των μαθητών των άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, είναι αρκετά περιορισμένος. Γι' αυτό θα παρουσιάζεται η

ανάγκη μερικές εργασίες, που κανονικά θα έπρεπε να γίνονται στο σχολείο, να δίνονται στους μαθητές να τις εκτελέσουν στο σπίτι. Πρόκειται για τις γνωστές «κατ' οίκον» εργασίες, το πολυσυζητημένο και πολυπαρεξηγημένο εκπαιδευτικό θέμα, που εξακολουθεί να είναι επίκαιρο και πρέπει να αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερη παιδαγωγική ευαισθησία και με βάση τις αρχές της διδακτικής δεοντολογίας και το δικαίωμα του γονέα να βοηθήσει και του μαθητή να βοηθηθεί.

Στον εξορθολογισμό των «κατ' οίκον» εργασιών συμβάλλει αποφασιστικά η ποιότητα και η σωστή προετοιμασία τους. Οι εργασίες, που ίσως είναι απαραίτητο να ανατίθενται ως «κατ' οίκον» εργασίες, πρέπει να έχουν τα εξής γνωρίσματα:

α) Να μην είναι απλές αντιγραφές (από εγκυκλοπαίδειες κτλ) και απομνημονεύσεις.

β) Να είναι δυνατόν να εκτελεστούν από τους μαθητές χωρίς βοήθεια των γονέων. Γι' αυτό κρίνεται σκόπιμο να εξατομικεύονται όσο είναι δυνατόν.

γ) Να τις έχει προετοιμάσει ο εκπαιδευτικός σταθμίζοντας και τη δυσκολία και τη διάρκεια τους με βάση το μέσο μαθητή.

δ) Να μην περιέχουν δυσκολίες άλλες εκτός από ό,τι συγκεκριμένο προβλέπεται κάθε φορά να ελεγχθεί.

ε) Να δίνονται έπειτα από συζήτηση με τους μαθητές, ώστε να διευκρινίζονται οι δυσκολίες τους και να εξασφαλίζεται η συγκατάθεσή τους.

στ) Να μη δίνονται ως τιμωρίες.

ζ) Να είναι δυνατή η παρακολούθηση και η διόρθωσή τους από τον εκπαιδευτικό και να μην δίνονται όταν δεν πρόκειται να ελεγχθούν.

η) Να είναι απαραίτητες για την απόκτηση μιας δεξιότητας

θ) Να συμβάλλουν στην προετοιμασία της επόμενης ενότητας, χωρίς αυτό να γίνεται κατά σύστημα και υποχρεωτικά.

ι) Στην περίπτωση εργασιών και ασκήσεων που περιέχονται στα βιβλία να μην απαιτείται αντιγραφή των εκφωνήσεών τους στο τετράδιο.

ια) Να μην απαιτείται γραπτή εκτέλεση εργασιών που μπορούν να γίνουν με ευκολότερο και οικονομικότερο τρόπο (όπως είναι πχ η επισήμανση με σημάδια στοιχείων πάνω στο κείμενο και προφορική τους ανακοίνωση).

ιβ) Να μη δίνονται εργασίες τεχνικής φύσεως (χάρτες, κατασκευές κτλ.), αν προηγουμένως ο εκπαιδευτικός δεν έχει δείξει στους μαθητές πώς γίνονται και δεν τους έχει ασκήσει μέσα στην τάξη.

ιγ) Να μη δίνονται για τις ημέρες αργίας του σχολείου περισσότερες εργασίες από όσες τις άλλες μέρες.

ιδ) Η εκτέλεσή τους για όλα τα μαθήματα να μην απαιτεί περισσότερο από περίπου 30 λεπτά για τις Α και Β, 40 λεπτά για τις Γ και Δ, και 60 λεπτά για τις Ε και ΣΤ τάξεις».

Τέλος, θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι στον εξορθολογισμό των «κατ' οίκον» εργασιών συμβάλλουν η συστηματική ενημέρωση των γονέων, η συνεργασία όλων των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας, η συνεργασία με το Σχολικό Σύμβουλο, ο σωστός προγραμματισμός, η κατάλληλη προετοιμασία και η αυστηρή τήρηση του ωραρίου».

Ο λόγος που αναφερθήκαμε στις οδηγίες του αρμόδιου για την εκπαίδευση υπουργείου είναι η ανάγκη να δούμε την επίσημη θέση της εκπαιδευτικής πολιτικής της χώρας μας αναφορικά με το θέμα των κατ' οίκον εργασιών. Μελετώντας τις παραπάνω οδηγίες και προτάσεις διαπιστώνουμε ότι σε αρκετό βαθμό συμφωνούν με τις προτάσεις των ερευνητών που συναντούμε στη ελληνόγλωσση και ξενόγλωσση βιβλιογραφία.

3. Έλεγχος, διόρθωση και αξιολόγηση των κατ' οίκον εργασιών

Σύμφωνα με τον Cooper (2007) η ανατροφοδότηση του μαθητή για τις κατ' οίκον εργασίες του μπορεί να πάρει τέσσερις μορφές. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να παρέχει:

- α) Οδηγίες για το πώς θα ήταν σωστή η εργασία. Αυτό μπορεί να γίνει με τη επεξεργασία των ασκήσεων στην ολομέλεια της τάξης ή μέσα από εξατομικευμένη ανατροφοδότηση με προσωπικά ή/και γραπτά σχόλια.
- β) Ένα βαθμό ή ένα γράμμα.
- γ) Κριτική ή έπαινο (γραπτά ή προφορικά) προκειμένου να επιβραβεύσει την σωστή συμπεριφορά και να αποθαρρύνει την λανθασμένη (μη ολοκλήρωση ή λάθος απάντηση).
- δ) Μη λεκτικά μηνύματα.

Η ανατροφοδότηση μπορεί να παρέχεται όχι μόνο από τον εκπαιδευτικό αλλά και από τους συμμαθητές (Kazmierzak, 1994, σσ. 7-8), για παράδειγμα μέσα από ομάδες μαθητών που συναντώνται εκτός των σχολικών ωρών και συγκρίνουν τις απαντήσεις τους στις εργασίες που είχαν για το σπίτι (Vatterott, 2009, σελ.115). Έπειτα, οι μαθητές μεταφέρουν τυχόν απορίες ή δυσκολίες που αντιμετώπισαν στον εκπαιδευτικό. Μια άλλη μορφή είναι η αξιολόγηση των κατ' οίκον εργασιών από τους ίδιους τους μαθητές εντός της τάξης, αναλαμβάνοντας να διορθώσουν τις εργασίες για παράδειγμα κάποιου συμμαθητή τους.

Όλες οι στρατηγικές που αναφέρθηκαν μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να συνδυαστούν και αφορούν την σωστή ολοκλήρωση των κατ' οίκον εργασιών, την μη ολοκλήρωση και την ανατροφοδότηση για τις λανθασμένες απαντήσεις. Το θέμα της ανατροφοδότησης σχετικά με τις κατ' οίκον εργασίες χρήζει περισσότερης προσοχής και έρευνας (Cooper, 2007, σελ. 51), καθώς η πλειονότητα των ερευνητών συγκλίνουν στην αξία της ανατροφοδότησης των μαθητών αναφορικά με τις κατ' οίκον εργασίες.

Όσον αφορά τον έλεγχο της ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών, πορίσματα μελετών επισημαίνουν την σημασία που έχει ο άμεσος έλεγχος των κατ' οίκον εργασιών (Χατζηδήμου, Στραβάκου & Κουγιουρούκη, 2007, σελ. 27). Στην περίπτωση που ο εκπαιδευτικός δεν ελέγχει τις εργασίες που αναθέτει για το σπίτι, δίνει την εντύπωση ότι δεν εκτιμά τις προσπάθειες των μαθητών του (Χατζηδήμου,

2010, σελ. 42). Ενδέχεται, επίσης, οι μη ελεγμένες κατ' οίκον εργασίες να λαμβάνουν τον χαρακτήρα ανώφελης ρουτίνας για τους μαθητές (Φύκαρης, 2008, σελ. 49). Βέβαια υπάρχει και ένας αριθμός εκπαιδευτικών που διεξάγουν δειγματοληπτικό έλεγχο των κατ' οίκον εργασιών είτε δεν βλέπουν καθόλου τις εργασίες των μαθητών (Χανιωτάκης & Θωϊδης, 2010, σελ. 158). Είναι, ωστόσο, σημαντικό ότι ερευνητικά δεδομένα υποστηρίζουν ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί ελέγχουν αν πραγματοποιήθηκαν οι κατ' οίκον εργασίες (Βαφειάδου, 2009, σελ.35).

Όσον αφορά τη διόρθωση των κατ' οίκον εργασιών έχουμε ερευνητικά δεδομένα που εξετάζουν εάν και πότε οι εκπαιδευτικοί διορθώνουν τις κατ' οίκον εργασίες, στο πότε γίνεται αυτό και πόσο χρόνο αφιερώνουν σε αυτό. Από αυτές τις έρευνες φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό δηλώνει ότι διορθώνει τις κατ' οίκον εργασίες και αυτό το κάνει κυρίως μετά το περὰς της διδασκαλίας και μερικές φορές το Σαββατοκύριακο (Φύκαρης, 2008, σελ. 216). Οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν ότι αφιερώνουν 15 λεπτά έως 2 ώρες την εβδομάδα για τη διόρθωση των εργασιών αυτών και ότι οι κατ' οίκον εργασίες λαμβάνονται μερικές φορές υπόψη στην τελική αξιολόγηση των μαθητών (Βαφειάδου, 2009, σελ. 100). Είναι αξιοσημείωτο ότι οι εκπαιδευτικοί που δεν λαμβάνουν υπόψη τους τις κατ' οίκον εργασίες στην τελική βαθμολόγηση παραθέτουν ως κύριο τους επιχείρημα ότι «Οι κατ' οίκον εργασίες δεν ανατίθενται με σκοπό την αξιολόγηση του μαθητή αλλά την περαιτέρω εξάσκησης του» (Φύκαρης, 2008, σελ. σελ 216).

Γίνεται, λοιπόν, φανερό ότι υπάρχουν ερευνητικά δεδομένα κυρίως από μελέτες των απόψεων των εκπαιδευτικών, των γονέων ή/ και των μαθητών που τονίζουν την σπουδαιότητα του έλεγχου, της διόρθωσης καθώς και της άμεσης ανατροφοδότησης των ανατιθέμενων κατ' οίκον εργασιών. Βέβαια, δεν μπορούμε να μην αναφερθούμε στο αδύναμο σημείο των ερευνών, που στηρίζονται σε απόψεις των εμπλεκόμενων (εκπαιδευτικών, γονέων, μαθητών), να αποδώσουν την πραγματικότητα καθώς ενδέχεται οι απόψεις που αναφέρονται να μην αντιστοιχούν πλήρως σε αυτήν και να δίνουν μία ουτοπική εικόνα.

3.1. Το πρόβλημα των βαθμών

Αρκετοί εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι οι βαθμοί είναι το βασικό κίνητρο για να πραγματοποιούν οι μαθητές τις εργασίες τους και ότι χωρίς βαθμούς δεν θα τις κάνουν (Kazmierzak, 1994, σελ. 11). Υπάρχει, δηλαδή, η εντύπωση σε αρκετούς εκπαιδευτικούς ότι οι κατ' οίκον εργασίες πρέπει να βαθμολογούνται για να αξίζουν το χρόνο και τον κόπο που ο μαθητής αφιέρωσε για να τις ολοκληρώσει (Vatterott, 2009, σελ.119). Αρκετοί γονείς, από την πλευρά τους, πιστεύουν πως οι βαθμοί στέλνουν το μήνυμα στους μαθητές ότι θα πρέπει να δώσουν προσοχή στις εργασίες τους (εδώ υποκρύπτεται η άποψη ότι μόνο ό, τι βαθμολογείται έχει αξία), αλλά και παρέχουν στους ίδιους μία εικόνα για την πορεία των παιδιών τους και την ανταπόκρισή τους στην διδασκαλία.

Ένα ακόμη επιχείρημα υπέρ της βαθμολόγησης των κατ' οίκον εργασιών είναι ότι η σκληρή δουλειά πρέπει να αμείβεται και η βαθμολογία είναι ένας τρόπος για να ανταμείψουμε τον μαθητή. Αυτή είναι μία διαδεδομένη συμπεριφοριστική αντίληψη ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς, μία πρακτική μέσω της οποίας τιμωρούν τους μαθητές που δεν κάνουν τις εργασίες τους και ανταμείβουν αυτούς που συμμορφώνονται (Kazmierzak, 1994, σελ. 11).

Στην σημερινή εποχή υπάρχει η τάση να καταργηθεί η βαθμολόγηση των κατ' οίκον εργασιών (με ένα νούμερο ή ένα γράμμα). Οι απόψεις των ερευνητών συγκλίνουν στην μη βαθμολόγηση των κατ' οίκον εργασιών (Χανιωτάκης & Θωϊδης, 2012, σελ. 176) καθώς δεν υπάρχουν επαρκή ερευνητικά δεδομένα που να υποστηρίζουν την θετική συσχέτιση της βαθμολόγησης των κατ' οίκον εργασιών με την επίδοση και τα κίνητρα των μαθητών (Kazmierzak, 1994, σελ. 19).

Αρκετοί θεωρούν ότι δεν θα πρέπει οι κατ' οίκον εργασίες να βαθμολογούνται για να είναι αποδοτικές (Kazmierza, 1994, σελ. 4· Kohn, 2006, σελ.186). Υπάρχουν χώρες στις οποίες οι κατ' οίκον εργασίες δεν βαθμολογούνται και οι επιδόσεις των μαθητών είναι αρκετά υψηλές. Για παράδειγμα στις Η.Π.Α. οι εκπαιδευτικοί με ποσοστό 82% συνηθίζουν να αποδίδουν κάποιον βαθμό στις κατ' οίκον εργασίες, ενώ αντίθετα στην Ιαπωνία μόνο το 22% των εκπαιδευτικών βαθμολογεί τις κατ' οίκον εργασίες (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 51). Αξίζει να υπενθυμίσουμε ότι στην Αμερική οι επιδόσεις των μαθητών σε τεστ επίδοσης είναι χαμηλότερες συγκριτικά με τις επιδόσεις των μαθητών στην Ιαπωνία.

Όταν οι κατ' οίκον εργασίες βαθμολογούνται και συνεκτιμώνται στο βαθμό του μαθητή τότε είναι σαν να συγκόψουμε την εξάσκηση και τον έλεγχο της κατανόησης (δηλαδή την διαμορφωτική αξιολόγηση) με την επίδειξη εκ μέρους του μαθητή των γνώσεών του (δηλαδή την τελική αξιολόγηση) και να έχουμε τελικά μία ασαφή εικόνα του μαθητή. Η αμοιβή της ολοκλήρωσης των εργασιών μέσω της βαθμολογίας καταλήγει ο τελικός βαθμός να μην αντανακλά τη μάθηση. Οι εκπαιδευτικοί δεν θα πρέπει να στηρίζουν την βαθμολογία του μαθητή μόνο από την ολοκλήρωση των κατ' οίκον εργασιών, αν η εικόνα του μαθητή μέσα στη τάξη δεν συμβαδίζει με αυτή που φαίνεται στις κατ' οίκον εργασίες (Vatterott, 2009, σελ.91). Συνεπώς, καλό είναι ο εκπαιδευτικός να μην υπόψη του τις κατ' οίκον εργασίες στην τελική βαθμολογία του μαθητή (Χατζηδήμου, 2010, σελ. 47).

Πολλοί εκπαιδευτικοί δεν ξέρουν να αξιολογούν τίποτα άλλο πέρα από τα τεστ και τις κατ' οίκον εργασίες και δυσκολεύονται να αξιολογήσουν τις εργασίες που αναθέτουν στην τάξη ή δυσκολεύονται να τις αναλύσουν για να δουν τη μάθηση που επιτελείται κατά την διάρκεια της διδασκαλίας παρέχοντας την κατάλληλη ανατροφοδότηση.

Ένα ακόμη από τα επιχειρήματα που προβάλλονται είναι ότι στην περίπτωση της βαθμολόγησης, όταν δηλαδή οι κατ' οίκον εργασίες συνοδεύονται και από κάποιο βαθμό, οι γονείς παρεμβαίνουν περισσότερο και διορθώνουν τυχόν λάθη και παραλείψεις. Μία πρακτική βαθμολόγησης των κατ' οίκον εργασιών αυξάνει, επίσης, την πιθανότητα υιοθέτησης από τους μαθητές πρακτικών αντιγραφής (Cooper, 2007, σελ. 11). Επιπρόσθετα, για τους μαθητές που ολοκληρώνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους η βαθμολόγησή τους δεν αποτελεί πρόβλημα. Αντίθετα για του μαθητές που δυσκολεύονται η βαθμολόγηση μπορεί να οδηγήσει σε έναν φαύλο κύκλο (Vatterott, 2009, σελ. 92).

Ο Alfie Kohn τονίζει ότι «η βαθμολόγηση των κατ' οίκον εργασιών είναι καταστροφική γιατί δίνει στους μαθητές την εντύπωση ότι το νόημα των εργασιών για το σπίτι δεν είναι να μάθουν αλλά να αξιολογηθούν και να αποδείξουν αν έχουν ήδη μάθει» (Kohn, 2006, σελ.186). Τονίζεται, επίσης, ότι δεν θα πρέπει να υπάρχουν τιμωρίες για τυχόν λανθασμένες απαντήσεις στις κατ' οίκον εργασίες, οι μαθητές να μην φοβούνται ότι θα τιμωρηθούν ή θα βαθμολογηθούν αρνητικά αν κάνουν λάθη (όπ.π., σελ. 186). Στην αντίθετη περίπτωση οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί τείνουν να αντιμετωπίζουν την βαθμολόγηση των κατ' οίκον εργασιών περισσότερο ως αμοιβή ή ποινή και λιγότερο ως μία μορφή ανατροφοδότησης για τη μάθηση που επιτελείται (Vatterott, 2011, σελ. 61). Όταν μία λανθασμένη απάντηση δεν ακολουθείται από μία «τιμωρία» αλλά από την κατάλληλη ανατροφοδότηση, οι μαθητές δεν θα φοβούνται να κάνουν λάθη και θα αντιληφθούν ότι το να κάνουν λάθος είναι θεμιτό και όχι κατακριτέο.

Το κίνητρο του βαθμού αφενός αναστέλλει την ανάπτυξη εσωτερικών κινήτρων, αφετέρου υποβάλλει τη σκέψη ότι η κατ' οίκον εργασία είναι μία δυσάρεστη δραστηριότητα και απαιτείται είτε το δέλεαρ του καλού βαθμού είτε ο φόβος του κακού βαθμού. Η βαθμολόγηση των κατ' οίκον εργασιών δεν προωθεί την καλλιέργεια εσωτερικών κινήτρων για μάθηση αλλά συχνά με την βαθμολόγηση υπερσχύουν τα εξωτερικά κίνητρα, όπως ο καλός βαθμός. Βέβαια, δεν μπορούμε να μην αναφέρουμε ότι μία τέτοια πρακτική ενισχύει και τις αρνητικές στάσεις απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες και ίσως απέναντι στο σχολείο και την μάθηση γενικότερα (Bennett & Kalish, 2006, σσ. 110-111).

Η βαθμολόγηση με έναν βαθμό ή ένα γράμμα είναι μια απλή και γρήγορη διαδικασία αλλά ενδέχεται να έχει αρνητικά αποτελέσματα για τους μαθητές τόσο σε επίπεδο αυτοεκτίμησης και κινήτρων όσο και σε επίπεδο μάθησης (Kazmierzak, 1994, σελ. 10· Vatterott, 2009, σελ. 92). Παρά τα όσα αναφέραμε χαρακτηριστικό είναι ότι οι κατ' οίκον εργασίες συχνά συνοδεύονται από ένα βαθμό (σε ποσοστό πάνω από 50%), όπως αναφέρεται σε έρευνα του Brock και των συνεργατών του (2007, σελ. 361).

Υπάρχουν και περιπτώσεις εκπαιδευτικών που εφαρμόζουν ένα εναλλακτικό σύστημα βαθμολόγησης, που όμως δεν μπορεί να ξεφύγει πλήρως από τα αρνητικά της απόδοσης κάποιου βαθμού στις κατ' οίκον εργασίες. Στο σημείο αυτό αναφέρουμε δύο τέτοιες περιπτώσεις.

Στην έρευνα του Brock και των συνεργατών του (2007, σελ.361) ορισμένοι εκπαιδευτικοί επισημαίνουν ότι βαθμολογούν τις κατ' οίκον εργασίες, αλλά ο βαθμός που δίνεται για τις κατ' οίκον εργασίες δεν είναι ένας βαθμός ή ένα νούμερο. Συγκριμένα, οι εκπαιδευτικοί έχουν ένα πίνακα με στοιχεία τα οποία αξιολογούν ανά μάθημα και ένα από αυτά τα στοιχεία είναι αν οι μαθητές ολοκλήρωσαν τις κατ' οίκον εργασίες τους έγκαιρα. Στην περίπτωση που δεν τις έχουν ολοκληρώσει και δώσει στον εκπαιδευτικό, τους δίνεται μία προθεσμία και αν πάλι δεν τις ολοκληρώσουν, στην στήλη του πίνακα συμπληρώνεται μία παύλα.

Μία άλλη εναλλακτική μέθοδος βαθμολόγησης των κατ' οίκον εργασιών παρουσιάζεται από τους Bluman, Rowland, & Mockensturm (2010). Σε αυτήν την εναλλακτική μέθοδο έμφαση δίνεται στην σωστή ολοκλήρωση των κατ' οίκον εργασιών. Όταν ο μαθητής παραδώσει την κατ' οίκον εργασία ο εκπαιδευτικός την ελέγχει ως προς την ορθότητα της και αν δεν είναι σωστή την επιστρέφει στον μαθητή την επόμενη ημέρα. Έπειτα, δίνεται στον μαθητή προθεσμία μία ή δύο ημερών να διορθώσει την εργασία και να την ξαναφέρει στον εκπαιδευτικό. Αυτός ο κύκλος επαναλαμβάνεται όσες φορές χρειαστεί. Η βαθμολόγηση των εργασιών εξαρτάται από τις φορές που θα επαναληφθεί ο «κύκλος». Τα αποτελέσματα της εφαρμογής αυτής της μεθόδου έδειξαν αύξηση των κινήτρων των μαθητών να ολοκληρώσουν τις κατ' οίκον εργασίες τους. Οι υποστηρικτές της εναλλακτικής αυτής μεθόδου τονίζουν ότι με την εφαρμογή της δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να μην αφήνουν ανολοκλήρωτες τις κατ' οίκον εργασίες τους και να «μάθουν από τα λάθη τους» (Bluman, Rowland & Mockensturm, 2010).

Οι προαναφερθείσες μέθοδοι βαθμολόγησης των κατ' οίκον εργασιών είναι βέβαια καλύτερες από την απόδοση ενός βαθμού, αλλά τα οφέλη στους μαθητές είναι πιο ασαφή σε σχέση με την εφαρμογή μία μεθόδου ανατροφοδότησης που στηρίζεται στην συζήτηση και στην συνεχή και σαφή ανατροφοδότηση των μαθητών. «Με την μη βαθμολόγηση των κατ' οίκον εργασιών έχουμε την στροφή από το μοντέλο της απαίτησης στο μοντέλο της υποστήριξης. Αντί να απαιτούμε από τους μαθητές να ολοκληρώσουν τις κατ' οίκον εργασίες τους με την απειλή ενός κακού βαθμού, τους βοηθάμε να λάβουν ενεργητικό ρόλο στην μάθησή τους» (Vatterott, 2009, σελ.115).

Γίνεται φανερό, λοιπόν, η τάση να μην προσμετρείται η αξιολόγηση των κατ' οίκον εργασιών στην τελική βαθμολογία του μαθητή και να μην δίνονται βαθμοί στις κατ' οίκον εργασίες (Vatterott, 2009, σελ.120). Σε αυτήν την πρακτική, βέβαια, υπάρχουν πολλές αντιδράσεις καθώς οι παγιωμένες πρακτικές είναι δύσκολο να

αλλάξουν, αλλά η τάση προς την κατάργηση της βαθμολογίας των κατ' οίκον εργασιών είναι φανερή. Ένα πρώτο βήμα είναι ότι υπάρχουν σχολεία που δεν επιτρέπουν ή περιορίζουν τον βαθμό στον οποίο οι κατ' οίκον εργασίες προσμετρούνται στην τελική βαθμολογία των μαθητών.

Οι κατ' οίκον εργασίες καλό είναι, λοιπόν, να μην συνοδεύονται από έναν βαθμό και να μην προσμετρούνται στην τελική βαθμολογία του μαθητή, αλλά να παρομοιάζονται με την «πρόβα πριν μία παράσταση», που σκοπό φυσικά έχει την εξάσκηση και την βελτίωση και όχι την κρίση του μαθητή (Christopher, 2007, σελ.74). Η αξιολόγηση και η κατάλληλη ανατροφοδότηση και όχι η βαθμολόγηση των κατ' οίκον εργασιών είναι το κλειδί (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 53).

3.2. Αποτελεσματικές πρακτικές ανατροφοδότησης.

Η ανατροφοδότηση έχει σημαντική θέση σε μία αποτελεσματική διδασκαλία και επηρεάζει τη μάθηση του μαθητή (Hattie, 2012, σελ. 129). Είναι καίριας σημασίας για την κινητοποίηση των μαθητών να κάνουν τις εργασίες, που τους ανατίθενται για το σπίτι (Czerniawski & Kidd, 2013).

Η κατ' οίκον εργασία αποτελεί «εργαλείο διαλόγου ανάμεσα στον μαθητή και τον εκπαιδευτικό» και συμβάλλει στην ανατροφοδότηση και των δύο (Βαρβατσούλης, 2010, σελ. 74).

«Ο δάσκαλος μέσω των κατ' οίκον εργασιών συλλέγει πληροφορίες, οι οποίες αποτελούν βασική πηγή ανατροφοδότησης και επαναπροσδιορισμού των στόχων της διδασκαλίας του αλλά και δείκτη προσδιορισμού της μορφής και του περιεχομένου των ίδιων των κατ' οίκον εργασιών. Σε γνωστικό επίπεδο ο δάσκαλος πληροφορείται αν οι μαθητές του αντιλήφθηκαν, επεξεργάστηκαν, κατανόησαν και εμπέδωσαν το περιεχόμενο της διδασκαλίας του. Έτσι εντοπίζει δυσκολίες και σχεδιάζει παρεμβάσεις» (Κοράκη, 2010, σελ. 174).

Η ανατροφοδότηση, λοιπόν, είναι σημαντική γιατί μας δείχνει το σημείο στο οποίο βρίσκεται ο μαθητής και που μπορεί να φτάσει (Βαφειάδου, 2009, σελ. 33). Από την άλλη, και οι μαθητές λαμβάνουν ανατροφοδότηση για τα «μαθησιακά τους επιτεύγματα και τις μαθησιακές τους δυνατότητες» (Φύκαρης, 2008, σελ. 95).

Οι μαθητές τείνουν να συμπληρώνουν με μεγαλύτερη διάθεση τις κατ' οίκον εργασίες που τους ανατίθενται όταν λαμβάνουν σταθερή και δημιουργική ανατροφοδότηση. Η ανατροφοδότηση αυτή καθίσταται περισσότερο λειτουργική όταν οι εκπαιδευτικοί συζητούν στην τάξη τις πιθανές δυσκολίες που αντιμετώπισαν

οι μαθητές (Φύκαρης, 2008, σελ. 108). Είναι χαρακτηριστικό ότι σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο μελέτης για τη σχολική διαρροή από το Maine Department of Education στις Η.Π.Α., ύστερα από συνεντεύξεις σε μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου διαπιστώθηκε ότι οι κατ' οίκον εργασίες αποτελούν έναν από τους λόγους για τους οποίους οι μαθητές εγκαταλείπουν το σχολείο. Οι μαθητές παραπονιόντουσαν ότι οι εκπαιδευτικοί τους δεν ενδιαφέρονταν να ακούσουν τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν με τις εργασίες στο σπίτι και τους πραγματικούς λόγους για τη μη εκτέλεσή τους, αλλά τους προσπερνούσαν απλώς χαρακτηρίζοντάς τους ως αποτυχημένους ή τεμπέληδες (Βαφειάδου, 2009, σελ. 44).

Οι μαθητές, λοιπόν, ανταποκρίνονται αποδοτικότερα στην επιτέλεση των κατ' οίκον εργασιών τους όταν αισθάνονται το σεβασμό προς την προσωπικότητά τους από τον εκπαιδευτικό τους και παρουσιάζουν μεγαλύτερη προθυμία, όταν αναπτύσσεται αλληλοσεβασμός μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών (Φύκαρης, 2008, σελ.107). Οι μαθητές έχουν την ανάγκη να νιώθουν ότι η δουλειά και η προσπάθεια τους εκτιμάται και αναγνωρίζεται από τον εκπαιδευτικό (Hattie, 2012, σελ. 135· Strandberg, 2013, σελ.332).

Ωφέλιμο λοιπόν, θα ήταν ο εκπαιδευτικός να ρωτάει τους μαθητές τι τους δυσκόλεψε και να προσπαθεί να εντοπίσει τους λόγους μη ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών έτσι ώστε να γνωρίζει τις αδυναμίες τους (Βαφειάδου, 2009, σελ.32). Αυτό μπορεί να γίνει, για παράδειγμα, με σημείωμα του μαθητή μαζί με την κατ' οίκον εργασία του. Αν ένα σημαντικό μέρος της τάξης αδιαφορεί για τις κατ' οίκον εργασίες ή έρχεται με λυμένες από τρίτους εργασίες, αυτό αποτελεί ένα δείκτη ότι κάτι είναι προβληματικό με την διδασκαλία αλλά και/ή με την ποιότητα και την ποσότητα των κατ' οίκον εργασιών (Βαρβατσούλης, 2010, σελ.73).

Σκοπός της ανατροφοδότησης είναι να αμβλύνει το κενό που υπάρχει ανάμεσα στο σημείο που βρίσκεται ο μαθητής και στο που θα έπρεπε να είναι. Προκειμένου η ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτικό να είναι αποτελεσματική θα πρέπει ο εκπαιδευτικός να γνωρίζει που βρίσκεται ο μαθητής και που θα έπρεπε να βρίσκεται και να το κάνει αυτό φανερό στους μαθητές (Hattie, 2012, σελ. 129). Η κατάλληλη ανατροφοδότηση είναι μία περίπλοκη διαδικασία που προϋποθέτει έναν συνεχή «διάλογο» ανάμεσα τον εκπαιδευτικό και τον μαθητή (Vatterott, 2009, σελ. 113). «Όταν οι κατ' οίκον εργασίες χρησιμοποιούνται ως εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να εξασκηθούν, να λάβουν ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτικό και να βελτιωθούν» (Strandberg, 2012, σελ.

332 Vatterott, 2009, σελ. 112). Η χρήση, λοιπόν, των εργασιών για το σπίτι ως ένα εργαλείο για τον εντοπισμό των αδυναμιών των μαθητών και η κατάλληλη ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτικό ώστε οι μαθητές να ξεπεράσουν τις δυσκολίες τους ίσως είναι μία ωφέλιμη πρακτική (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 53).

Η ανατροφοδότηση μπορεί να πάρει πολλές μορφές όπως:

- μπορεί να στρέφει την προσοχή του μαθητή στην επίτευξη ενός στόχου - δραστηριότητας.
- μπορεί να στρέφει την προσοχή του μαθητή στις διαδικασίες και στα βήματα που χρειάζονται για την ολοκλήρωση μία δραστηριότητας.
- μπορεί να παρέχει επεξηγήσεις στην περίπτωση που κάτι δεν έχει γίνει κατανοητό από τους μαθητές.
- μπορεί να αυξάνει τα κίνητρα των μαθητών να προσπαθήσουν περισσότερο (Hattie, 2012, σελ. 129).

Η αναγνώριση των λαθών των μαθητών και η κατάλληλη ανατροφοδότηση είναι μία ευκαιρία για «ένα βήμα προς την επιτυχία» (Hattie, 2012, σελ.130). Είναι σημαντικό οι εκπαιδευτικοί να γνωρίζουν τις αδυναμίες των μαθητών τους και παρέχοντας την κατάλληλη ανατροφοδότηση να αποσκοπούν στην άμβλυνση αυτών των δυσκολιών και στην πρόοδο των μαθητών. Εξίσου σημαντικό είναι οι μαθητές να μπορούν να αξιοποιήσουν την ανατροφοδότηση που τους παρέχεται. Ο Hattie αναφέρει πως υπάρχουν λίγες έρευνες σχετικά με την ανατροφοδότηση που παρέχεται στην τάξη και τονίζει ότι το σημαντικό δεν είναι μόνο αν παρέχεται κάποιας μορφής ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτικό αλλά και αν οι μαθητές την αντιλαμβάνονται και την αξιοποιούν (όπ.π., 2012, σελ. 137).

Ο τρόπος, βέβαια, που δίνεται η ανατροφοδότηση για τις κατ' οίκον εργασίες από τον εκπαιδευτικό μπορεί να ενθαρρύνει ή να αποθαρρύνει την ολοκλήρωσή τους (Vatterott, 2009, σελ. 75). Για παράδειγμα έρευνες δείχνουν ότι η ανατροφοδότηση που δίνεται από τον εκπαιδευτικό τις περισσότερες φορές απευθύνεται σε όλη την τάξη. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο μαθητής να μην θεωρεί ότι απευθύνεται σε αυτόν και συνεπώς η ανατροφοδότηση δεν βρίσκει αποδέκτες και δεν αξιοποιείται. Αυτός, λοιπόν, είναι ένα τρόπος ανατροφοδότησης που μπορεί να μην έχει τα αποτελέσματα που αναμένουμε (Hattie, 2012, σελ. 137).

Προτείνεται ο εκπαιδευτικός να μην διορθώνει όλα τα λάθη του μαθητή αλλά να επικεντρώνεται στις αδυναμίες που αφορούν τους στόχους που είχε θέσει για την

συγκεκριμένη εργασία (Black & William, 1998, σελ.36). Επισημαίνεται ότι τα πιο συγκεκριμένα σχόλια είναι πιο αποτελεσματικά σε σύγκριση με τα σύντομα σχόλια, όπως «μπράβο», «προσπάθησε περισσότερο» (Strandberg, 2013, σελ.8). Έρευνες έδειξαν ότι η διόρθωση των λαθών στις κατ' οίκον εργασίες όταν συνοδεύεται από γραπτά η προφορικά σχόλια είναι προτιμότερη από την απόδοση μόνο ενός βαθμού (Βαφειάδου, 2009, σελ.34).

Ορισμένες στρατηγικές ανατροφοδότησης που θεωρούνται επικοινωνιακές σύμφωνα με την Vatterott (2009) είναι οι εξής:

- Άμεση ανατροφοδότηση - Όσο πιο άμεση είναι η ανατροφοδότηση τόσο πιο ωφέλιμη αποβαίνει για τον μαθητή. Η αξία της άμεσης ανατροφοδότησης τονίζεται και από τους Czerniawski και Kidd (2013) και από τον Kazmierzak (1994, σελ. 7).
- Διαμορφωτική αξιολόγηση και ανατροφοδότηση του μαθητή, όχι απλώς με ένα νούμερο ή γράμμα αλλά με συζήτηση με τον μαθητή προκειμένου να εντοπιστούν οι λόγοι λανθασμένης ολοκλήρωσης ή μη ολοκλήρωσης (Strandberg & Lindberg, 2012, σελ. 77· Vatterott, 2009, σελ. 102). Έρευνες δείχνουν ότι οι μαθητές που δέχονται προσωπική στοχευμένη ανατροφοδότηση σχετικά με τα λάθη τους στις εργασίες για το σπίτι επωφελούνται σε σχέση με τους μαθητές που απλά λαμβάνουν ένα γράμμα ή ένα βαθμό (Feldman, 2004, σελ.5).
- Η επιβράβευση να μην είναι μέρος της ανατροφοδότησης καθώς η επιβράβευση παρέχει λίγα στοιχεία για το έργο το οποίο είχε κληθεί να κάνει ο μαθητής και αποπροσανατολίζει τον μαθητή (Hattie, 2012, σελ.136).
- Ανατροφοδότηση ενδέχεται να χρειαστεί να πάρει και την μορφή της επαναδιδασκαλίας, στην περίπτωση που ο λόγος μη ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών ήταν η ελλιπής κατανόηση.
- Αυτοαξιολόγηση, όπου οι μαθητές διαπιστώνουν τι τους δυσκολεύει (Kazmierzak, 1994, σελ. 8· Vatterott, 2009, σελ.117).
- Ετεροαξιολόγηση με την παροχή οδηγιών σε μία φόρμα για κάθε ζευγάρι μαθητών προκειμένου να την χρησιμοποιήσουν για να αξιολογήσουν την εργασία του διπλανού τους (Czerniawski & Kidd, 2013).
- Χρήση ενός συστήματος-κώδικα ανατροφοδότησης-αξιολόγησης για τους μαθητές. Για παράδειγμα οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές μπορούν να έχουν

συμφωνήσει σε κάποιους κώδικες (αρχικά γράμματα/χρώματα κ.α.) που θα αφορούν τι πρέπει να προσέξουν οι μαθητές και τι να διορθώσουν. Οι μαθητές με τη σειρά τους μπορούν να εντοπίζουν που αναφέρεται ο κώδικας που συνοδεύει την εργασία τους και να διορθώνουν μόνοι τους τα λάθη τους (Czerniawski & Kidd, 2013).

Οι κατ' οίκον εργασίες μπορούν να αποτελέσουν ένα εργαλείο στα χέρια των εκπαιδευτικών, που τους βοηθά να διαπιστώνουν τις δυσκολίες των μαθητών και να τους παρέχουν εξατομικευμένη καθοδήγηση και διδασκαλία. Οι κατ' οίκον εργασίες, λοιπόν, μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς παρέχοντας στοιχεία για το πού βρίσκονται οι μαθητές και πώς μπορούν να τους βοηθήσουν για να επιτύχουν τους μαθησιακούς στόχους παρέχοντας ανατροφοδότηση και σχόλια- οδηγίες (Christopher, 2007, σελ.74). Στην περίπτωση που ο μαθητής δεν λαμβάνει ανατροφοδότηση για τα λάθη του, συνεχίζει να κάνει τα ίδια λάθη και να εξασκεί λανθασμένες δεξιότητες που θα έχουν αρνητικά αποτελέσματα στην επίδοσή του και ενδέχεται να οδηγήσουν στην βίωση συναισθημάτων αποτυχίας (Bennett & Kalish, 2006, σελ. 53).

Από τα ερευνητικά δεδομένα, όμως, φαίνεται ότι είναι πολύ λίγοι οι εκπαιδευτικοί που υιοθετούν τέτοιες πρακτικές (Vatterott, 2009, σελ.124). Αυτό ίσως οφείλεται στην ανεπαρκή κατάρτιση των εκπαιδευτικών αναφορικά με τις αποτελεσματικές πρακτικές σχετικά με τις εργασίες που ανατίθενται για το σπίτι. Συνεπώς, παρατηρούμε πολλές μη αποτελεσματικές και «παραδοσιακές» πρακτικές. Αν, όμως, αρχίσουμε να βλέπουμε τις κατ' οίκον εργασίες ως εργαλείο της διαμορφωτικής αξιολόγησης αλλάζει και η αντίληψή μας γενικότερα για την αντιμετώπισή τους. Τα λάθη του μαθητή δεν πρέπει να γίνονται αντιληπτά ως σημάδια αποτυχίας ή ως κάτι που πρέπει να αποφεύγουμε, αλλά ως ευκαιρίες να διαπιστώσουμε τις αδυναμίες του μαθητή (Hattie, 2012, σελ. 139). «Η μη ολοκλήρωση των κατ' οίκον εργασιών δεν θα πρέπει να θεωρείται ως ένδειξη τεμπελιάς και να τιμωρείται αλλά ως ένδειξη ενός προβλήματος στην κατανόηση που χρειάζεται να διερευνηθεί και να αντιμετωπιστεί» (Vatterott, 2009, σελ.124).

Συνοψίζοντας τις προτάσεις των ερευνητικών δεδομένων, θα θέλαμε να τονίσουμε την αξία του ελέγχου, της διόρθωσης και της άμεσης ανατροφοδότησης για τις κατ' οίκον εργασίες. Η ανατροφοδότηση ωφελεί περισσότερο τους μαθητές όταν έχει την μορφή προφορικών ή και γραπτών σχολίων και συνοδεύεται από διάλογο εκπαιδευτικού - μαθητή. Σύμφωνα με την έρευνα, οι κατ' οίκον εργασίες

αποτελούν ένα μέσο με το οποίο ο εκπαιδευτικός μπορεί διαπιστώσει τις αδυναμίες και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές και να παρέμβει κατάλληλα. Συνεπώς, προτείνεται η ανατροφοδότηση και όχι η βαθμολόγηση των κατ' οίκον εργασιών. Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ότι επαφίεται στον εκπαιδευτικό το πώς θα χειριστεί και θα αξιοποιήσει τις κατ' οίκον εργασίες στηρίζοντας τον μαθητή και αποβλέποντας στην προόδου του.

3.3. Πολιτικές σχολικών μονάδων για τις κατ' οίκον εργασίες

Σύμφωνα με τον Cooper (2007) μόνο το 35% από τις σχολικές περιφέρειες στις Η.Π.Α. έχουν γραπτές πολιτικές όσον αφορά τις κατ' οίκον εργασίες. Αξίζει να αναφερθούμε σύντομα στην υιοθέτηση και εφαρμογή ορισμένων πολιτικών σε επίπεδο σχολικής μονάδας αναφορικά με την διαχείριση των κατ' οίκον εργασιών. Είναι αξιοσημείωτο ότι στον σχεδιασμό και στην υιοθέτηση των πολιτικών, αρκετές φορές δεν αξιοποιούνται δεδομένα από την έρευνα, αλλά οι πολιτικές, που εφαρμόζονται, βασίζονται σε προσωπικές αντιλήψεις που ενδέχεται να μην συμφωνούν με τις υποδείξεις της έρευνας. Στο σημείο αυτό θα παραθέσουμε συνοπτικά παραδείγματα πολιτικών που αφορούν τις κατ' οίκον εργασίες. Βέβαια οι παρακάτω πολιτικές δεν αποτελούν αναμφισβήτητες προτάσεις καθώς μπορούμε να διατυπώσουμε αρκετούς προβληματισμούς για την εφαρμογή τους. Ορισμένα παραδείγματα πολιτικών σε επίπεδο σχολικής μονάδας είναι τα εξής:

Σε μερικά σχολεία οι εκπαιδευτικοί υποχρεούνται να ανακοινώνουν ποιες θα είναι οι κατ' οίκον εργασίες ακόμα και μία εβδομάδα νωρίτερα ή να αναθέτουν κατ' οίκον εργασίες με βάση κάποιο προκαθορισμένο πρόγραμμα, ίδιο για κάθε εβδομάδα. Γίνεται βέβαια φανερό ότι με την υιοθέτηση τέτοιων πρακτικών οι εκπαιδευτικοί χάνουν την δυνατότητα να προσαρμόζουν τις κατ' οίκον εργασίες στην ετοιμότητα και τις εκάστοτε ανάγκες των μαθητών. Φυσικά με αυτόν τον τρόπο η ανταπόκριση στις ιδιαίτερες και ξεχωριστές ανάγκες κάθε μαθητή αποβαίνει σχεδόν αδύνατη, αφού οι κατ' οίκον εργασίες είναι ίδιες για όλους και βασίζονται σε προβλέψεις των εκπαιδευτικών (Cooper, 2007, σελ. 166).

Μία άλλη πολιτική που υιοθετείται από σχολεία του εξωτερικού είναι ο περιορισμός του χρόνου ενασχόλησης των μαθητών με τις κατ' οίκον εργασίες στο σπίτι. Ο κανόνας των 10 λεπτών ανά τάξη μπορεί να αποτελέσει ένα πρώτο βήμα για

τον περιορισμό της υπερβολικής ανάθεσης κατ' οίκον εργασιών. Επιπλέον, προτείνεται να μην δίνονται κατ' οίκον εργασίες για το Σαββατοκύριακο και τις διακοπές (Bennett & Kalish, 2006, σελ.262· Kohn, 2006, σελ.26).

Σε ένα άλλο δημοτικό σχολείο ανατίθενται δύο ή τρεις φορές την εβδομάδα κατ' οίκον εργασίες. Οι μαθητές θα πρέπει να μην αφιερώνουν για την ολοκλήρωσή τους πάνω από δεκαπέντε λεπτά στην Τρίτη τάξη και πάνω από είκοσι πέντε λεπτά στην Τετάρτη μέχρι την Έκτη τάξη. Δίνεται, επίσης, έμφαση οι εργασίες αυτές να ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα των μαθητών. Οι μαθητές, επιπλέον, καλούνται να αναστοχαστούν αναφορικά με τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν και την ποσότητα των κατ' οίκον εργασιών.

Μία άλλη πολιτική είναι οι εκπαιδευτικοί να προτρέπουν τους γονείς, ακόμα και τους μαθητές να τους αναφέρουν (ίσως με ένα συνοδευτικό σημείωμα στην εργασία) τι προβλήματα αντιμετώπισαν, πόσο χρόνο αφιέρωσαν και αν η ποσότητα των κατ' οίκον εργασιών ήταν υπερβολική χωρίς να πιέζουν για την ολοκλήρωσή τους στην περίπτωση που υπερβαίνουν τις αντοχές του μαθητή (Cooper, 2007, σελ.84).

Σε ένα σχολείο στην Καλιφόρνια δεν ανατίθενται καθόλου κατ' οίκον εργασίες στους μαθητές της Τετάρτης και της Πέμπτης τάξης και γίνεται προσπάθεια οι εργασίες των μεγαλύτερων τάξεων να πραγματοποιούνται κατά την διάρκεια των σχολικών ωρών (Kohn, 2006, σελ. 189).

Σε ένα Γυμνάσιο ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας έδωσε βαρύτητα στην ολοκλήρωση των κατ' οίκον εργασιών και εφάρμοσε μία πολιτική. Σύμφωνα με την πολιτική αυτή ακολουθούνταν τα εξής βήματα:

- Μετά από 5 μη διεκπεραιωμένες εργασίες από την πλευρά των μαθητών ακολουθούσε μια πρώτη ενημέρωση των γονέων με επιστολή.
- Μετά από 10 μη διεκπεραιωμένες εργασίες από την πλευρά των μαθητών ακολουθούσε ενημέρωση των γονέων και πρόσκλησή τους στο σχολείο για να συζητήσουν με τους εκπαιδευτικούς.
- Μετά από 15 μη διεκπεραιωμένες εργασίες από την πλευρά των μαθητών οι μαθητές έμπαιναν σε ακαδημαϊκή επιτήρηση η οποία είχε τις δικές της απαιτήσεις.

Μετά από την εφαρμογή του εγχειρήματος ο αριθμός των μαθητών με πολύ χαμηλή βαθμολογία μειώθηκε από 313 σε 85 γεγονός που ικανοποίησε το σύνολο των διδασκόντων. Η βελτίωση αυτή αποδόθηκε στο ότι οι μαθητές εκτέλεσαν τις κατ'

οίκον εργασίες τους και έτσι διευκολύνθηκαν στην κατανόηση της διδασκόμενης ύλης (Χατζηδήμου, Στραβάκου & Κουγιουρούκη, 2007, σελ. 155)

Επιπλέον, στην βιβλιογραφία συναντούμε προγράμματα που υποστηρίζουν τους μαθητές για την ολοκλήρωση των κατ' οίκον εργασιών και λειτουργούν μετά το πέρας της σχολικής μέρας, θεσμός που προσομοιάζει τον θεσμό του Ολοήμερου σχολείου (Χατζηδήμου, Στραβάκου & Κουγιουρούκη, 2007, σελ. 159).

Διαπιστώνουμε ίσως κάποιες αδυναμίες στις παραπάνω πολιτικές και καλό θα ήταν να υπήρχε μία πολιτική συγκεκριμένη που θα αναφέρεται σε όλα τα απαραίτητα σημεία προσοχής και σε συμβουλές προς όλους τους εμπλεκόμενους (εκπαιδευτικούς, μαθητές, γονείς). Ο Cooper (2007, σσ. 90-97) παραθέτει τι πρέπει να περιέχει μία πολιτική σε επίπεδο σχολείου που αφορά τις κατ' οίκον εργασίες. Ειδικότερα πρέπει να αναφέρεται στον ρόλο του δασκάλου, των γονέων και των μαθητών όσο αφορά τις εργασίες που ανατίθενται στο σπίτι. Επιπλέον, καλό είναι να γίνεται αναφορά στις λειτουργίες και τους στόχους που μπορούν να επιτελέσουν οι κατ' οίκον εργασίες, οι οποίοι φυσικά θα διαφοροποιούνται με την τάξη, καθώς και στις προτεινόμενες εργασίες που καλό είναι να ανατίθενται για το σπίτι.

Η πολιτική που ενδέχεται να εφαρμοστεί σε επίπεδο σχολείου, αλλά και τάξης δεν μπορεί να μην περιέχει και αναφορές στην ποσότητα, το είδος των κατ' οίκον εργασιών και τον χρόνο που ο μαθητής καλό είναι να αφιερώσει για την ολοκλήρωσή τους. Καλό είναι, επίσης, να παρουσιάζεται η πρακτική ανατροφοδότησης, διόρθωσης και βαθμολόγησης των εργασιών από τους εκπαιδευτικούς (Czerniawski & Kidd, 2013). Οι πολιτικές, επίσης, πρέπει να παρέχουν συμβουλές στους γονείς για το πώς μπορούν να παρέχουν την κατάλληλη βοήθεια στα παιδιά τους και να καθορίζουν ένα πλαίσιο συχνής επικοινωνίας. Είναι αρκετά ωφέλιμο τόσο για τον εκπαιδευτικό και τον μαθητή το σχολείο στο οποίο βρίσκονται να διαθέτει μία ξεκάθαρη και βασισμένη στην εκπαιδευτική έρευνα πολιτική αναφορικά με τις κατ' οίκον εργασίες, παρέχοντας ένα πλαίσιο κατάλληλης δράσης.

4. Η έρευνα

4.1. Ερευνητικά ερωτήματα

Μετά από την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας διαπιστώθηκε ότι εντοπίζονται περιορισμένες αναφορές για τις πρακτικές των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αναφορικά με τον έλεγχο, την διόρθωση και την αξιολόγηση των κατ' οίκον εργασιών. Το συγκεκριμένο κενό κέντρισε το ενδιαφέρον μας. Τέθηκαν, λοιπόν, οι στόχοι και τα ερωτήματα της έρευνας και επιλέχθηκαν τα εργαλεία για την συλλογή των δεδομένων καθώς και ο τρόπος επιλογής του δείγματος. Τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν συνοψίζονται στα εξής:

1. Ποιες πρακτικές υιοθετούν οι εκπαιδευτικοί στη φάση του ελέγχου και της διόρθωσης των κατ' οίκον εργασιών;
2. Με ποια κριτήρια αξιολογούν οι εκπαιδευτικοί τις κατ' οίκον εργασίες και πώς εκφράζουν αυτήν την αξιολόγηση;
3. Τι είδους ανατροφοδότηση παρέχουν οι εκπαιδευτικοί στους μαθητές αναφορικά με τις κατ' οίκον εργασίες;

Επιλέχθηκαν ως εργαλεία της έρευνας η άμεση παρατήρηση στην τάξη και η διαδικασία της συνέντευξης προκειμένου να συλλεχθούν πιο πλήρη δεδομένα, να διαπιστωθεί εάν οι παρατηρούμενες πρακτικές συμφωνούν με αυτές που προκύπτουν από την συνέντευξη και να συμπληρωθούν τα στοιχεία που προέκυψαν από την παρατήρηση.

Με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα δημιουργήθηκαν οι άξονες παρατήρησης και ο οδηγός συνέντευξης. Οι καταγραφές από την παρατήρηση και οι απαντήσεις των ερωτώμενων εκπαιδευτικών κατά την διάρκεια της συνέντευξης είχαν άμεση σχέση με τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας έρευνας. Οι βασικοί άξονες, λοιπόν, της έρευνας, όπως γίνεται φανερό από τα ερευνητικά ερωτήματα αφορούν τις πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό.

4.2. Διαδικασία

Όσον αφορά την δειγματοληψία (sampling), δηλαδή «τη διαδικασία επιλογής ενός υποσυνόλου ατόμων με σκοπό την καταγραφή στοιχείων που θα επιτρέψουν την εξαγωγή συμπερασμάτων για τον πληθυσμό», αυτή έγινε με την μέθοδο της «ευκαιριακής δειγματοληψίας (convenience sampling)» (Σαραφίδου, 2011, σελ. 37). Η «ευκαιριακή δειγματοληψία ή δείγμα ευκολίας» (όπως αλλιώς αποκαλείται) περιλαμβάνει όλες τις μη συστηματικές διαδικασίες επιλογής ατόμων από ένα πληθυσμό για την συγκρότηση ενός δείγματος» (Σαραφίδου, 2011, σελ. 37). Με την μέθοδο όμως αυτή το «δείγμα που προκύπτει δεν παρέχει επαρκή εχέγγυα αντιπροσωπευτικότητας και συνεπώς περιορίζεται σε ένα βαθμό η εγκυρότητα της έρευνας» (Σαραφίδου, 2011, σελ. 37).

Ειδικότερα, όσον αφορά τη διαδικασία επιλογής του δείγματος, αρχικά ήρθαμε σε συνεννόηση με τους διευθυντές και τους εκπαιδευτικούς των σχολικών μονάδων και λάβαμε την σχετική έγκριση. Πήραμε την συναίνεσή τους να παρατηρήσουμε τις διδασκαλίες τους στα μαθήματα της Γλώσσας και των Μαθηματικών. Συγκεκριμένα, η παρατήρηση πραγματοποιήθηκε για δύο συνεχόμενες ημέρες ανά εκπαιδευτικό στα γνωστικά αντικείμενα της Γλώσσας και των Μαθηματικών (παρατήρηση περίπου έξι διδακτικών ωρών ανά εκπαιδευτικό). Έπειτα, μετά το τέλος της δεύτερης παρατήρησης πραγματοποιήθηκε συνέντευξη με τον εκάστοτε εκπαιδευτικό που αφορούσε γενικότερα στοιχεία σχετικά με το θέμα της έρευνας και ειδικότερα που σχετίζονται με συγκεκριμένες συμπεριφορές που παρατηρήθηκαν. Η συνέντευξη, λοιπόν, επιτελεί συμπληρωματικό ρόλο για τα δεδομένα που προέκυψαν από την παρατήρηση.

4.3. Συμμετέχοντες

Στην παρούσα έρευνα τον πληθυσμό της έρευνας αποτελούσαν δέκα εκπαιδευτικοί (N=10) πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης από τρία δημοτικά σχολεία του Βόλου (20ο, 3ο και 22ο Δ.Σ. Βόλου). Συγκεκριμένα, οι παρατηρήσεις και οι συνεντεύξεις αφορούσαν έναν εκπαιδευτικό από την Α'(N=1), τρεις από την Β'(N=3), έναν από την Γ'(N=1), δύο από την Δ'(N=2), έναν από την Ε'(N=1) και δύο από την Στ' τάξη (N=2).

4.4. Εργαλεία

Στην παρούσα έρευνα επιχειρήθηκε να συνδυαστούν και να χρησιμοποιηθούν δύο ερευνητικά εργαλεία, η παρατήρηση και η ατομική ημιδομημένη συνέντευξη. Η συλλογή δεδομένων από παρατηρήσεις και συνεντεύξεις, αποσκοπούσε στην ενίσχυση της εγκυρότητας και στην αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων αλλά και στο περιορισμό των αδυναμιών των συγκεκριμένων εργαλείων (Σαραφίδου, 2011, σελ. 98). Επιχειρήθηκε με αυτό τον τρόπο κάποιου είδους «τριγωνοποίηση» των δεδομένων. Ο συνδυασμός της παρατήρησης και της συνέντευξης, λοιπόν, κρίθηκε αναγκαίος προκειμένου να συλλεχθούν δεδομένα με μεγαλύτερη πληρότητα και εγκυρότητα. Επιπλέον, αυτός ο συνδυασμός θα έδινε την ευκαιρία να ερωτηθούν οι εκπαιδευτικοί σχετικά με συγκεκριμένες συμπεριφορές και πρακτικές που παρατηρήθηκαν και ίσως να επιτευχθεί εμβάθυνση στα αίτια και τα κίνητρα που βρίσκονται πίσω από αυτές αλλά και να διαπιστωθούν στοιχεία που ίσως δεν έγιναν φανερά κατά την διάρκεια της παρατήρησης.

Στο σημείο αυτό κρίνουμε αναγκαίο να αναφερθούμε αναλυτικότερα στα εργαλεία της έρευνας. Αρχικά η επιστημονική παρατήρηση μπορεί να οριστεί ως «η προσεκτική παρακολούθηση και καταγραφή των φαινομένων, χωρίς πρόθεση τροποποίησής τους, που γίνεται με ή χωρίς τη βοήθεια των κατάλληλων μέσων μελέτης και έρευνας» (Παπαδοπούλου, 2010, σελ. 32). Αναφορικά με την μέθοδο της παρατήρησης ο Φίλιας (1993, σελ. 96, όπ. αναφ. στην Παπαδοπούλου, 2010, σελ.32) αναφέρει ότι:

«η παρατήρηση ανάγεται σε επιστημονική μέθοδο συστηματικής συλλογής στοιχείων και δεδομένων όταν υπαγορεύεται από συγκεκριμένους επιστημονικούς σκοπούς, γίνεται προγραμματισμένα και συστηματικά, εντάσσεται και καθοδηγείται από ένα ευρύτερο θεωρητικό πλαίσιο και υποβάλλεται σε έλεγχο όσον αφορά το κύρος, την αξιοπιστία και την ακρίβεια των δεδομένων της».

Οι τεχνικές παρατήρησης αναφέρονται στη χρονική διάσταση της παρατήρησης και διακρίνονται σε δειγματοληψία μορφών συμπεριφοράς (καταγραφή χαρακτηριστικών της συμπεριφοράς που περιέχονται στην κλειδα παρατήρησης), χρονική δειγματοληψία, καταγραφή κατά σειρά χρονικής διαδοχής.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά την παρατήρηση δημιουργήθηκε μία κλειδα παρατήρησης που περιλαμβάνει άξονες για τον έλεγχο, την διόρθωση, την αξιολόγηση και την ανατροφοδότηση από την πλευρά του εκπαιδευτικού αλλά και την αντίδραση του εκπαιδευτικού στην περίπτωση της πραγματοποίησης ή μη των

κατ' οίκον εργασιών. Παρατηρήθηκαν οι πρακτικές του εκπαιδευτικού καθ' όλη την διάρκεια των διδακτικών ωρών και συγκεκριμένα οι πρακτικές που αφορούσαν τους άξονες που είχαν τεθεί.

Κατά την διάρκεια της ίδιας μέρας καταγράφηκαν πιο αναλυτικά οι πρακτικές που παρατηρούνταν και συμπληρώθηκε ο οδηγός συνέντευξης με επιπλέον ερωτήσεις που αφορούσαν αυτές τις συγκεκριμένες συμπεριφορές, όταν ήταν αναγκαίο. Την επόμενη ημέρα, πραγματοποιούνταν η δεύτερη παρατήρηση. Ερχόμεσταν σε συνεννόηση με τον εκπαιδευτικό για τον χρόνο που θα πραγματοποιούνταν η συνέντευξη. Η συνέντευξη πραγματοποιούνταν την ίδια ημέρα ίσως σε κάποιο επόμενο διάλειμμα ή κατά τη διάρκεια κάποιας κενής ώρας του εκπαιδευτικού.

Στο σημείο αυτό κρίθηκε αναγκαίο να αναφερθούν τα πλεονεκτήματα και οι περιορισμούς των ερευνητικών μας εργαλείων.

Αρχικά η ατομική φυσική παρατήρηση (όπως παρατηρείται στο φυσικό περιβάλλον του παρατηρούμενου) παρουσιάζει πλεονεκτήματα όπως η αμεσότητα αλλά και περιορισμούς. Στους πιθανούς περιορισμούς συγκαταλέγονται η μικρή χρονική διάρκεια καθώς και η πιθανότητα ο ερευνητής να μην αποδώσει με ακρίβεια την συμπεριφορά. Επιπλέον, αν οι παρατηρούμενοι είναι ενήμεροι ότι θα παρατηρηθούν ενδέχεται να τροποποιήσουν την συμπεριφορά τους και η παρατηρούμενη συμπεριφορά να μην ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Η παρουσία του ερευνητή, λοιπόν, είναι αδύνατον να μην επηρεάζει τις συνθήκες διεξαγωγής της έρευνας (Παπαδοπούλου, 2010, σελ.34· Σαραφίδου, 2011, σελ. 36).

Επιπρόσθετα, για την συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η τεχνική της ημιδομημένης συνέντευξης. Η συνέντευξη ως εργαλείο έρευνας έχει οριστεί από τους Cannell & Kahn (1968, όπ. αναφ. στους Cohen & Manion, 1994, σελ. 374) ως «η συζήτηση δύο ατόμων, που αρχίζει από τον συνεντευκτή, με ειδικό σκοπό την απόκτηση σχετικών με την έρευνα πληροφοριών και επικεντρώνεται από αυτόν σε περιεχόμενο καθορισμένο από τους στόχους της έρευνας με συστηματική περιγραφή, πρόβλεψη ή ερμηνεία».

Ο σχεδιασμός περιελάμβανε την σύνταξη ενός οδηγού με ερωτήσεις σχετικές με εμπειρίες, συμπεριφορές και χρησιμοποιούμενες πρακτικές (Σαραφίδου, 2011, σελ. 59). Η χρησιμότητα του οδηγού είναι μεγάλη καθώς εξασφαλίζει την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του περιορισμένου χρόνου και προσδίδει συστηματικό χαρακτήρα στην συνέντευξη καθώς και συνεκτικότητα (Σαραφίδου, 2011, σελ. 60).

Ο οδηγός συνέντευξης περιελάμβανε ανοιχτές ερωτήσεις, δηλαδή ερωτήσεις που παρέχουν ένα πλαίσιο αναφοράς για τις απαντήσεις των ερωτωμένων αλλά θέτουν ελάχιστους περιορισμούς στις απαντήσεις και στην έκφρασή τους και χαρακτηρίζονται από ευελιξία και δυνατότητα εμβάθυνσης (Cohen & Manion, 1994, σελ. 381). Επιδιώξαμε ερωτήσεις να αντανakλούν ικανοποιητικά αυτό που προσπαθεί να ερευνήσουμε, δηλαδή τα ερευνητικά ερωτήματα (Cohen & Manion, 1994, σελ. 391).

Η διαδικασία της συνέντευξης διεξαγόταν ως εξής: μετά από συνεννόηση με τους ερωτώμενους συμφωνήθηκαν ο κατάλληλος χρόνος και χώρος της συνέντευξης. Στην αρχή της συνέντευξης πραγματοποιούνταν μία εισαγωγή που αφορούσε στοιχεία του συνεντευκτή, τους στόχους και την φύση της έρευνας (Σαραφίδου, 2011, σελ. 60). Έτσι στην αρχή της συνέντευξης, η ερευνήτρια παρουσιάστηκε στο εκάστοτε ερωτώμενο και αναφέρθηκε στο στόχο της παρούσας έρευνας. Επιπλέον, επιδιώχθηκε να δημιουργηθεί ένα οικείο κλίμα και να γίνει φανερός ο σεβασμός και το ενδιαφέρον της ερευνήτριας προς τον ερωτώμενο και τις πρακτικές που χρησιμοποιεί. Έπειτα, η ερευνήτρια αναφέρθηκε στον τρόπο συλλογή των δεδομένων της συνέντευξης, δηλαδή την μαγνητοφώνηση και πήρε την σχετική συγκατάθεση του ερωτώμενου.

Κατά την διάρκεια της συνέντευξης θελήσαμε να διαπιστώσουμε αν υπάρχει συμφωνία της πρακτικής που παρατηρήθηκε με αυτήν που αναφέρει ο εκπαιδευτικός κατά την διάρκεια της συνέντευξης. Αυτό γιατί σε αρκετές έρευνες που σχετίζονται με την ανθρώπινη συμπεριφορά συχνά παρατηρείται διάσταση της «αναφερόμενης και της παρατηρούμενης συμπεριφοράς» (Σαραφίδου, 2011, σελ. 32).

Επιπλέον, κατά την διάρκεια της συνέντευξης διατυπώθηκαν ερωτήσεις που αφορούσαν την αντίδραση του εκπαιδευτικού σε υποτιθέμενες καταστάσεις που ίσως δεν είχαμε την ευκαιρία να παρατηρήσουμε ή περιπτώσεις και στοιχεία που δεν είναι παρατηρήσιμα, δηλαδή όψεις της συμπεριφοράς που δεν μπορούν να παρατηρηθούν άμεσα (Σαραφίδου, 2011, σελ. 55). Στο τέλος, ευχαριστήσαμε τον εκάστοτε εκπαιδευτικό για την συνεργασία και τον χρόνο του.

Σε ύστερο χρόνο το μαγνητοφωνημένο υλικό διατρήθηκε και εντοπίστηκαν οι γενικότερες ιδέες και συμπεριφορές των εκπαιδευτικών και εντοπίστηκαν οι πιθανές θεματικές κατηγορίες (Σαραφίδου, 2011, σελ. 70).

Το ερευνητικό εργαλείο της ημιδομημένης συνέντευξης διαθέτει τόσο πλεονεκτήματα όσο και περιορισμούς. Η συνέντευξη ως ερευνητικού εργαλείο

παρέχει ευκαιρίες για προσωπική επαφή, για διερεύνηση των απαντήσεων των ερωτώμενων, για διευκρινιστικές ερωτήσεις, για εμπάθυνση, εμφανίζει σχετικά υψηλό ποσοστό ανταπόκρισης και δεν προϋποθέτει ικανότητα ανάγνωσης και γραφής (Cohen & Manion, 1994, σελ. 375).

Ένας περιορισμός αυτού του ερευνητικού εργαλείου είναι ο περιορισμένος αριθμός ερωτώμενων καθώς και η ύπαρξη ορισμένων πηγών σφάλματος. Πηγές σφάλματος μπορεί να είναι το γεγονός ότι το δείγμα επηρεάζεται από την συμπεριφορά του συνεντευκτή, αλλά και τα δεδομένα επηρεάζονται από τις απόψεις του, για παράδειγμα υπάρχει η πιθανότητα ο συνεντευκτής να προβάλλει τις δικές του ιδέες στον ερωτώμενο. Επιπλέον, ενδέχεται να υπάρχουν παρανοήσεις για το περιεχόμενο των απαντήσεων του ερωτώμενου από την πλευρά του συνεντευκτή, αλλά και παρανοήσεις από τον ερωτώμενο για το τι ερωτάται. Οι ερωτώμενοι, επίσης, ενδέχεται να δίνουν απαντήσεις που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Οι περιορισμοί αυτοί θέτουν σε αμφισβήτηση την συνολική αξιοπιστία του συγκεκριμένου ερευνητικού εργαλείου και καθιστούν αναγκαίο τον συνδυασμό με άλλα ερευνητικά εργαλεία (Cohen & Manion, 1994, σελ. 388· Σαραφίδου, 2011, σελ. 63).

Όσον αφορά την ανάλυση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν ακολουθήθηκε η ποιοτική και όχι η ποσοτική ανάλυση. Στην ανάλυση δεδομένων στην ποιοτική έρευνα «ο ερευνητής καλείται να ερμηνεύσει το περιεχόμενο του συμβολικού υλικού που έχει καταγράψει» (Σαραφίδου, 2011, σελ. 66). «Η ουσία της ανάλυσης δεν είναι η περιγραφή των δεδομένων με συστηματικό τρόπο, αλλά οι ερμηνείες» που μπορεί να εξάγει από αυτές ο ερευνητής (Σαραφίδου, 2011, σελ. 67). Η ποιοτική ανάλυση είναι «δυναμική και ευέλικτη και εξελίσσεται παράλληλα με την συλλογή των δεδομένων και παρουσιάζεται σε συνδυασμό με την ερμηνεία» (Σαραφίδου, 2011, σελ. 67). Ωστόσο, στη ποιοτική έρευνα έχει ασκηθεί κριτική που αφορά κυρίως την αδυναμία γενίκευσης των αποτελεσμάτων και επαναληψιμότητας της έρευνας (Σαραφίδου, 2011, σελ. 85).

4.5. Αποτελέσματα

4.5.1. Αποτελέσματα παρατήρησης

Όλοι οι εκπαιδευτικοί, τους οποίους παρατηρήσαμε, ασκούν έστω και ένα υποτυπώδη έλεγχο αν πραγματοποιήθηκαν αρκετές από τις κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών (αντιγραφή, ασκήσεις στο τετράδιο του μαθητή ή φύλλα εργασίας) ατομικά. Ωστόσο αρκετές εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το βιβλίο εργασιών τις ελέγχουν και τις διορθώνουν στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουροι αν τις πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι να απαντήσουν. Από την παρατήρηση προέκυψε ότι ο έλεγχος πραγματοποιείται την ώρα που συλλέγονται οι εργασίες και πέντε εκπαιδευτικοί πραγματοποιούσαν κάποιες φορές αυτόν τον έλεγχο περνώντας από τα θρανία των μαθητών την ώρα που δίνονταν οι απαντήσεις.

Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του και αυτό συνέβαινε συστηματικά, πέντε εκπαιδευτικοί έκαναν κάποια παρατήρηση με αυστηρό τόνο φωνής, όπως:

«Γιατί δεν έφερες πάλι την εργασία σου;» (6).

Έξι εκπαιδευτικοί έδωσαν προθεσμία μια-δυο ημερών στους μαθητές ώστε να ολοκληρώσουν τις εργασίες τους. Δύο από τους εκπαιδευτικούς βοηθούσαν τους μαθητές να ολοκληρώσουν τις εργασίες εκείνη την ώρα.

Η διόρθωση των κατ' οίκον εργασιών, για παράδειγμα της αντιγραφής και της ορθογραφίας, αρκετές φορές πραγματοποιούνταν από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό, όταν οι μαθητές ασχολούνταν με κάτι άλλο όπως η ανάγνωση του κειμένου ή κάποια άσκηση. Από την παρατήρηση των τάξεων διαπιστώσαμε ότι αρκετές εργασίες διορθώνονταν στην ολομέλεια της τάξης (προφορικά ή στον πίνακα) και δινόταν χρόνος στους μαθητές να τις διορθώσουν. Σε μία τάξη ο εκπαιδευτικός εφάρμοζε στην ορθογραφία ένα σύστημα ετεροδιόρθωσης.

Στην περίπτωση λανθασμένης ολοκλήρωσης της εργασίας, σχεδόν όλοι εκπαιδευτικοί (9/10) αφού την συνέλλεξαν, την διόρθωναν και την επέστρεφαν στο μαθητή διορθωμένη, αντικαθιστώντας τη λάθος απάντηση με την σωστή. Στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης η αξιολόγηση εκφραζόταν με ένα μονολεκτικό σχόλιο «Πολύ καλά, Μπράβο, Άριστα», ανάλογα με το πλήθος των λαθών που αφορούν τον στόχο που είχε τεθεί για την συγκεκριμένη εργασία. Ένας

εκπαιδευτικός έθετε ερωτήσεις προκειμένου οι μαθητές να αντιληφθούν το σημείο που έκαναν λάθος και να το διορθώσουν μόνοι τους.

4.5.2. Αποτελέσματα συνεντεύξεων

Όσον αφορά την συχνότητα ανάθεσης και την ποσότητα των κατ' οίκον εργασιών, όλοι οι εκπαιδευτικοί που ερωτήθηκαν απάντησαν ότι αναθέτουν εργασίες για το σπίτι κάθε μέρα. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (7/10) ανέφεραν ότι τα σαββατοκύριακα και τις αργίες αναθέτουν περισσότερες εργασίες για το σπίτι, ενώ δύο ανέφεραν ότι δεν βάζουν επιπρόσθετες εργασίες.

Η πλειονότητα των εκπαιδευτικών όταν ερωτήθηκαν γιατί αναθέτουν εργασίες για το σπίτι απάντησαν ότι αποσκοπούν στην εμπέδωση από τους μαθητές των όσων διδάσκονται στην τάξη. Έξι από τους δέκα εκπαιδευτικούς ανέφεραν την εξάσκηση των μαθητών ως έναν από τους λόγους ανάθεσης. Τρεις στους δέκα εκπαιδευτικούς πρόσθεταν την επανάληψη ως ένα από τους στόχους στον οποίο αποβλέπουν. Ένας εκπαιδευτικός ανέφερε την μάθηση ως σκοπό της ανάθεσης κατ' οίκον εργασιών και ένας άλλος ως λόγο προέβαλε:

«να έχουν και κάτι οι μαθητές στο σπίτι να ασχολούνται».(4)

α) Έλεγχος για το αν πραγματοποιήθηκαν οι κατ' οίκον εργασίες

Στην ερώτηση που αφορούσε τον έλεγχο της πραγματοποίησης των εκάστοτε κατ' οίκον εργασιών όλοι οι εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι πάντα ελέγχουν αν πραγματοποιήθηκαν οι κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών. Ωστόσο, από τις παρατηρήσεις φάνηκε ότι αυτό δεν συμβαίνει καθώς αρκετές εργασίες ελέγχονται και διορθώνονται στην ολομέλεια της με αποτέλεσμα οι εκπαιδευτικοί να μην γνωρίζουν αν οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν απ' όλους τους μαθητές και οι μαθητές να μην θεωρούν ότι αναγνωρίζεται ο κόπος τους. Μόνο δύο εκπαιδευτικοί πρόσθεσαν ότι κάποιες φορές δεν ελέγχουν όλες τις εργασίες όλων των μαθητών γιατί οι απαντήσεις δίνονται στην ολομέλεια της.

Αναφορικά με την αντίδραση των εκπαιδευτικών στην περίπτωση μη πραγματοποίησης ή μη ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών, εννέα από τους δέκα εκπαιδευτικούς απάντησαν ότι δίνουν στον μαθητή προθεσμία μια-δυο ημερών να

φέρει την εργασία του. Ένας εκπαιδευτικός πρόσθεσε ότι αν οι εργασίες είναι πολλές τους επιτρέπει να τις αφήνουν για το Σαββατοκύριακο και να τις φέρνουν την επόμενη εβδομάδα. Μόνο τρεις εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι προσπαθούν να μάθουν τον λόγο μην πραγματοποίησης της κατ' οίκον εργασίας, δηλαδή οι περισσότεροι δεν φάνηκε να ασχολούνται με τους λόγους μη πραγματοποίησης των εργασιών. Δύο εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι αν κάποιος μαθητής δεν κάνει συστηματικά τις κατ' οίκον εργασίες του κάνουν παρατήρηση με αυστηρό τόνο της φωνής. Ένας από τους εκπαιδευτικούς ανέφερε ότι αν κάποιος μαθητής δεν έκανε κάποια κατ' οίκον εργασία προσπαθεί να του την ξαναεξηγήσει και την λύσουν μαζί. Πάντως αν περάσει η προθεσμία που δίνουν οι εκπαιδευτικοί δεν προβαίνουν σε κάποια άλλη ενέργεια. Χαρακτηριστικό είναι ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί που ερωτήθηκαν απάντησαν ότι ποτέ δεν βάζουν τιμωρία στον μαθητή που δεν ολοκλήρωσε κάποια εργασία για το σπίτι. Όλοι οι εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι λαμβάνουν υπόψη τον λόγο που τους λέει ο μαθητής και τον αντιμετωπίζουν ανάλογα, για παράδειγμα αν ένας μαθητής αναφέρει κάποιο σοβαρό λόγο είναι πιο επιεικείς ενώ αν καταλάβουν ότι λένε κάποια δικαιολογία είναι πιο αυστηρός ο τόνος της φωνής τους. Επιπλέον, όλοι οι εκπαιδευτικοί του δείγματος απάντησαν ότι δεν διαφοροποιούν την αντίδρασή τους ανάλογα με το αν ένας μαθητής είναι καλός ή κακός, αλλά δύο εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι δεν έχουν τις ίδιες απαιτήσεις από όλους τους μαθητές, δηλαδή έχουν περισσότερες απαιτήσεις από κάποιο καλό μαθητή σε σχέση με κάποιον που αντιμετωπίζει δυσκολίες και διαφοροποιούν την αντίδρασή τους σε αυτήν την περίπτωση.

Επιπλέον, όλοι οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ως την πιο συνηθισμένη δικαιολογία για την μην πραγματοποίηση κάποιας κατ' οίκον εργασίας ότι «την ξέχασαν». Τέσσερις στους δέκα εκπαιδευτικούς αναφέρουν ως δικαιολογία των μαθητών ότι δεν πρόλαβαν να κάνουν την εργασία για το σπίτι. Δύο εκπαιδευτικοί πρόσθεσαν στις συνηθισμένες δικαιολογίες ότι οι μαθητές λένε ότι ξέχασαν το βιβλίο ή το τετράδιο ή την φωτοτυπία στα οποία είχαν εργασίες κάτω από το θρανίο. Ένας εκπαιδευτικός αναφέρει ως δικαιολογίες που έχει ακούσει τις εξής:

«Ο αδερφός μου την πήρε», «Την έχασα», «Ήταν μέσα στην τσάντα και τώρα δεν ξέρω που είναι». (2)

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών, όταν ερωτήθηκαν για την αντίδρασή τους στην περίπτωση που ο λόγος μη ολοκλήρωσης κάποιας κατ' οίκον εργασίας ήταν οι πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες, ποικίλουν, αλλά όλες κυμαίνονται γύρω από

την ιδέα ότι δίνουν κάποια προθεσμία στους μαθητές να τις πραγματοποιήσουν στο σπίτι. Τρεις στους δέκα εκπαιδευτικούς που ερωτήθηκαν απάντησαν ότι καλούν τους μαθητές να την φέρουν την επόμενη φορά. Άλλοι τρεις προτείνουν να τις ολοκληρώσουν όποτε έχουν χρόνο. Ένας εκπαιδευτικός ανέφερε ότι λέει στους μαθητές να πραγματοποιήσουν τις εργασίες τους το Σαββατοκύριακο και να τις φέρουν την καινούρια εβδομάδα. Δύο εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι επιτρέπουν στους μαθητές να φέρνουν όσες εργασίες προλαβαίνουν. Άλλοι δύο επισημαίνουν ότι δίνουν χρόνο στους μαθητές να συμπληρώσουν τις εργασίες που δεν έκαναν στο σπίτι την ώρα του μαθήματος. Ένας από τους εκπαιδευτικούς ανέφερε:

«Για να το αποφύγω αυτό προσπαθώ να έχω ισορροπία όταν αναθέτω για παράδειγμα εργασίες στα μαθηματικά να μην αναθέτω πολλές ή καθόλου στην γλώσσα». (6)

Έξι στους δέκα εκπαιδευτικούς του δείγματος απάντησαν ότι απευθύνονται στους γονείς αν δεν πραγματοποιούνται οι εργασίες συστηματικά. Τρεις από αυτούς ανέφεραν ότι προτρέπουν τους γονείς να «επιβλέπουν το παιδί τους και να το προτρέπουν να κάνει τις εργασίες για το σπίτι, χωρίς βέβαια να του λύνουν τις ασκήσεις»:

«Κάλεσα τους γονείς και τους είπα ότι πρέπει να κάνει τις εργασίες τουλάχιστον της Γλώσσας και τους είπα να υπάρχει κάποια επίβλεψη». (2)

Ένας εκπαιδευτικός αναφέρει ότι ενημερώνει τους γονείς γράφοντας ένα σημείωμα στο τετράδιο. Τέσσερις εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι δεν απευθύνονται στους γονείς όταν κάποιος μαθητής δεν ολοκληρώνει τις κατ' οίκον εργασίες του. Γίνεται, λοιπόν, φανερό ότι οι εκπαιδευτικοί του δείγματος επιλέγουν διαφορετικές στρατηγικές σχετικά με την ενημέρωση των γονέων.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι δεν απευθύνονται στον εκπαιδευτικό του Ολοήμερου όταν οι εργασίες δεν πραγματοποιούνται και δεν διαφοροποιούν την στάση τους αν κάποιος μαθητής πηγαίνει στο Ολοήμερο. Ένας εκπαιδευτικός αναφέρει:

«Αν πήγαιναν Ολοήμερο όλα τα παιδιά θα περίμενα να τις έχουν κάνει εκεί» (2)

Ένας άλλος εκπαιδευτικός αναφέρει ότι δεν περιμένει να ολοκληρώνονται όλες οι εργασίες στο ολοήμερο καθώς ο χρόνος δεν επαρκεί.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί του δείγματος απάντησαν ότι στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν κατάλαβε τι ζητά κάποια εργασία, σηκώνει το χέρι και ρωτάει και ο εκπαιδευτικός την ξαναεξηγεί. Αυτό μπορεί να συμβεί την ώρα της ανάθεσης ή

την επόμενη ημέρα. Όλοι οι εκπαιδευτικοί, επίσης, ανέφεραν ότι δεν έχουν απαιτήσεις από τους γονείς να βοηθήσουν τους μαθητές στο σπίτι. Οι πέντε από τους δέκα εκπαιδευτικούς ανέφεραν ότι σπάνια οι μαθητές δεν ολοκληρώνουν κάποια εργασία γιατί δεν κατάλαβαν τι ζητούσε.

Επιπλέον, όλοι οι εκπαιδευτικοί του δείγματος απάντησαν ότι δεν τιμωρούν τους μαθητές με περισσότερες εργασίες. Χαρακτηριστική είναι η φράση ενός εκπαιδευτικού:

«Σε καμία των περιπτώσεων (δεν τιμωρώ έναν μαθητή με περισσότερες εργασίες για το σπίτι). Ούτε για αστείο». (2)

Επιπλέον, η πλειονότητα των εκπαιδευτικών (7/10) δεν αναθέτει λιγότερες εργασίες σε κάποιους μαθητές. Ένας εκπαιδευτικός αναφέρει ότι αν και δεν βάζει λιγότερες εργασίες σε κάποιους μαθητές, οι απαιτήσεις που έχει δεν είναι ίδιες για όλους. Τρεις εκπαιδευτικοί από αυτούς που ερωτήθηκαν ανέφεραν ότι οι μαθητές μπορούν να κάνουν όσες μπορούν, δηλαδή αν δυσκολεύονται μπορούν να κάνουν λιγότερες. Δυστυχώς κατά το διάστημα της παρατήρησής μου δεν είχα την ευκαιρία να αποκτήσουμε μία πλήρη εικόνα για το επίπεδο των μαθητών και συνεπώς να διαπιστώσουμε αν όντως οι εκπαιδευτικοί επιτρέπουν στους μαθητές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες να ολοκληρώνουν λιγότερες εργασίες.

β) Διόρθωση

Αναφορικά με την διόρθωση των κατ' οίκον εργασιών, όλοι οι εκπαιδευτικοί του δείγματος απάντησαν ότι προλαβαίνουν να διορθώσουν τις εργασίες που αναθέτουν. Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι αφού συλλέξουν τις εργασίες, τις διορθώνουν στο διάλειμμα (τέσσερις αναφορές), σε κάποιο κενό (οκτώ αναφορές) ή αν δεν προλαβαίνουν τις παίρνουν σπίτι (επτά αναφορές). Δύο εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι διορθώνουν τις εργασίες που ανέθεσαν όταν οι μαθητές ασχολούνται με κάτι άλλο. Ένας εκπαιδευτικός ανέφερε ότι τις κατ' οίκον εργασίες τις διορθώνουν όλοι μαζί στην τάξη ή στην ορθογραφία διορθώνουν του διπλανού τους και μετά περνάει και τα βλέπει ο εκπαιδευτικός. Τέσσερις εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι περνάνε από τα θρανία και τις διορθώνουν κατά την διάρκεια του μαθήματος. Πάντως οι περισσότεροι φαίνεται να απαντούν ότι διορθώνουν τις εργασίες για το σπίτι εκτός σχολική τάξης, ενώ τέσσερις απάντησαν ότι τις διορθώνουν την ώρα του μαθήματος.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί που ερωτήθηκαν απάντησαν ότι επιστρέφουν τις εργασίες που διόρθωσαν την ίδια μέρα ή την επόμενη, αν τις πήραν στο σπίτι τους. Συγκεκριμένα, έξι από τους δέκα εκπαιδευτικούς απάντησαν ότι επιστρέφουν τις εργασίες την ίδια ή την επόμενη ημέρα, δύο εκπαιδευτικοί ότι τις επιστρέφουν την επόμενη ημέρα, ένας εκπαιδευτικός είπε ότι τις επιστρέφει την ίδια μέρα, ένας εκπαιδευτικός απάντησε «Την επόμενη ή την παραεπόμενη». Χαρακτηριστική είναι η φράση ενός εκπαιδευτικού

«Δεν έχουν και νόημα άμα τις δώσεις μετά από ένα μήνα».

γ) Αξιολόγηση

Αναφορικά με το κριτήριο που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί για να αξιολογήσουν μία εργασία για το σπίτι, έξι εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι χρησιμοποιούν ως κριτήριο την ατομική προσπάθεια, πέντε τις δυνατότητές του κάθε μαθητή, τέσσερις την πρόοδο του, δύο την προηγούμενη επίδοση και δύο την επίδοση της τάξης. Σε αυτό το σημείο καταδεικνύεται η διάσταση των απόψεων των εκπαιδευτικών για το ενδεδειγμένο κριτήριο αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών.

δ) Ανατροφοδότηση

Οι εκπαιδευτικοί όταν ερωτήθηκαν για τον τρόπο που εκφράζουν συνήθως την αξιολόγησή τους στις γραπτές εργασίες, όλοι απάντησαν ότι χρησιμοποιούν σύντομα ή μονολεκτικά σχόλια όπως «Μπράβο!», «Άριστα!», «Πολύ Καλά», «Αρκετά καλά». Ένας εκπαιδευτικός ανέφερε ότι το σχόλιο κάποιες φορές το συνοδεύει με ένα τρυφερό άγγιγμα. Δύο εκπαιδευτικοί πρόσθεσαν ότι βάζουν στις εργασίες και κάποιο αυτοκόλλητο, κυρίως αν δεν υπάρχει κάποιο λάθος. Μία εκπαιδευτικός απάντησε ότι βάζει «Άριστα!!!», για κάθε λάθος αφαιρεί ένα θαυμαστικό. Στις εργασίες παραγωγής γραπτού λόγου χρησιμοποιεί και κάποιο σύντομο σχόλιο όπως «Πρόσεχε τους τόνους» ή υπογραμμίζει τα σημεία που χρειάζονται περισσότερο ανάπτυξη ή είναι ασαφή. Χαρακτηριστικά ο συγκεκριμένος εκπαιδευτικός ανέφερε ότι πάντα διορθώνει τα λάθη για να τα βλέπουν οι μαθητές αλλά σε μαθητές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες δεν τα διορθώνει όλα αλλά ιεραρχεί ξεκινώντας από τα πιο βασικά και αυτά διορθώνει.

Οι οκτώ από τους δέκα εκπαιδευτικούς που ερωτήθηκαν αναφέρουν ότι δεν επηρεάζει τον βαθμό των μαθητών αν κάνουν τις εργασίες που τους ανατίθενται για το σπίτι. Από τους οκτώ εκπαιδευτικούς που ανέφεραν ότι δεν επηρεάζεται ο βαθμός

από την συνέπεια στις κατ' οίκον εργασίες, οι δύο απάντησαν ότι στην περίπτωση που οι περισσότεροι μαθητές ήταν ασυνεπείς με τις κατ' οίκον εργασίες τους, θα έδιναν μεγαλύτερο βαθμό σε αυτούς που ήταν συνεπείς. Επίσης, από αυτούς τους οκτώ οι δύο απάντησαν ότι οι κατ' οίκον εργασίες δεν επηρεάζουν άμεσα τον βαθμό των μαθητών, αλλά αν κάποιος μαθητής δεν κάνει τις εργασίες του, στα διαγωνίσματα δεν θα μπορέσει να γράψει καλά. Άρα αν ο μαθητής δεν κάνει τις εργασίες για το σπίτι θα επηρεαστεί ο βαθμός του διαγωνίσματος, από τον οποίο εξαρτάται η βαθμολογία του. Μόνο δύο εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι όταν κάποιος μαθητής είναι συνεπής παίρνει μεγαλύτερο βαθμό. Τέλος, όλοι οι εκπαιδευτικοί του δείγματος συμφώνησαν με την άποψη ότι βαθμολογώντας το μαθητή αξιολογούμε και τους γονείς του.

5.Συζήτηση

Οι κατ' οίκον εργασίες φάνηκε από την παρούσα έρευνα ότι αποτελούν μία καθημερινή πρακτική των εκπαιδευτικών η οποία δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση, όπως διαπιστώνεται και στην σχετική βιβλιογραφία (Bennett, & Kalish, 2006, σελ. 44· Strandberg, 2012, σελ. 325· Χανιωτάκης & Θωΐδης, 2012, σελ. 162). Οι εκπαιδευτικοί τείνουν να αναθέτουν περισσότερες εργασίες για το σπίτι τα σαββατοκύριακα και τις αργίες, πρακτική που δεν συνίσταται από τους μελετητές των κατ' οίκον εργασιών ούτε από τις οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας.

Οι εκπαιδευτικοί φάνηκε να ελέγχουν καθημερινά αν πραγματοποιήθηκαν αρκετές από τις κατ' οίκον εργασίες, γεγονός που επισημαίνεται και στην βιβλιογραφία (Βαφειάδου, 2009, σελ.35). Ο έλεγχος αν πραγματοποιήθηκαν οι κατ' οίκον εργασίες φαίνεται να πραγματοποιείται την ώρα της συλλογής τους. Υπάρχουν, όμως, κάποιες εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το βιβλίο εργασιών του μαθητή τις οποίες ελέγχουν και διορθώνουν στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουροι αν τις πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι τους να απαντήσουν. Είναι, βέβαια, σχεδόν αδύνατο όλες οι εργασίες να ελέγχονται και να διορθώνονται ατομικά στα πλαίσια του περιορισμένου διδακτικού χρόνου και των πολυπληθών σήμερα τάξεων. Καλό θα ήταν, όμως, ο εκπαιδευτικός τουλάχιστον να πραγματοποιεί ένα έλεγχο αν πραγματοποιήθηκαν οι εργασίες περνώντας από τα θρανία, όπως συχνά συμβαίνει, αλλά και όταν οι εργασίες διορθώνονται στον πίνακα να ελέγχει μετά αν οι μαθητές τις συμπλήρωσαν ή τις διόρθωσαν (πρακτική που δυστυχώς δεν παρατηρήθηκε).

Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί έδιναν προθεσμία μια-δυο ημερών να ολοκληρώσει τις εργασίες του και αν αυτό γινόταν συστηματικά αρκετοί εκπαιδευτικοί έκαναν κάποια λεκτική παρατήρηση. Όλοι, επίσης, οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι ποτέ δεν τιμωρούν τους μαθητές αν δεν πραγματοποιήσουν τις εργασίες για το σπίτι και ποτέ δεν χρησιμοποιούν τις εργασίες για το σπίτι ως τιμωρία. Αυτό είναι αρκετά ενθαρρυντικό, αν λάβουμε υπόψη ότι η βιβλιογραφία τονίζει τα αρνητικά αποτελέσματα της τιμωρίας για την μη πραγματοποίηση κατ' οίκον εργασιών (Kazmierzak, 1994, σελ. 8). Βέβαια, δεν παρατηρήθηκε κάποια προσπάθεια από τους εκπαιδευτικούς να διαπιστώσουν το

λόγο μη ολοκλήρωσης ή εσφαλμένης πραγματοποίησης με αποτέλεσμα κάποιος μαθητής, που δεν κατάλαβε ή αντιμετώπισε δυσκολίες, να μην εντοπίζεται άμεσα.

Παρέχοντας στον μαθητή προθεσμία λίγων ημερών να ολοκληρώσει κάποια εργασία δεν αυξάνονται οι πιθανότητες ολοκλήρωσης. Επιπλέον, είναι πιθανό ο εκπαιδευτικός την επόμενη φορά να μην ζητήσει τις προηγούμενες εργασίες από τους μαθητές που δεν τις ολοκλήρωσαν, αυξάνοντας έτσι την πιθανότητα οι εργασίες να μην ολοκληρωθούν ποτέ ή να μη δοθεί ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτικό. Διαπιστώσαμε από τις παρατηρήσεις ότι οι εκπαιδευτικοί δεν ζητούν την επόμενη φορά προηγούμενες εργασίες από τους μαθητές που δεν τις ολοκλήρωσαν και δεν προβαίνουν σε κάποια άλλη ενέργεια. Ωφέλιμο θα ήταν, λοιπόν, οι εκπαιδευτικοί να βοηθούν τους μαθητές να ολοκληρώσουν τις εργασίες εκείνη την ώρα, προκειμένου να είναι σίγουροι ότι τις ολοκλήρωσαν και τις κατάλαβαν και την επόμενη φορά να ελέγχουν και να διορθώνουν τυχόν προηγούμενες εργασίες. Από την βιβλιογραφία, επίσης, προκύπτει ότι είναι ωφέλιμο οι εκπαιδευτικοί να προσπαθούν να αντιληφθούν τον λόγο μη πραγματοποίησης μίας εργασίας ώστε να δρουν κατάλληλα (Kazmierzak, 1994, σελ. 16).

Όσον αφορά την διόρθωση των κατ' οίκον εργασιών, αυτή γίνεται από τον εκπαιδευτικό εκτός τάξης είτε γίνεται στην ολομέλεια προφορικά ή στον πίνακα, γεγονός που επισημαίνεται και από την βιβλιογραφία. Οι μισοί περίπου εκπαιδευτικοί (4/10) απάντησαν ότι τις διορθώνουν την ώρα του μαθήματος, πρακτική που δεν είναι θεμιτή καθώς οι μαθητές, για παράδειγμα όταν ο εκπαιδευτικός διορθώνει την ορθογραφία την ώρα που οι ίδιοι διαβάζουν μεγαλόφωνα το κείμενο, αντιλαμβάνονται ότι ο εκπαιδευτικός δεν προσέχει την προσπάθεια τους ή όταν ασχολούνται με μία εργασία ίσως διστάζουν να απευθύνουν κάποια ερώτηση αφού ο εκπαιδευτικός είναι απασχολημένος. Από την βιβλιογραφία δεν προκύπτει ποιος θα ήταν ο πιο ωφέλιμος για τους μαθητές τρόπος διόρθωσης και αυτό το σημείο θεωρούμε ότι χρήζει περισσότερης έρευνας. Από τις παρακολουθήσεις φαίνεται πιο ωφέλιμη πρακτική η διόρθωση να γίνεται εντός της τάξης, όχι βέβαια όταν οι μαθητές ασχολούνται με κάτι άλλο, αλλά στην ολομέλεια ή ατομικά παρέχοντας επαρκείς διευκρινήσεις και εξηγήσεις καθώς δεν είναι βέβαιο ότι οι μαθητές θα δουν και θα λάβουν ανατροφοδότηση από τα λάθη τους αν τους δοθεί μία διορθωμένη εργασία σε ύστερο χρόνο (Φύκαρης, 2008, σελ. 216).

Στο σημείο αυτό κρίνουμε αναγκαίο να αναφερθούμε σε μία πρακτική ενός εκπαιδευτικού που εφάρμοζε ένα σύστημα ετεροδιόρθωσης στην ορθογραφία. Η

συγκεκριμένη πρακτική φάνηκε να εμπλέκει τους μαθητές ενεργητικά και συναισθηματικά σε μία διαδικασία διόρθωσης, μέσα από την οποία αντιλαμβάνονταν τα λάθη ή τις παραλείψεις καθώς και την σωστή απάντηση. Βέβαια, μία τέτοια πρακτική είναι αρκετά χρονοβόρα και για αυτό ίσως αποφεύγεται από τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς. Επιπλέον, όλοι οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι επιστρέφουν τις διορθωμένες εργασίες άμεσα (την επόμενη μέρα), τονίζοντας ότι μόνο έτσι ωφελούνται οι μαθητές, πρακτική που παρατηρήθηκε και που επισημαίνεται και στην σχετική βιβλιογραφία. (Czerniawski και Kidd, 2013· Kazmierzak, 1994, σελ. 7).

Η ανατροφοδότηση στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης εκφράζεται συνήθως με ένα μονολεκτικό σχόλιο όπως «Πολύ καλά, Μπράβο, Άριστα», ανάλογα με το πλήθος των λαθών που αφορούν τον στόχο που τέθηκε για την εκάστοτε εργασία. Στο σημείο αυτό να αναφέρουμε ότι η βιβλιογραφία τονίζει την αξία των πιο συγκεκριμένων σχολίων και επισημαίνει ότι τα μονολεκτικά σχόλια ωφελούν λιγότερο τους μαθητές (Strandberg, 2013, σελ.8). Η ανατροφοδότηση, λοιπόν, ωφελεί περισσότερο τους μαθητές όταν έχει την μορφή συγκεκριμένων προφορικών ή και γραπτών σχολίων και συνοδεύεται από διάλογο εκπαιδευτικού – μαθητή, πρακτική που φυσικά απαιτεί χρόνο και κόπο από τον εκπαιδευτικό.

Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί όταν ερωτήθηκαν γιατί αναθέτουν εργασίες για το σπίτι απάντησαν ότι αναθέτουν κατ' οίκον εργασίες με σκοπό την εμπέδωση από τους μαθητές των όσων διδάσκονται στην τάξη. Έξι από τους δέκα εκπαιδευτικούς ανέφεραν την εξάσκηση των μαθητών ως ένα από τους λόγους ανάθεσης εργασιών για το σπίτι. Η αντίληψη αυτή έχει επιβεβαιωθεί από πολλές προηγούμενες μελέτες (Cooper & Valentine, 2001, σελ. 146· Φύκαρης, 2008, σελ. 36· Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 153). Ωστόσο, από τα ερευνητικά δεδομένα που παρατίθενται στην βιβλιογραφία δεν έχει βρεθεί υψηλή συσχέτιση των κατ' οίκον εργασιών με την εμπέδωση, την μάθηση και την επίδοση των μαθητών, γεγονός που ίσως είναι άγνωστο στους εκπαιδευτικούς. Καλό θα ήταν, λοιπόν, να πραγματοποιηθούν επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με την ωφέλεια των κατ' οίκον εργασιών και να έρθουν σε επαφή με τα σύγχρονα ερευνητικά δεδομένα που εξάρουν την χαμηλή συσχέτιση κατ' οίκον εργασιών και επίδοσης ώστε να μην υπάρχουν παρανοήσεις για την ωφέλεια των κατ' οίκον εργασιών (Strandberg, 2012, σελ. 331· Χανιωτάκης & Θωίδης, 2012, σελ. 152).

Από τις συνεντεύξεις προκύπτει ότι η πιο συνηθισμένη δικαιολογία που προβάλλουν οι μαθητές για την μη πραγματοποίηση κάποιας κατ' οίκον εργασίας είναι ότι τις ξέχασαν. Βέβαια, αυτό μπορεί να ισχύει σε αρκετές περιπτώσεις αλλά ενδέχεται πίσω από αυτήν την απάντηση να κρύβονται άλλοι λόγοι, όπως η ελλιπής κατανόηση. Συνεπώς, κρίνεται αναγκαίο ο εκπαιδευτικός να ενθαρρύνει τους μαθητές να είναι ειλικρινείς για τον λόγο μη πραγματοποίησης αλλά και να διαμορφώσει το κατάλληλο παιδαγωγικό κλίμα ώστε οι μαθητές να νιώθουν άνετα να εκφράσουν τις απορίες και τις δυσκολίες τους. Επιπλέον, διαπιστώνουμε δεδομένα που αναφέρονται σε μαθητές που αντιμετωπίζουν ζητήματα οργάνωσης και γι' αυτό συχνά προτείνεται η θέσπιση ενός τετραδίου εργασιών που διευκολύνει τους μαθητές ώστε να μην ξεχνούν ποιες εργασίες ανατέθηκαν για το σπίτι.

Επιπρόσθετα, από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών προκύπτει ότι απευθύνονται στους γονείς μόνο αν κάποιος μαθητής δεν ολοκληρώνει συστηματικά και για μεγάλο χρονικό διάστημα τις κατ' οίκον εργασίες του. Διαπιστώνουμε ότι οι απόψεις και οι πρακτικές των εκπαιδευτικών διαφέρουν σχετικά με την ενημέρωση των γονέων και ίσως χρειάζονται ενημέρωση σε αυτό τον τομέα. Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών φαίνεται, επίσης, ότι δεν απευθύνονται στον εκπαιδευτικό του Ολοήμερου αν κάποιος μαθητής δεν κάνει τις εργασίες για το σπίτι, αν και θεωρούν ότι οι περισσότερες αν όχι όλες οι κατ' οίκον εργασίες γίνονται στο Ολοήμερο. Βλέπουμε, λοιπόν, ότι υπάρχει έλλειψη συνεργασίας ανάμεσα στον εκπαιδευτικό του πρωινού τμήματος και του Ολοήμερου.

Είναι ενθαρρυντικό ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί που ερωτήθηκαν απάντησαν ότι προσπαθούν οι μαθητές να μην έχουν απορίες για το περιεχόμενο και τον τρόπο πραγματοποίησης των εκάστοτε εργασιών, τονίζουν ότι σπάνια η μη ολοκλήρωση μίας εργασίας είναι αποτέλεσμα ελλιπούς κατανόησης και ότι δεν έχουν απαιτήσεις από τους γονείς να βοηθήσουν τους μαθητές στο σπίτι. Ωστόσο, παρατηρήσαμε ότι κάποιες φορές οι εκπαιδευτικοί ανάθεταν εργασίες για το σπίτι χωρίς να παρέχουν επαρκείς διευκρινήσεις.

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών διαπιστώθηκε η σύγχυση των εκπαιδευτικών αναφορικά με το ενδεδειγμένο κριτήριο αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών. Η βιβλιογραφία, δεν παρουσιάζει κάποιο πρόταση για το κριτήριο που είναι προτιμότερο και συνεπώς το κριτήριο αξιολόγησης επιλέγεται ανάλογα με τις προσωπικές εκτιμήσεις του εκάστοτε εκπαιδευτικού. Κρίνεται, λοιπόν αναγκαία, η περαιτέρω έρευνα στον τομέα αυτό και εν συνεχεία η επιμόρφωση των

εκπαιδευτικών. Επιπλέον, αναφορικά με την σχέση κατ' οίκον εργασιών και βαθμολόγησης είναι φανερό ότι η συνέπεια στην πραγματοποίηση κατ' οίκον εργασιών δεν λαμβάνεται υπόψη στην βαθμολόγηση από την πλειονότητα των εκπαιδευτικών, πρακτική που προβάλλεται ως ενδεδειγμένη από την βιβλιογραφία (Kazmierza, 1994, σελ. 4· Kohn, 2006, σελ.186· Φύκαρης, 2008, σελ. σελ 216· Χατζηδήμου, 2010, σελ. 47). Διαπιστώνουμε ότι αρκετές πρακτικές των εκπαιδευτικών συμφωνούν με τις προτάσεις της βιβλιογραφίας, αλλά υπάρχουν τομείς όπου λείπει η καθοδήγηση από την έρευνα σχετικά με τις ενδεδειγμένες πρακτικές, για παράδειγμα για τον τρόπο διόρθωσης και τα κριτήρια αξιολόγησης.

Συνοψίζοντας τα αποτελέσματα της έρευνας από την παρατήρηση και την συνέντευξη προέκυψαν τα εξής:

α) Η πλειονότητα των εκπαιδευτικών ελέγχουν αν πραγματοποιήθηκαν οι κατ' οίκον εργασίες κατά την ώρα της συλλογής ή περνώντας από τα θρανία, αλλά οι απαντήσεις σε αρκετές εργασίες δίνονται στην ολομέλεια της τάξης, χωρίς να πραγματοποιείται κάποιος έλεγχος.

β) Στην περίπτωση μη ολοκλήρωσης ή μη πραγματοποίησης κάποιας εργασίας για το σπίτι, οι εκπαιδευτικοί δίνουν προθεσμία μια-δυο ημερών.

γ) Η διόρθωση των εργασιών μπορεί να πραγματοποιηθεί στην ολομέλεια της τάξης ή σε ύστερο χρόνο από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό.

δ) Η αξιολόγηση μίας εργασίας εκφράζεται με ένα κυρίως μονολεκτικό σχόλιο.

ε) Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι αναθέτουν περισσότερες εργασίες για το σπίτι τα σαββατοκύριακα και τις αργίες και ότι με την ανάθεση κατ' οίκον εργασιών αποβλέπουν κυρίως στην εμπέδωση και την εξάσκηση των μαθητών.

ζ) Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι δεν βάζουν ποτέ τιμωρία για την μη ολοκλήρωση μιας κατ' οίκον εργασίας ή περισσότερες εργασίες για το σπίτι ως τιμωρία, δεν διαφοροποιούν την αντίδρασή τους ανάλογα με την επίδοση του μαθητή και δεν αναθέτουν λιγότερες εργασίες στους πιο αδύναμους μαθητές.

η) Οι μισοί περίπου εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι απευθύνονται στους γονείς στην περίπτωση μη συστηματικής ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών ενώ οι άλλοι μισοί όχι, όλοι όμως, δεν απευθύνονται στον εκπαιδευτικό του Ολοήμερου.

θ) Διακρίνουμε διάσταση απόψεων αναφορικά με το κριτήριο αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών καθώς οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν ποικίλα κριτήρια όπως την ατομική προσπάθεια, τις δυνατότητες του κάθε μαθητή και την πρόοδο του.

ι) Τέλος, η πλειονότητα των εκπαιδευτικών απάντησε ότι οι κατ' οίκον εργασίες δεν επηρεάζουν τον βαθμό των μαθητών.

Στο σημείο αυτό κρίνεται αναγκαίο να αναφερθούμε στους περιορισμούς της συγκεκριμένης έρευνας καθώς και σε προτάσεις για μελλοντική διερεύνηση. Ένας από τους βασικούς περιορισμούς της έρευνας είναι ο μικρός αριθμός εκπαιδευτικών και παρακολουθήσεων ανά εκπαιδευτικό, γεγονός που δεν επιτρέπει την γενίκευση των αποτελεσμάτων για τις πρακτικές των εκπαιδευτικών. Προτείνεται, λοιπόν, η παρούσα έρευνα να πραγματοποιηθεί στο μέλλον με μεγαλύτερο δείγμα εκπαιδευτικών και για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ώστε να δοθεί η ευκαιρία για περισσότερες παρακολουθήσεις των εκπαιδευτικών μέσα στην τάξη και για μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα.

Επιπλέον, ως περιορισμοί της παρούσας έρευνας μπορούν να χαρακτηριστούν και οι περιορισμοί των ερευνητικών εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν. Για παράδειγμα, αναφορικά με τους περιορισμούς της παρατήρησης, αν οι παρατηρούμενοι είναι ενήμεροι ενδέχεται να τροποποιήσουν την συμπεριφορά τους και η παρατηρούμενη συμπεριφορά να μην ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Η παρουσία του ερευνητή, δηλαδή, είναι αδύνατον να μην επηρεάζει τις συνθήκες διεξαγωγής της έρευνας (Παπαδοπούλου, 2010, σελ.34· Σαραφίδου, 2011, σελ. 36).

Οι περιορισμοί που αφορούν την συνέντευξη είναι ο περιορισμένος αριθμός ερωτώμενων καθώς και η ύπαρξη ορισμένων πηγών σφάλματος. Πηγές σφάλματος μπορεί να είναι το γεγονός ότι το δείγμα επηρεάζεται από την συμπεριφορά και τις ερωτήσεις του συνεντευκτή, αλλά και τα δεδομένα επηρεάζονται από τις απόψεις του, για παράδειγμα υπάρχει η πιθανότητα ο συνεντευκτής να προβάλλει τις δικές του ιδέες στον ερωτώμενο. Επιπλέον, ενδέχεται να υπάρχουν παρανοήσεις για το περιεχόμενο των απαντήσεων του ερωτώμενου από την πλευρά του συνεντευκτή, αλλά και παρανοήσεις από τον ερωτώμενο για το τι ερωτάται (Cohen & Manion, 1994, σελ. 388· Σαραφίδου, 2011, σελ. 63). Επίσης, οι ερωτώμενοι ενδέχεται να δίνουν απαντήσεις που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Γενικότερα στη ποιοτική έρευνα έχει ασκηθεί κριτική που αφορά κυρίως την αδυναμία γενίκευσης των αποτελεσμάτων και επαναληψιμότητας της έρευνας (Σαραφίδου, 2011, σελ. 85). Βέβαια, ο συνδυασμός των δύο εργαλείων κρίθηκε αναγκαίος προκειμένου να διαπιστωθεί αν υπάρχει συμφωνία της πρακτικής που παρατηρήθηκε με αυτήν που αναφέρει ο εκπαιδευτικός κατά την διάρκεια της συνέντευξης και να περιοριστούν οι αδυναμίες του κάθε ερευνητικού εργαλείου (Σαραφίδου, 2011, σελ. 32).

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Βαρβατσούλης, Α. (2010). Οι σχολικές εργασίες και η σύνδεσή τους με την διδασκαλία στη σχολική τάξη. Στο: Λ. Μπόμπας (επιμ.) *Οι κατ' οίκον εργασίες στο ελληνικό σχολείο σήμερα*. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα, σσ. 69-77.

Βαφειάδου, Α. (2009). *Οι κατ' οίκον εργασίες στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση-Απόψεις εκπαιδευτικών*. Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

Cohen, L. & Manion, L. (1994). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα.

Θωΐδης, Ι. & Χανιωτάκης, Ν. (2012). *Ολοήμερο σχολείο - Παιδαγωγικές και κοινωνικές διαστάσεις*. Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

Κομητοπούλου, Ν. (2010). Διαφοροποιημένες κατ' οίκον εργασίες: Ουτοπία ή πραγματικότητα; Στο: Λ. Μπόμπας (επιμ.) *Οι κατ' οίκον εργασίες στο ελληνικό σχολείο σήμερα*. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα, σσ. 124-129.

Κοράκη, Α. (2010). Κατ' οίκον εργασίες: Δάσκαλος, ο μεγάλος πρωταγωνιστής. Στο: Λ. Μπόμπας (επιμ.) *Οι κατ' οίκον εργασίες στο ελληνικό σχολείο σήμερα*. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα, σσ. 172-177.

Μαστρομιχαλάκη, Α. (2010). Η κατ' οίκον εργασία ως ρυθμιστικός παράγοντας της οικογενειακής ζωής. Στο: Λ. Μπόμπας (επιμ.) *Οι κατ' οίκον εργασίες στο ελληνικό σχολείο σήμερα*. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα, σσ. 108-117.

Μπόμπας, Λ. (2010). Με την μορφή εισαγωγικού σχολιασμού. Στο: Λ. Μπόμπας (επιμ.) *Οι κατ' οίκον εργασίες στο ελληνικό σχολείο σήμερα*. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα, σσ. 9-28.

Πετρόπουλος, Στ. (2010). Η προετοιμασία των μαθητών και ο ελεύθερος χρόνος τους. Στο: Λ. Μπόμπας (επιμ.) *Οι κατ' οίκον εργασίες στο ελληνικό σχολείο σήμερα*. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα, σσ. 96-99.

Πηγιάκη, Κ. (2010). Αναστοχαστική εμπειρία και υπευθυνότητα: Μια δημοκρατική προσέγγιση της σχολικής εργασίας των μαθητών. Στο: Λ. Μπόμπας (επιμ.) *Οι κατ' οίκον εργασίες στο ελληνικό σχολείο σήμερα*. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα, σσ. 50-58.

Σαραφίδου, Γ. (2011). Συνάρθρωση ποσοτικών & ποιοτικών προσεγγίσεων – Η Εμπειρική Έρευνα. Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Εγκύκλιος Φ.12/428/85241/Γ1/18-8-2003.

Φουντοπούλου, Μ. (2010). Το σχολικό εγχειρίδιο ως παράγοντας «σχολειοποίησης» του εξωσχολικού χρόνου. Το παράδειγμα των αρχαίων ελληνικών. Στο: Λ. Μπόμπας (επιμ.) *Οι κατ' οίκον εργασίες στο ελληνικό σχολείο σήμερα*. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα, σσ. 78-89.

Φύκαρης, Ι. (2008). *Οι κατ' οίκον εργασίες ως διδακτική στρατηγική- θεωρητική προσέγγιση & Εμπειρική Διερεύνηση*. Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

Χατζηδήμου, Δ. (1995). *Οι κατ' οίκον εργασίες των μαθητών - Μία ερευνητική προσέγγιση*. Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

Χατζηδήμου, Δ., Στραβάκου, Π., & Κουγιουρούκη, Μ. (2007). *Οι κατ' οίκον εργασίες μέσα από την ανίχνευση της ελληνικής και της διεθνούς εμπειρίας*. Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

Χατζηδήμου, Δ. (2010). Οι κατ' οίκον εργασίες των μαθητών μέσα από την αναδίφηση της παιδαγωγικής σχετικής βιβλιογραφίας. Στο: Λ. Μπόμπας (επιμ.) *Οι κατ' οίκον εργασίες στο ελληνικό σχολείο σήμερα*. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα, σελ. 37-49.

Ξενόγλωσση

Bennett, S. & Kalish, N. (2006). *The Case Against Homework*. Three Rivers Press, United States.

Black, P. & William, D. (1998). Assessment in Education. Principles, Policy & Practice. *Assessment in Education*, 5 (1), 7-74.

Bluman, J., Rowland, M. & Mockensturm, E. (2010). *Closing the Homework Feedback Loop, an Alternative Approach to Homework Grading*. 40th ASEE/ IEEE Frontiers in Education Conference, Washington.

Brock, C., Lapp, D., Flood, J., Fisher, D., & Tao Han, K. (2007). Does Homework Matter? An Investigation of Teacher Perceptions About Homework Practices for Children From Nondominant Backgrounds. *Urban Education*, 42(4), 349-372.

Cooper, H. (2007³). *The Battle over homework : common ground for administrators, teachers, and parents*. Corwin Press, California.

Cooper, H. & Valentine, J. (2001). Using Research to Answer Practical Question About Homework. *Educational Psychologist*, 36(3), 143-153.

Christopher, S. (2007). Homework A Few Practical Arrows. *Educational Leadership*, 74-75.

Czerniawski, G. & Kidd, W. (2013). *Homework for learning - 300 Practical Strategies*. Open University Press, England.

Feldman, S. (2004). The great homework debate. *Teach PreK-8*, 34, 5-6

Hallam, S. (2005). *Homework: its uses and abuses*. Institute of Education, University of London, London.

Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers - Maximizing Impact on Learning*. Routledge, Great Britain.

Kazmierzak, K. (1994). *Current Wisdom on Homework and the Effectiveness of a Homework Checking System*. ERDS, Indiana.

Kohn, A. (2006). *The Homework Myth : Why Our Kids Get Too Much of a Bad Thing*. Da Capo Lifelong Books, New York.

MacMillan, J., Myran, S. & Workman, D. (2002). Elementary Teachers' Classroom Assessment and Grading Practices. *Educational Research*, 95(4), 203-213.

Strandberg, M. (2013). Homework - Is there a connection with classroom assessment? A review from Sweden. *Educational Research*, 55(4), 325-146.

Strandberg, M. & Lindberg, V. (2012). Feedback in a multiethnic classroom discussion: a case study. *Intercultural education*, 23(2), 75-88.

Vatterott, C. (2009). *Rethinking homework - best practices that support diverse needs*. ASCD, Virginia.

Vatterott, C. (2011). Making Homework central to learning. *Educational Leadership*, 60-64.

❖ **Ανατροφοδότηση** εκπαιδευτικού στην περίπτωση **σωστής** ολοκλήρωσης των κατ' οίκον εργασιών.

1. Ο εκπαιδευτικός γράφει ή εκφράζει ένα μονολεκτικό σχόλιο όπως «Άριστα», «Μπράβο».
2. Ο εκπαιδευτικός γράφει ένα γράμμα π.χ. Α ή ένα βαθμό π.χ. 10
3. Ο εκπαιδευτικός δίνει στον μαθητή ένα αυτοκόλλητο ή βάζει μία σφραγίδα
4. Ο εκπαιδευτικός βάζει μία υπογραφή
5. Άλλο.....

B. Οδηγός συνέντευξης για εκπαιδευτικούς

Οδηγός Συνέντευξης για Εκπαιδευτικούς «Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό».

A) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πόσο συχνά αναθέτετε στους μαθητές σας εργασίες για το σπίτι; Κάθε μέρα; Τα Σαββατοκύριακα πιο πολύ;
2. Για ποιους λόγους αναθέτετε εργασίες για το σπίτι;

B) ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝ ΕΓΙΝΑΝ

3. Ελέγχετε πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες την επόμενη ημέρα;
4. Υπάρχουν φορές που δεν τις ελέγχετε; Για ποιο λόγο;
5. Βλέπετε κάθε φορά τις εργασίες όλων των μαθητών ή ορισμένες φορές ελέγχετε δειγματοληπτικά;

Γ) ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ;

6. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έκανε ή δεν ολοκλήρωσε την εργασία που του είχατε αναθέσει για το σπίτι, τι κάνετε; Πώς αντιδράτε; Βάζετε τιμωρία; Αν ναι, τι είδους; Η αντίδρασή σας έχει να κάνει με τον λόγο που σας λέει ο μαθητής; Διαφοροποιείτε την αντίδρασή σας ανάλογα με το μαθητή; (Αν είναι καλός μαθητής; αν είναι αδύναμος; Αν συνηθίζει να μην τις κάνει;)
7. Οι μαθητές λένε συχνά ψεματάκια ως δικαιολογίες; Θα μου πείτε καμιά ενδιαφέρουσα ή αστεία δικαιολογία;
8. Ορισμένοι μαθητές ίσως δεν προλαβαίνουν γιατί έχουν πάρα πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες. Τι τους λέτε στην περίπτωση αυτή; Τι κάνετε;
9. Απευθύνεστε στους γονείς όταν δεν γίνονται οι εργασίες; Με ποιο τρόπο;
10. Αν οι μαθητές πάνε στο Ολοήμερο και δεν ολοκληρώνουν τις εργασίες τους εκεί. Απευθύνεστε και στο εκπαιδευτικό του ολοήμερου;

11. Αν ένας μαθητής πηγαίνει ολοήμερο έχετε διαφορετική στάση απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες για παράδειγμα περιμένετε να τις έχει ολοκληρώσει;
12. Ορισμένοι μαθητές δεν μπορούν να κάνουν τις εργασίες επειδή δεν έχουν το υπόβαθρο, έχουν ελλείψεις και δυσκολίες, σε αυτή την περίπτωση τι κάνετε; Περιμένετε να βοηθήσουν οι γονείς; κι αν δεν μπορούν ούτε αυτοί;
13. Μπορεί ορισμένοι μαθητές να μην έκαναν την εργασία τους επειδή δεν κατάλαβαν τι ζητούσε; Συμβαίνει αυτό; Μπορεί δηλαδή να οφείλεται η μη ολοκλήρωση της εργασίας και στον δάσκαλο/α; (π.χ. βιαστικός τρόπος ανάθεσης ή δύσκολες εργασίες ή είναι ίδιες για όλους)
14. Τιμωρείτε το μαθητή να κάνει επιπλέον εργασίες; Τον βάζετε να κάνει έστω και λιγότερες;
15. Χρησιμοποιείτε καμιά φορά τις εργασίες στο σπίτι ως τιμωρία για το μαθητή;

Γ) ΔΙΟΡΘΩΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

16. Διορθώνετε πάντα τις κατ' οίκον εργασίες των μαθητών; Με ποιον τρόπο; (περιφορά στα θρανία; Στην έδρα; Στο διάλειμμα; Στο γραφείο; Στο σπίτι;) Αν δεν τις διορθώνετε γιατί συμβαίνει αυτό; Προλαβαίνετε πάντα να τις διορθώσετε;
17. Αν τις κρατήσετε για διόρθωση, πότε τις επιστρέφετε;
18. Πώς αξιολογείτε μια εργασία; Με ποιο κριτήριο; Με βάση τι έκαναν οι υπόλοιποι; Με βάση τον ίδιο τον μαθητή και τις προηγούμενες επιδόσεις του; Με βάση δηλαδή το τι μπορεί να κάνει; Ή με βάση τους στόχους που εσείς βάζετε για την τάξη σας;
19. Την αξιολόγηση πώς την εκφράζετε συνήθως στις γραπτές εργασίες; (Βαθμό, γράμμα, αριθμό, υπογραφή, αστεράκια και σφραγιδούλες και αυτοκόλλητα...)
20. Το αν και το πώς οι μαθητές κάνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους επηρεάζει τον βαθμό τους; Αν ναι σε τι ποσοστό περίπου;
21. Βαθμολογώντας όμως το μαθητή δεν είναι πιθανό να αξιολογούμε τον πατέρα του ή τη μητέρα του;

Γ. Συμπληρωμένη κλείδα παρατήρησης και συμπληρωμένος οδηγός συνέντευξης για κάθε εκπαιδευτικό.

Κωδικός: Ε1

Γενικές παρατηρήσεις

Ορθογραφία: Ο εκπαιδευτικός περνούσε πάνω από τα θρανία των μαθητών και τους επισήμανε κάποιο σημείο που είχαν κάνει λάθος, χωρίς να τους αναφέρει την σωστή ορθογραφία αλλά παρέχοντας βοηθητικές ερωτήσεις τι είναι αυτό; Τι βάζουμε μπροστά από αυτήν την λέξη; Μην ξεχάσετε να βάλετε τόνους.

Έπειτα, τα τετράδια ορθογραφίας, αντιγραφή και εργασιών (αν είχαν κάποια άσκηση σε αυτό) ή και κάποιο φύλλο εργασίας συλλέγονταν και διορθώνονταν από τον εκπαιδευτικό.

Διόρθωση: Η διόρθωση κάποιων εργασιών όπως η ορθογραφία γινόταν όταν οι μαθητές ασχολούνταν με κάποια άλλη δραστηριότητα όπως την ανάγνωση του κειμένου του νέου μαθήματος ή σε κάποια κενή ώρα και αν ο εκπαιδευτικός δεν προλάβαινε έπαιρνε κάποιες εργασίες στο σπίτι.

Τα λάθη των μαθητών διορθώνονταν από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και κάποιες εργασίες ελέγχονταν και διορθώνονταν στην ολομέλεια της τάξης στο πίνακα ή προφορικά. Σε αυτήν την περίπτωση, ορισμένοι και όχι όλοι οι μαθητές έλεγαν την απάντηση που είχαν δώσει στην κατ' οίκον εργασία.

Η αξιολόγηση των εργασιών γίνονταν με γραπτά σχόλια όπως Π. Καλά, Άριστα-Μπράβο, αλλά και κάποιες φορές με ένα απλό τικ.

Το ίδιο ισχύει και στην διδακτική ώρα των μαθηματικών.

Άξονες παρατήρησης-Κλείδα παρατήρησης

1. Ο εκπαιδευτικός τις περισσότερες φορές **ελέγχει** αν πραγματοποιήθηκαν όλες οι κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών (ορθογραφία, αντιγραφή, ασκήσεις στο τετράδιο του μαθητή ή φύλλα εργασίας). Ωστόσο κάποιες εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το τετράδιο εργασιών τις ελέγχει και

διορθώνει στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουρος αν την πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι να απαντήσουν.

Πότε; Ο έλεγχος αν έγιναν ή όχι γίνεται την ώρα που συλλέγονται οι εργασίες.

2. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του, ο εκπαιδευτικός του δίνει μία προθεσμία 2-3 ημερών να την ολοκληρώσει. Αν περάσει αυτή η προθεσμία δεν προβαίνει σε κάποια άλλη ενέργεια. Άλλωστε, όπως ανέφερε και ο ίδιος, έχει συμφωνήσει με τους γονείς των μαθητών ότι οι γονείς δεν θα λύνουν τις ασκήσεις των παιδιών τους, αλλά θα τα αφήνουν να λύσουν όσες μπορούν μόνα τους, ώστε να έχει και ο εκπαιδευτικός μία ξεκάθαρη εικόνα για την πορεία και τις αδυναμίες των μαθητών του.
3. Η **διόρθωση** των κατ' οίκον εργασιών γίνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό όταν οι μαθητές ασχολούνται με κάποια άλλη δραστηριότητα, είτε σε κάποιο κενό, είτε στο σπίτι και τις επιστρέφει εκείνη ή την επόμενη ημέρα (όταν τις έχει πάρει στο σπίτι). Επιπλέον, κάποιες ασκήσεις διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (προφορικά ή στον πίνακα) και δίνεται ο χρόνος στους μαθητές να τις διορθώσουν εκείνη την ώρα. Ωστόσο, με αυτόν τον τρόπο (στην ολομέλεια) ο εκπαιδευτικός δεν είναι σίγουρος πρώτον αν οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν και δεύτερον αν διορθώθηκαν από τους μαθητές.
4. **Ανατροφοδότηση:** Στην περίπτωση λανθασμένης ολοκλήρωσης της εργασίας, ο εκπαιδευτικός την διορθώνει και την επιστρέφει στο μαθητή διορθωμένη. Στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης η **αξιολόγηση** εκφράζεται με ένα μονολεκτικό σχόλιο «Πολύ καλά, Μπράβο-Άριστα», ανάλογα με το πλήθος των λαθών που αφορούν τον στόχο που τέθηκε για την συγκεκριμένη εργασία.

Συνέντευξη: Οδηγός Συνέντευξης για Εκπαιδευτικούς
«Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό».

Α) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πόσο συχνά αναθέτετε στους μαθητές σας εργασίες για το σπίτι; Κάθε μέρα;
Τα Σαββατοκύριακα πιο πολύ;
Εκπαιδευτικός: Βάζω εργασίες για το σπίτι καθημερινά. Τα σαββατοκύριακα και τις αργίες δεν βάζω περισσότερες.
2. Για ποιους λόγους αναθέτετε εργασίες για το σπίτι;
Εκπαιδευτικός: Είμαι της άποψης ότι οι μαθητές πρέπει να γράφουν, αν δεν γράφουν δεν θα μάθουν και να εξασκούνται.

Β) ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝ ΕΓΙΝΑΝ

3. Ελέγχετε πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες την επόμενη ημέρα;
Εκπαιδευτικός: Ναι, ελέγχω πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες για το σπίτι.
4. Υπάρχουν φορές που δεν τις ελέγχετε; Για ποιο λόγο;
Εκπαιδευτικός: Όχι, δεν υπάρχουν φορές που δεν ελέγχω.
5. Βλέπετε κάθε φορά τις εργασίες όλων των μαθητών ή ορισμένες φορές ελέγχετε δειγματοληπτικά;
Εκπαιδευτικός: Κάποιες εργασίες τις λύνουμε όλοι μαζί στον πίνακα.

Γ) ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ;

6. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έκανε ή δεν ολοκλήρωσε την εργασία που του είχατε αναθέσει για το σπίτι, τι κάνετε; Πώς αντιδράτε;
Εκπαιδευτικός: Αφήνω προθεσμία μια-δυο μέρες και αν δεν τις φέρει. Δεν τον αναγκάζω με το ζόρι.
7. Οι μαθητές λένε συχνά ψεματάκια ως δικαιολογίες; Θα μου πείτε καμιά ενδιαφέρουσα ή αστεία δικαιολογία;
Εκπαιδευτικός: Η πιο συνηθισμένη δικαιολογία είναι την ξέχασα.
8. Ορισμένοι μαθητές ίσως δεν προλαβαίνουν γιατί έχουν πάρα πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες. Τι τους λέτε στην περίπτωση αυτή; Τι κάνετε;
Εκπαιδευτικός: Τίποτα, ας κάνουν όσες μπορούν και προλαβαίνουν.
9. Απευθύνεστε στους γονείς όταν δεν γίνονται οι εργασίες; Με ποιο τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Ναι, τους συμβουλεύω να επιβλέπουν το παιδί τους και να το προτρέπουν να κάνει τις εργασίες για το σπίτι, χωρίς βέβαια να του λύνουν τις ασκήσεις.

10. Αν οι μαθητές πάνε ολοήμερο και δεν ολοκληρώνουν τις εργασίες τους εκεί. Απευθύνεστε και στο εκπαιδευτικό του ολοήμερου;

Εκπαιδευτικός: Όχι, ιδιαίτερα.

11. Αν ένας μαθητής πηγαίνει ολοήμερο έχετε διαφορετική στάση απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες για παράδειγμα περιμένετε να τις έχει ολοκληρώσει;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

12. Ορισμένοι μαθητές δεν μπορούν να κάνουν τις εργασίες επειδή δεν έχουν το υπόβαθρο, έχουν ελλείψεις και δυσκολίες, σε αυτή την περίπτωση τι κάνετε; Περιμένετε να βοηθήσουν οι γονείς; κι αν δεν μπορούν ούτε αυτοί;

Εκπαιδευτικός: Προσπαθούμε να λύνουμε τις απορίες στην τάξη. Δεν περιμένω από τους γονείς κάτι τέτοιο.

13. Μπορεί ορισμένοι μαθητές να μην έκαναν την εργασία τους επειδή δεν κατάλαβαν τι ζητούσε; Συμβαίνει αυτό; Μπορεί δηλαδή να οφείλεται η μη ολοκλήρωση της εργασίας και στον δάσκαλο/α; (π.χ. βιαστικός τρόπος ανάθεσης ή δύσκολες εργασίες ή είναι ίδιες για όλους)

Εκπαιδευτικός: Προσπαθώ να εξηγώ τις ασκήσεις για το σπίτι ώστε να μην υπάρχουν απορίες.

14. Τιμωρείτε το μαθητή να κάνει επιπλέον εργασίες;

Εκπαιδευτικός: Όχι, δεν τιμωρώ τους μαθητές.

Επιμένετε να κάνει έστω και λιγότερες;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

15. Χρησιμοποιείτε καμιά φορά τις εργασίες στο σπίτι ως τιμωρία για το μαθητή;

Εκπαιδευτικός: Όχι, ποτέ.

Γ) ΔΙΟΡΘΩΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

16. Διορθώνετε πάντα τις κατ' οίκον εργασίες των μαθητών; Με ποιον τρόπο; (περιφορά στα θρανία; Στην έδρα; Στο διάλειμμα; Στο γραφείο; Στο σπίτι;) Αν δεν τις διορθώνετε γιατί συμβαίνει αυτό; Προλαβαίνετε πάντα να τις διορθώσετε;

Εκπαιδευτικός: Ναι, τις διορθώνω. Τις μαζεύω και μετά τις διορθώνω όταν οι μαθητές ασχολούνται με κάτι άλλο και σε κάποιο κενό μου ή στο σπίτι.

17. Αν τις κρατήσετε για διόρθωση, πότε τις επιστρέφετε;
Εκπαιδευτικός: Την επόμενη ημέρα.
18. Πώς αξιολογείτε μια εργασία; Με ποιο κριτήριο; Με βάση τι έκαναν οι υπόλοιποι; Με βάση τον ίδιο τον μαθητή και τις προηγούμενες επιδόσεις του; Με βάση δηλαδή το τι μπορεί να κάνει; Ή με βάση τους στόχους που εσείς βάζετε για την τάξη σας;
Εκπαιδευτικός: Με βάση την προηγούμενη επίδοση και την προσπάθεια του μαθητή και την πρόοδο του.
19. Την αξιολόγηση πώς την εκφράζετε συνήθως στις γραπτές εργασίες; (Βαθμό, γράμμα, αριθμό, υπογραφή, αστεράκια και σφραγιδούλες και αυτοκόλλητα...)
Εκπαιδευτικός: Βάζω Άριστα-Μπράβο και αν έχει αρκετά λάθη Π. Καλά.
20. Το αν και το πώς οι μαθητές κάνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους επηρεάζει τον βαθμό τους; Αν ναι σε τι ποσοστό περίπου;
Εκπαιδευτικός: Όχι, δεν επηρεάζει άμεσα τον βαθμό τους, αλλά αν κάποιος μαθητής δεν κάνει τις εργασίες που τους δίνω στα διαγωνίσματα δεν θα μπορέσει να γράψει καλά. Άρα αν δεν κάνει τις εργασίες για το σπίτι θα επηρεαστεί ο βαθμός του διαγωνίσματος, από τον οποίο εξαρτάται η βαθμολογία του μαθητή.
21. Βαθμολογώντας όμως το μαθητή δεν είναι πιθανό να αξιολογούμε τον πατέρα του ή τη μητέρα του;
Εκπαιδευτικός: Συμφωνώ.

Κωδικός: Ε2

Γενικές παρατηρήσεις

Ορθογραφία: Συλλέγεται και διορθώνεται σε κάποιο κενό ή τα παίρνει στο σπίτι ο εκπαιδευτικός. Το ίδιο συμβαίνει και με τα φύλλα εργασίας.

Τα λάθη των μαθητών διορθώνονταν από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και κάποιες εργασίες ελέγχονταν και διορθώνονταν στην ολομέλεια της τάξης στο πίνακα ή προφορικά. Σε αυτήν την περίπτωση, ορισμένοι και όχι όλοι οι μαθητές έλεγαν την απάντηση που είχαν δώσει στην κατ' οίκον εργασία.

Η αξιολόγηση των εργασιών γίνονταν με γραπτά σχόλια όπως Π. Καλά, Άριστα-Μπράβο. Το ίδιο ισχύει και στην διδακτική ώρα των μαθηματικών.

Άξονες παρατήρησης-Κλειδα παρατήρησης

1. Ο εκπαιδευτικός τις περισσότερες φορές ελέγχει αν πραγματοποιήθηκαν όλες οι κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών (ορθογραφία, αντιγραφή, ασκήσεις στο τετράδιο του μαθητή ή φύλλα εργασίας). Ωστόσο κάποιες εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το τετράδιο εργασιών τις ελέγχει και διορθώνει στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουρη αν την πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι να απαντήσουν.

Πότε; Ο έλεγχος αν έγιναν ή όχι γίνεται την ώρα που συλλέγονται οι εργασίες.

2. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του και αυτό γίνεται συστηματικά θα γίνει κάποια παρατήρηση από τον εκπαιδευτικό.
3. Η **διόρθωση** των κατ' οίκον εργασιών γίνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό σε κάποιο κενό, είτε στο σπίτι και τις επιστρέφει εκείνη ή την επόμενη ημέρα (όταν τις έχει πάρει στο σπίτι). Επιπλέον, κάποιες ασκήσεις διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (προφορικά ή στον πίνακα) και δίνεται ο χρόνος στους μαθητές να τις διορθώσουν εκείνη την ώρα. Ωστόσο, με αυτόν τον τρόπο (στην ολομέλεια) ο εκπαιδευτικός δεν είναι σίγουρος πρώτον αν οι

εργασίες πραγματοποιήθηκαν και δεύτερον αν διορθώθηκαν από τους μαθητές.

- 4. Ανατροφοδότηση:** Στην περίπτωση λανθασμένης ολοκλήρωσης της εργασίας, η εκπαιδευτικός την διορθώνει και την επιστρέφει στο μαθητή διορθωμένη. Στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης η **αξιολόγηση** εκφράζεται με ένα μονολεκτικό σχόλιο «Πολύ καλά, Μπράβο-Άριστα», ανάλογα με το πλήθος των λαθών που αφορούν τον στόχο που τέθηκε για την συγκεκριμένη εργασία.

Οδηγός Συνέντευξης για Εκπαιδευτικούς

«Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό».

Α) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πόσο συχνά αναθέτετε στους μαθητές σας εργασίες για το σπίτι; Κάθε μέρα;
Τα Σαββατοκύριακα πιο πολύ;

Εκπαιδευτικός: Ναι κάθε μέρα αναθέτω εργασίες. Τα σαββατοκύριακα βάζω και κάποια φωτοτυπία δική μου έξτρα στην Γλώσσα και στα Μαθηματικά.

2. Για ποιους λόγους αναθέτετε εργασίες για το σπίτι;

Εκπαιδευτικός: Για εμπέδωση αυτών που κάνουμε στην τάξη.

Β) ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝ ΕΓΙΝΑΝ

3. Ελέγχετε πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες την επόμενη ημέρα;

Εκπαιδευτικός: Ναι πάντα.

4. Υπάρχουν φορές που δεν τις ελέγχετε; Για ποιο λόγο;

Εκπαιδευτικός: Όχι

5. Βλέπετε κάθε φορά τις εργασίες όλων των μαθητών ή ορισμένες φορές ελέγχετε δειγματοληπτικά;

Εκπαιδευτικός: Τις λέμε στην τάξη ή περνάω από πάνω και τις ελέγχω, αλλά σίγουρα προφορικά όλες. όχι όλοι

Γ) ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ;

6. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έκανε ή δεν ολοκλήρωσε την εργασία που του είχατε αναθέσει για το σπίτι, τι κάνετε; Πώς αντιδράτε;

Εκπαιδευτικός: Αν δω ότι αυτό συμβαίνει κατ' επανάληψη θα του κάνω παρατήρηση. Γενικά δεν τους μαλώνω, δεν τους λέω κάτι. Ειδικά αν δεν την ολοκλήρωσε σημαίνει ότι δεν την κατάλαβε. Άλλωστε τους δίνω την δυνατότητα ότι δεν κατάλαβαν να το πουν στην τάξη και τους το ξαναεξηγήσω και το λύσουμε μαζί. Συνήθως τα παιδιά φέρνουν τις εργασίες. Δεν είναι τόσες ώστε να μην μπορούν να τις φέρνουνε. Δεν υπάρχει κάποιος λόγος. Κατά 99% οι εργασίες έρχονται στο σχολείο.

Βάζετε τιμωρία; Αν ναι, τι είδους;

Εκπαιδευτικός: Όχι ποτέ.

Η αντίδρασή σας έχει να κάνει με τον λόγο που σας λέει ο μαθητής;

Εκπαιδευτικός: Φυσικά, αν είναι κάποιος σοβαρός λόγος καμία αντίδραση του λέω «Δεν πειράζει αύριο»

Διαφοροποιείτε την αντίδρασή σας ανάλογα με το μαθητή; (Αν είναι καλός μαθητής; αν είναι αδύνατος; Αν το συνηθίζει να μην τις κάνει;)

Εκπαιδευτικός: Σε καμία των περιπτώσεων δεν διαφοροποιώ ανάλογα με το αν είναι καλός ή κακός μαθητής, αλλά αν συνηθίζει να μην φέρνει κάνω παρατήρηση.

7. Οι μαθητές λένε συχνά ψεματάκια ως δικαιολογίες; Θα μου πείτε καμιά ενδιαφέρουσα ή αστεία δικαιολογία; (ο σκύλος μας έφαγε την εργασία...).

Εκπαιδευτικός: Έχω ακούσει κάποιες όπως «Ο αδερφός μου την πήρε», «Την ξέχασα κάτω από το θρανίο», «Την έχασα», «Ήταν μέσα στην τσάντα και τώρα δεν ξέρω που είναι». Τις περισσότερες φορές είναι συνεπείς όλοι τους δεν λέω κάτι χαμογελάω εκείνη την ώρα και λέω «Την επόμενη φορά να την φέρεις ή τους βγάζω ένα αντίγραφο αν πρόκειται για φωτοτυπία του την ξαναδίνω πάλι και του λέω πρέπει να κάνεις και αυτή σήμερα.

8. Ορισμένοι μαθητές ίσως δεν προλαβαίνουν γιατί έχουν πάρα πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες. Τι τους λέτε στην περίπτωση αυτή; Τι κάνετε;

Εκπαιδευτικός: Δεν πειράζει την επόμενη φορά.

9. Απευθύνεστε στους γονείς όταν δεν γίνονται οι εργασίες; Με ποιο τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Μία περίπτωση που είχα που δεν έκανε τις εργασίες, κάλεσα τους γονείς και τους είπα ότι πρέπει να κάνει τις εργασίες τουλάχιστον της Γλώσσας και τους είπα να υπάρχει κάποια επίβλεψη

10. Αν οι μαθητές πάνε ολοήμερο και δεν ολοκληρώνουν τις εργασίες τους εκεί.

Απευθύνεστε και στο εκπαιδευτικό του ολοήμερου;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

11. Αν ένας μαθητής πηγαίνει ολοήμερο έχετε διαφορετική στάση απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες για παράδειγμα περιμένετε να τις έχει ολοκληρώσει;

Εκπαιδευτικός: Μόνο ένα παιδί πάει ολοήμερο. Αλλά αν πήγαιναν ολοήμερο τα παιδιά θα περίμενα να τις έχουν κάνει εκεί. Γίνονται οι εργασίες στο ολοήμερο.

12. Ορισμένοι μαθητές δεν μπορούν να κάνουν τις εργασίες επειδή δεν έχουν το υπόβαθρο, έχουν ελλείψεις και δυσκολίες, σε αυτή την περίπτωση τι κάνετε; Περιμένετε να βοηθήσουν οι γονείς; κι αν δεν μπορούν ούτε αυτοί;
Εκπαιδευτικός: Όποιος δεν κατάλαβε σηκώνει το χέρι και το λέει και είναι αυτός που θα σηκωθεί στον πίνακα να την λύσουμε μαζί ή έρχεται και με ρωτάει. Κοίταξε, όταν βάζω εργασίες δεν τις παίρνω να τις δω εκείνη την ώρα εκτός αν είναι κάτι πολύ απλό, τις λύνουμε πρώτα μες στην τάξη, αν κάποιος δεν κατάλαβε σηκώνει το χέρι και λέει «Δεν το κατάλαβα» και είναι αυτός που θα κάνει την εργασία το ξέρουνε αυτό ή τον παίρνω δίπλα μου και του το εξηγώ. Φυσικά και δεν έχω απαίτηση από τους γονείς να βοηθήσουν.
13. Μπορεί ορισμένοι μαθητές να μην έκαναν την εργασία τους επειδή δεν κατάλαβαν τι ζητούσε; Συμβαίνει αυτό; Μπορεί δηλαδή να οφείλεται η μη ολοκλήρωση της εργασίας και στον δάσκαλο/α; (π.χ. βιαστικός τρόπος ανάθεσης ή δύσκολες εργασίες ή είναι ίδιες για όλους)
Εκπαιδευτικός: Εξηγώ πάντα τις εργασίες δεν φεύγει κάποιος μαθητής με απορία. Συνήθως δεν συμβαίνει, αν συμβεί εκείνη την ώρα θα του το εξηγήσω πάλι.
14. Τιμωρείτε το μαθητή να κάνει επιπλέον εργασίες;
Σε καμία των περιπτώσεων ούτε για αστείο.
Τον βάζετε να κάνει έστω και λιγότερες;
Εκπαιδευτικός: Έκανα πέρσι σε ένα από τα παιδιά κάπως διαφοροποιημένο, του έδινα άλλου είδους εργασίες. Μετά την πορεία είδα ότι εντάξει δεν είχε δυσκολία και του δίνω τις ίδιες εργασίες με τους άλλους. Συνήθως στα παιδιά δεν τους αρέσει να τους πεις εσύ κάνε μέχρι την τρία και οι υπόλοιποι θα κάνουν μέχρι την 5, θέλουν να τις κάνουν όλες. Ή θα κάνεις διαφοροποιημένη διδασκαλία ή θα βάλεις κάποιο βαθμό δυσκολίας ώστε να κάνουν τις πιο εύκολες και να κάνουν στο σχολείο τις πιο δύσκολες ίσως. Σε γενικές γραμμές δεν το κάνω. Ζητώ να φέρνουν τα ίδια πράγματα. Πέρσι που είχα κάποια προβλήματα(1-2), τους έδινα άλλες εργασίες, διαφορετικές, από τους άλλους πιο απλοποιημένες. Φέτος δεν το κάνω παίρνουν όλοι τις ίδιες γιατί είναι στο ίδιο επίπεδο σχεδόν.
15. Χρησιμοποιείτε καμιά φορά τις εργασίες στο σπίτι ως τιμωρία για το μαθητή;
Εκπαιδευτικός: Όχι, ποτέ.

Γ) ΔΙΟΡΘΩΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

16. Διορθώνετε πάντα τις κατ' οίκον εργασίες των μαθητών; Με ποιον τρόπο; (περιφορά στα θρανία; Στην έδρα; Στο διάλειμμα; Στο γραφείο; Στο σπίτι;) Αν δεν τις διορθώνετε γιατί συμβαίνει αυτό; Προλαβαίνετε πάντα να τις διορθώσετε;

Εκπαιδευτικός: Προλαβαίνω, μένω πίσω ή στα κενά μου. Κοιτάω πριν φύγω από το σχολείο να έχει τελειώσει αυτό το πράγμα

Τις παίρνω σπίτι, ειδικά τις εκθέσεις που δουλεύουμε κάθε Τρίτη που γράφουμε έκθεση στο σχολείο βέβαια. Τις παίρνω και τις κοιτάω μόνη μου και τις εργασίες τις παίρνω και τις κοιτάω, αλλά επειδή έχουν διορθωθεί μες στην τάξη στο πίνακα οι περισσότερες, εκείνη την ώρα επιτόπου πάνω από τον κενό χρόνο που έχω όταν αυτά κάνουν κάτι άλλο, περνάω από πάνω. Στο κενό μου αν μένω ή τις παίρνω και στο σπίτι.

17. Αν τις κρατήσετε για διόρθωση, πότε τις επιστρέφετε;

Εκπαιδευτικός: Την επόμενη μέρα. Δε έχουν και νόημα άμα τις δώσεις μετά από ένα μήνα.

18. Πώς αξιολογείτε μια εργασία; Με ποιο κριτήριο; Με βάση τι έκαναν οι υπόλοιποι; Με βάση τον ίδιο τον μαθητή και τις προηγούμενες επιδόσεις του; Με βάση δηλαδή το τι μπορεί να κάνει; Ή με βάση τους στόχους που εσείς βάζετε για την τάξη σας;

Εκπαιδευτικός: Με βάση στην προσπάθεια. Η προσπάθεια παίζει το σημαντικότερο ρόλο για μένα.

19. Την αξιολόγηση πώς την εκφράζετε συνήθως στις γραπτές εργασίες; (Βαθμό, γράμμα, αριθμό, υπογραφή, αστεράκια και σφραγιδούλες και αυτοκόλλητα...)

Εκπαιδευτικός: Βαθμούς βάζω μόνο στα τεστ. Στις καθημερινές εργασίες θα βάλω Μπράβο, πολύ καλά, ωραία. Αν έχει πολλά λάθη στην ορθογραφία, βάζω απλά μία υπογραφή. Τίποτα, άλλο δεν κάνω καμία παρατήρηση από κάτω. Συνήθως, όταν βλέπω ότι έχει γίνει προσπάθεια για την εργασία βάζω Μπράβο σε όλους. Διορθώνω το σημείο που τυχόν υπάρχει κάποιο λάθος, αλλά μπράβο θα πάρουν οπωσδήποτε ώστε να ενισχυθεί αυτή η προσπάθεια. Δεν θα τους βάλω ποτέ βαθμό. Δεν χρησιμοποιώ την αριθμητική κλίμακα καθόλου μες στην τάξη εκτός από τα τεστ, που είμαι αναγκασμένη να το κάνω. Το θέλουν και τα ίδια δηλαδή.

20. Το αν και το πώς οι μαθητές κάνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους επηρεάζει τον βαθμό τους; Αν ναι σε τι ποσοστό περίπου;

Εκπαιδευτικός: Όχι δεν θα το μετρήσω για τον βαθμό. Σου είπα και πάλι ότι στην συγκεκριμένη τάξη τα παιδιά κάνουν όλες τις εργασίες, οπότε δεν έχω σκεφτεί κάτι τέτοιο. Φυσικά δεν θα βαθμολογούσα χειρότερα ένα μαθητή γιατί δεν μπόρεσε να κάνει την εργασία στο σπίτι ή δεν την κατάλαβε ή δεν είχε χρόνο. Υπάρχουν και αλλοδαποί μαθητές, που δεν έχουν κανένα να τους βοηθήσει πίσω. Κανέναν δεν μιλάνε ελληνικά δηλαδή οι γονείς τους ή μιλάνε πολύ λίγο. Αυτό πρέπει να το σκεφτώ εκείνη την ώρα. Όχι δεν το λαμβάνω υπόψη μου, μόνο την προφορική καθημερινή συμμετοχή, την προσπάθειά τους και από τα τεστ που γράφουνε που είναι επαναληπτικά συνήθως.

21. Βαθμολογώντας όμως το μαθητή δεν είναι πιθανό να αξιολογούμε τον πατέρα του ή τη μητέρα του;

Εκπαιδευτικός: Από κάποια άποψη ναι, αλλά δεν μετρώ τις εργασίες για το σπίτι στον βαθμό.

Κωδικός: Ε3

Γενικές παρατηρήσεις

Ορθογραφία: Τα τετράδια ορθογραφίας, αντιγραφής και εργασιών (αν είχαν κάποια άσκηση σε αυτό) ή και κάποιο φύλλο εργασίας συλλέγονταν και διορθώνονταν από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό.

Διόρθωση: Η διόρθωση κάποιων εργασιών όπως η ορθογραφία γινόταν όταν οι μαθητές ασχολούνταν με κάποια άλλη δραστηριότητα όπως την ανάγνωση του κειμένου του νέου μαθήματος, η συμπλήρωση κάποιας άσκησης ή σε κάποια κενή ώρα και αν ο εκπαιδευτικός δεν προλάβαινε έπαιρνε κάποιες εργασίες στο σπίτι.

Τα λάθη των μαθητών διορθώνονταν από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και κάποιες εργασίες ελέγχονταν και διορθώνονταν στην ολομέλεια της τάξης στο πίνακα ή προφορικά. Σε αυτήν την περίπτωση, ορισμένοι και όχι όλοι οι μαθητές έλεγαν την απάντηση που είχαν δώσει στην κατ' οίκον εργασία.

Η αξιολόγηση των εργασιών γίνονταν με γραπτά σχόλια όπως Π. Καλά, Άριστα-Μπράβο, κάποιες φορές με ένα απλό tick. Κάποιες φορές στην ορθογραφία δινόταν κάποιο αυτοκόλλητο.

Το ίδιο ισχύει και στην διδακτική ώρα των μαθηματικών.

Άξονες παρατήρησης-Κλείδα παρατήρησης

1. Ο εκπαιδευτικός τις περισσότερες φορές ελέγχει αν πραγματοποιήθηκαν όλες οι κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών (ορθογραφία, αντιγραφή, ασκήσεις στο τετράδιο του μαθητή ή φύλλα εργασίας). Ωστόσο κάποιες εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το τετράδιο εργασιών τις ελέγχει και διορθώνει στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουρος αν την πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι να απαντήσουν.

Πότε; Ο έλεγχος αν έγιναν ή όχι γίνεται την ώρα που συλλέγονται οι εργασίες.

2. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του, ο εκπαιδευτικός του κάνει παρατήρηση και τον προτρέπει να την φέρει την επόμενη ημέρα.

3. Η **διόρθωση** των κατ' οίκον εργασιών γίνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό όταν οι μαθητές ασχολούνται με κάποια άλλη δραστηριότητα, είτε σε κάποιο κενό, είτε στο σπίτι και τις επιστρέφει εκείνη ή την επόμενη ημέρα (όταν τις έχει πάρει στο σπίτι). Επιπλέον, κάποιες ασκήσεις διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (προφορικά ή στον πίνακα) και δίνεται ο χρόνος στους μαθητές να τις διορθώσουν εκείνη την ώρα. Ωστόσο, με αυτόν τον τρόπο (στην ολομέλεια) ο εκπαιδευτικός δεν είναι σίγουρος πρώτον αν οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν και δεύτερον αν διορθώθηκαν από τους μαθητές.

4. **Ανατροφοδότηση:** Στην περίπτωση λανθασμένης ολοκλήρωσης της εργασίας, ο εκπαιδευτικός την διορθώνει και την επιστρέφει στο μαθητή διορθωμένη. Στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης η **αξιολόγηση** εκφράζεται με ένα μονολεκτικό σχόλιο «Πολύ καλά, Μπράβο-Άριστα» (συνοδευόμενο με ένα αυτοκόλλητο στη ορθογραφία), ανάλογα με το πλήθος των λαθών που αφορούν τον στόχο που τέθηκε για την συγκεκριμένη εργασία.

Συνέντευξη: Οδηγός Συνέντευξης για Εκπαιδευτικούς

«Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό».

Α) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πόσο συχνά αναθέτετε στους μαθητές σας εργασίες για το σπίτι; Κάθε μέρα;
Τα Σαββατοκύριακα πιο πολύ;

Εκπαιδευτικός: Αναθέτω εργασίες για το σπίτι κάθε μέρα. Τα σαββατοκύριακα και τις αργίες περισσότερες.

2. Για ποιους λόγους αναθέτετε εργασίες για το σπίτι;

Εκπαιδευτικός: Αναθέτω εργασίες για το σπίτι για εξάσκηση, για εμπέδωση και για επανάληψη.

Β) ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝ ΕΓΙΝΑΝ

3. Ελέγχετε πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες την επόμενη ημέρα;

Εκπαιδευτικός: Ναι, ελέγχω πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες για το σπίτι.

4. Υπάρχουν φορές που δεν τις ελέγχετε; Για ποιο λόγο;

Εκπαιδευτικός: Όχι δεν υπάρχουν φορές που δεν ελέγχω.

5. Βλέπετε κάθε φορά τις εργασίες όλων των μαθητών ή ορισμένες φορές ελέγχετε δειγματοληπτικά;

Εκπαιδευτικός: Κάποιες εργασίες τις λύνουμε όλοι μαζί στον πίνακα.

Γ) ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ;

6. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έκανε ή δεν ολοκλήρωσε την εργασία που του είχατε αναθέσει για το σπίτι, τι κάνετε; Πώς αντιδράτε;

Εκπαιδευτικός: Αφήνω προθεσμία μια-δυο μέρες και αν δεν τις φέρει. Δεν τον αναγκάζω με το ζόρι.

7. Οι μαθητές λένε συχνά ψεματάκια ως δικαιολογίες; Θα μου πείτε καμιά ενδιαφέρουσα ή αστεία δικαιολογία;

Εκπαιδευτικός: Η πιο συνηθισμένη δικαιολογία είναι την ξέχασα ή δεν πρόλαβα.

8. Ορισμένοι μαθητές ίσως δεν προλαβαίνουν γιατί έχουν πάρα πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες. Τι τους λέτε στην περίπτωση αυτή; Τι κάνετε;

Εκπαιδευτικός: Ας κάνουν όσες προλαβαίνουν.

9. Απευθύνεστε στους γονείς όταν δεν γίνονται οι εργασίες; Με ποιο τρόπο;

- Εκπαιδευτικός: Ναι, τους λέω να επιβλέπουν το παιδί τους όταν κάνει τις εργασίες για το σπίτι.
10. Αν οι μαθητές πάνε ολοήμερο και δεν ολοκληρώνουν τις εργασίες τους εκεί. Απευθύνεστε και στο εκπαιδευτικό του ολοήμερου;
Εκπαιδευτικός: Όχι, ιδιαίτερα.
11. Αν ένας μαθητής πηγαίνει ολοήμερο έχετε διαφορετική στάση απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες για παράδειγμα περιμένετε να τις έχει ολοκληρώσει;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
12. Ορισμένοι μαθητές δεν μπορούν να κάνουν τις εργασίες επειδή δεν έχουν το υπόβαθρο, έχουν ελλείψεις και δυσκολίες, σε αυτή την περίπτωση τι κάνετε; Περιμένετε να βοηθήσουν οι γονείς; κι αν δεν μπορούν ούτε αυτοί;
Εκπαιδευτικός: Αν κάτι δεν το καταλαβαίνουν το ρωτάνε και τους το εξηγώ. Όχι, δεν περιμένω να βοηθήσουν οι γονείς στο σπίτι.
13. Μπορεί ορισμένοι μαθητές να μην έκαναν την εργασία τους επειδή δεν κατάλαβαν τι ζητούσε; Συμβαίνει αυτό; Μπορεί δηλαδή να οφείλεται η μη ολοκλήρωση της εργασίας και στον δάσκαλο/α; (π.χ. βιαστικός τρόπος ανάθεσης ή δύσκολες εργασίες ή είναι ίδιες για όλους)
Εκπαιδευτικός: Προσπαθώ να εξηγώ τις ασκήσεις για το σπίτι ώστε να μην υπάρχουν απορίες.
14. Τιμωρείτε το μαθητή να κάνει επιπλέον εργασίες;
Εκπαιδευτικός: Όχι, δεν τιμωρώ τους μαθητές.
Επιμένετε να κάνει έστω και λιγότερες;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
15. Χρησιμοποιείτε καμιά φορά τις εργασίες στο σπίτι ως τιμωρία για το μαθητή;
Εκπαιδευτικός: Όχι.

Γ) ΔΙΟΡΘΩΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

16. Διορθώνετε πάντα τις κατ' οίκον εργασίες των μαθητών; Με ποιον τρόπο; (περιφορά στα θρανία; Στην έδρα; Στο διάλειμμα; Στο γραφείο; Στο σπίτι;) Αν δεν τις διορθώνετε γιατί συμβαίνει αυτό; Προλαβαίνετε πάντα να τις διορθώσετε;
Εκπαιδευτικός: Ναι. Τις μαζεύω και μετά τις διορθώνω όταν οι μαθητές ασχολούνται με κάτι άλλο και σε κάποιο κενό μου ή αν δεν προλαβαίνω τις παίρνω σπίτι.

17. Αν τις κρατήσετε για διόρθωση, πότε τις επιστρέφετε;
Εκπαιδευτικός: Την επόμενη ημέρα ή την παραεπόμενη μέρα.
18. Πώς αξιολογείτε μια εργασία; Με ποιο κριτήριο; Με βάση τι έκαναν οι υπόλοιποι; Με βάση τον ίδιο τον μαθητή και τις προηγούμενες επιδόσεις του; Με βάση δηλαδή το τι μπορεί να κάνει; Ή με βάση τους στόχους που εσείς βάζετε για την τάξη σας;
Εκπαιδευτικός: Με βάση την προηγούμενη επίδοση και την προσπάθεια του μαθητή και την πρόοδο του και την ατομικότητα του.
19. Την αξιολόγηση πώς την εκφράζετε συνήθως στις γραπτές εργασίες; (Βαθμό, γράμμα, αριθμό, υπογραφή, αστεράκια και σφραγιδούλες και αυτοκόλλητα...)
Εκπαιδευτικός: Βάζω Άριστα-Μπράβο και αν έχει πολλά λάθη Π. Καλά. Στην ορθογραφία όταν δεν έχει λάθη βάζω και αυτοκόλλητο.
20. Το αν και το πώς οι μαθητές κάνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους επηρεάζει τον βαθμό τους; Αν ναι σε τι ποσοστό περίπου;
Εκπαιδευτικός: Όχι, δεν επηρεάζει άμεσα τον βαθμό τους, καθώς δεν είναι συχνό φαινόμενο οι μαθητές να μην φέρνουν τις εργασίες τους. Στην περίπτωση που κάτι τέτοιο συνέβαινε φαντάζομαι ότι στους μαθητές που ήταν συνεπής θα έδινα μεγαλύτερο βαθμό.
21. Βαθμολογώντας όμως το μαθητή δεν είναι πιθανό να αξιολογούμε τον πατέρα του ή τη μητέρα του;
Εκπαιδευτικός: Για αυτό δεν στηρίζω τη βαθμολογία των μαθητών στις κατ' οίκον εργασίες.

Κωδικός: Ε4

Γενικές παρατηρήσεις

Ορθογραφία: Τα τετράδια ορθογραφίας, αντιγραφή και εργασιών (αν είχαν κάποια άσκηση σε αυτό) ή και κάποιο φύλλο εργασίας συλλέγονταν και διορθώνονταν από τον εκπαιδευτικό.

Διόρθωση: Η διόρθωση κάποιων εργασιών όπως η ορθογραφία γινόταν όταν οι μαθητές ασχολούνταν με κάποια άλλη δραστηριότητα όπως την ανάγνωση του κειμένου του νέου μαθήματος, η συμπλήρωση κάποιας άσκησης, σε κάποια κενή ώρα ή στο διάλειμμα και αν ο εκπαιδευτικός δεν προλάβαινε έπαιρνε κάποιες εργασίες στο σπίτι.

Τα λάθη των μαθητών διορθώνονταν από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και κάποιες εργασίες ελέγχονταν και διορθώνονταν στην ολομέλεια της τάξης στο πίνακα ή προφορικά. Σε αυτήν την περίπτωση, ορισμένοι και όχι όλοι οι μαθητές έλεγαν την απάντηση που είχαν δώσει στην κατ' οίκον εργασία.

Η αξιολόγηση των εργασιών γίνονταν με γραπτά σχόλια όπως Π. Καλά, Άριστα-Μπράβο.

Το ίδιο ισχύει και στην διδακτική ώρα των μαθηματικών.

Άξονες παρατήρησης-Κλείδα παρατήρησης

1. Ο εκπαιδευτικός τις περισσότερες φορές ελέγχει αν πραγματοποιήθηκαν όλες οι κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών (ορθογραφία, αντιγραφή, ασκήσεις στο τετράδιο του μαθητή ή φύλλα εργασίας). Ωστόσο κάποιες εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το τετράδιο εργασιών τις ελέγχει και διορθώνει στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουρος αν την πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι να απαντήσουν.

Πότε; Ο έλεγχος αν έγιναν ή όχι γίνεται την ώρα που συλλέγονται οι εργασίες.

2. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του, ο εκπαιδευτικός του δίνει μία

προθεσμία 2-3 ημερών να την ολοκληρώσει ή το Σαββατοκύριακο. Αν περάσει αυτή η προθεσμία δεν προβαίνει σε κάποια άλλη ενέργεια.

3. Η **διόρθωση** των κατ' οίκον εργασιών γίνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό όταν οι μαθητές ασχολούνται με κάποια άλλη δραστηριότητα, είτε σε κάποιο κενό, στο διάλειμμα είτε στο σπίτι και τις επιστρέφει εκείνη ή την επόμενη ημέρα (όταν τις έχει πάρει στο σπίτι). Επιπλέον, κάποιες ασκήσεις διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (προφορικά ή στον πίνακα) και δίνεται ο χρόνος στους μαθητές να τις διορθώσουν εκείνη την ώρα. Ωστόσο, με αυτόν τον τρόπο (στην ολομέλεια) ο εκπαιδευτικός δεν είναι σίγουρος πρώτον αν οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν και δεύτερον αν διορθώθηκαν από τους μαθητές.

4. **Ανατροφοδότηση:** Στην περίπτωση λανθασμένης ολοκλήρωσης της εργασίας, ο εκπαιδευτικός την διορθώνει και την επιστρέφει στο μαθητή διορθωμένη. Στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης η **αξιολόγηση** εκφράζεται με ένα μονολεκτικό σχόλιο «Πολύ καλά, Μπράβο-Άριστα», ανάλογα με το πλήθος των λαθών που αφορούν τον στόχο που τέθηκε για την συγκεκριμένη εργασία.

Συνέντευξη: Οδηγός Συνέντευξης για Εκπαιδευτικούς

«Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό».

Α) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πόσο συχνά αναθέτετε στους μαθητές σας εργασίες για το σπίτι; Κάθε μέρα;
Τα Σαββατοκύριακα πιο πολύ;
Εκπαιδευτικός: Κάθε μέρα. Τα σαββατοκύριακα και τις αργίες βάζω περισσότερες.
2. Για ποιους λόγους αναθέτετε εργασίες για το σπίτι;
Εκπαιδευτικός: Για εξάσκηση και για εμπέδωση και για να έχουν και κάτι στο σπίτι να ασχολούνται.

Β) ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝ ΕΓΙΝΑΝ

3. Ελέγχετε πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες την επόμενη ημέρα;
Εκπαιδευτικός: Ναι, ελέγχω πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες για το σπίτι.
4. Υπάρχουν φορές που δεν τις ελέγχετε; Για ποιο λόγο;
Εκπαιδευτικός: Όχι δεν υπάρχουν φορές που δεν ελέγχω.
5. Βλέπετε κάθε φορά τις εργασίες όλων των μαθητών ή ορισμένες φορές ελέγχετε δειγματοληπτικά;
Εκπαιδευτικός: Βλέπω τις εργασίες όλων των μαθητών.

Γ) ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ;

6. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έκανε ή δεν ολοκλήρωσε την εργασία που του είχατε αναθέσει για το σπίτι, τι κάνετε; Πώς αντιδράτε;
Εκπαιδευτικός: Είναι υποχρεωμένος να την φέρει την άλλη μέρα κανονικά και αν είναι πολλές τις αφήνουν για το Σαββατοκύριακο και τις φέρνουν από εβδομάδα.
7. Οι μαθητές λένε συχνά ψεματάκια ως δικαιολογίες; Θα μου πείτε καμιά ενδιαφέρουσα ή αστεία δικαιολογία;
Εκπαιδευτικός: Η πιο συνηθισμένη δικαιολογία είναι την ξέχασα.
8. Ορισμένοι μαθητές ίσως δεν προλαβαίνουν γιατί έχουν πάρα πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες. Τι τους λέτε στην περίπτωση αυτή; Τι κάνετε;

- Εκπαιδευτικός: Τους λέω να τις αφήσουν για το Σαββατοκύριακο και να τις φέρουν από εβδομάδα.
9. Απευθύνεστε στους γονείς όταν δεν γίνονται οι εργασίες; Με ποιο τρόπο;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
10. Αν οι μαθητές πάνε ολοήμερο και δεν ολοκληρώνουν τις εργασίες τους εκεί. Απευθύνεστε και στο εκπαιδευτικό του ολοήμερου;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
11. Αν ένας μαθητής πηγαίνει ολοήμερο έχετε διαφορετική στάση απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες για παράδειγμα περιμένετε να τις έχει ολοκληρώσει;
Εκπαιδευτικός: Όχι δεν το λαμβάνω αυτό υπόψη.
12. Ορισμένοι μαθητές δεν μπορούν να κάνουν τις εργασίες επειδή δεν έχουν το υπόβαθρο, έχουν ελλείψεις και δυσκολίες, σε αυτή την περίπτωση τι κάνετε; Περιμένετε να βοηθήσουν οι γονείς; κι αν δεν μπορούν ούτε αυτοί;
Εκπαιδευτικός: Αν υπάρχουν απορίες τις λύνουμε εκείνη την ώρα. Δεν έχω τέτοιες απαιτήσεις από τους γονείς.
13. Μπορεί ορισμένοι μαθητές να μην έκαναν την εργασία τους επειδή δεν κατάλαβαν τι ζητούσε; Συμβαίνει αυτό; Μπορεί δηλαδή να οφείλεται η μη ολοκλήρωση της εργασίας και στον δάσκαλο/α; (π.χ. βιαστικός τρόπος ανάθεσης ή δύσκολες εργασίες ή είναι ίδιες για όλους)
Εκπαιδευτικός: Σπάνια.
14. Τιμωρείτε το μαθητή να κάνει επιπλέον εργασίες; Επιμένετε να κάνει έστω και λιγότερες;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
15. Χρησιμοποιείτε καμιά φορά τις εργασίες στο σπίτι ως τιμωρία για το μαθητή;
Εκπαιδευτικός: Όχι, ποτέ.

Γ) ΔΙΟΡΘΩΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

16. Διορθώνετε πάντα τις κατ' οίκον εργασίες των μαθητών; Με ποιον τρόπο; (περιφορά στα θρανία; Στην έδρα; Στο διάλειμμα; Στο γραφείο; Στο σπίτι;) Αν δεν τις διορθώνετε γιατί συμβαίνει αυτό; Προλαβαίνετε πάντα να τις διορθώσετε;
Εκπαιδευτικός: Ναι, τις διορθώνω. Τις μαζεύω και μετά τις διορθώνω στο διάλειμμα, σε κάποιο κενό μου ή αν δεν προλαβαίνω τις παίρνω στο σπίτι μου.

17. Αν τις κρατήσετε για διόρθωση, πότε τις επιστρέφετε;
Εκπαιδευτικός: Ή την ίδια μέρα ή την επόμενη.
18. Πώς αξιολογείτε μια εργασία; Με ποιο κριτήριο; Με βάση τι έκαναν οι υπόλοιποι; Με βάση τον ίδιο τον μαθητή και τις προηγούμενες επιδόσεις του; Με βάση δηλαδή το τι μπορεί να κάνει; Ή με βάση τους στόχους που εσείς βάζετε για την τάξη σας;
Εκπαιδευτικός: Με βάση την επίδοση του συνόλου της τάξης και την ιδιαιτερότητα του μαθητή.
19. Την αξιολόγηση πώς την εκφράζετε συνήθως στις γραπτές εργασίες; (Βαθμό, γράμμα, αριθμό, υπογραφή, αστεράκια και σφραγιδούλες και αυτοκόλλητα...)
Εκπαιδευτικός: Βάζω Άριστα-Μπράβο. Π. Καλά και αν έχει πολλά λάθη Πρόσεχε.
20. Το αν και το πώς οι μαθητές κάνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους επηρεάζει τον βαθμό τους; Αν ναι σε τι ποσοστό περίπου;
Εκπαιδευτικός: Ναι, όταν κάποιος είναι συνεπής παίρνει μεγαλύτερο βαθμό.
21. Βαθμολογώντας όμως το μαθητή δεν είναι πιθανό να αξιολογούμε τον μπαμπά του ή τη μαμά του;
Εκπαιδευτικός: Έχω μιλήσει με του γονείς και του έχω ζητήσει να μην λύνουν τις ασκήσεις των παιδιών τους αλλά να τα αφήνουν να λύσουν όσες και όσο μπορούν.

Κωδικός: Ε5

Γενικές παρατηρήσεις

Ορθογραφία: Οι μαθητές διορθώνουν τις ορθογραφίες των διπλανών και στην συνέχεια τα λάθη ανακοινώνονται στην ολομέλεια και λέγεται ποιο είναι το σωστό και γιατί. Έτσι, οι μαθητές καταλαβαίνουν ποια παρανόηση κρύβεται πίσω από κάποιο λάθος τους και αντιλαμβάνονται τον κανόνα που ακολουθείται. Έπειτα, οι εκπαιδευτικός περνάει από τα θρανία και ελέγχει μήπως ξέφυγε κάποιο λάθος.

Όσον αφορά τις εργασίες των μαθητών που αφορούν παραγωγή γραπτού λόγου, ο κάθε μαθητής σηκώνεται στον πίνακα και διαβάζει την εργασία του και οι συμμαθητές του ή ο ίδιος διορθώνει τυχόν λάθη ή παραλήψεις.

Η αντιγραφή ή ασκήσεις στο τετράδιο εργασιών ή στο Βιβλίο του μαθητή (Τ.Ε.) διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (Σε αυτήν την περίπτωση, ορισμένοι και όχι όλοι οι μαθητές έλεγαν την απάντηση που είχαν δώσει στην κατ' οίκον εργασία) ή ο εκπαιδευτικός τις διορθώνει περνώντας από τα θρανία ή τις μαζεύει και τις διορθώνει σε κάποιο κενό.

Η αξιολόγηση των εργασιών γίνονταν με γραπτά σχόλια όπως Π. Καλά, Άριστα-Μπράβο. Το ίδιο ισχύει και στην διδακτική ώρα των μαθηματικών.

Άξονες παρατήρησης-Κλειδα παρατήρησης

1. Ο εκπαιδευτικός τις περισσότερες φορές ελέγχει αν πραγματοποιήθηκαν όλες οι κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών (αντιγραφή, ασκήσεις στο τετράδιο του μαθητή ή φύλλα εργασίας). Ωστόσο κάποιες εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το τετράδιο εργασιών τις ελέγχει και διορθώνει στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουρη αν την πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι να απαντήσουν.

Πότε; Ο έλεγχος αν έγιναν ή όχι γίνεται την ώρα που συλλέγονται οι εργασίες.

2. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του και αυτό γίνεται συστηματικά θα γίνει κάποια παρατήρηση από την εκπαιδευτικό.
3. Η **διόρθωση** των κατ' οίκον εργασιών (με μπλε στυλό) γίνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό σε κάποιο κενό, είτε στο σπίτι και τις επιστρέφει εκείνη ή την επόμενη ημέρα (όταν τις έχει πάρει στο σπίτι). Επιπλέον, κάποιες ασκήσεις διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (προφορικά ή στον πίνακα) και δίνεται ο χρόνος στους μαθητές να τις διορθώσουν εκείνη την ώρα. Ωστόσο, με αυτόν τον τρόπο (στην ολομέλεια) ο εκπαιδευτικός δεν είναι σίγουρος πρώτον αν οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν και δεύτερον αν διορθώθηκαν από τους μαθητές. Στην ορθογραφία εφαρμόζεται ένα σύστημα ετεροδιόρθωσης.
4. **Ανατροφοδότηση:** Στην περίπτωση λανθασμένης ολοκλήρωσης της εργασίας, ο εκπαιδευτικός την διορθώνει και την επιστρέφει στο μαθητή διορθωμένη. Στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης η **αξιολόγηση** εκφράζεται με ένα μονολεκτικό σχόλιο «Πολύ καλά, Μπράβο-Άριστα», ανάλογα με το πλήθος των λαθών που αφορούν τον στόχο που τέθηκε για την συγκεκριμένη εργασία.

Συνέντευξη: Οδηγός Συνέντευξης για Εκπαιδευτικούς

«Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό».

Α) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πόσο συχνά αναθέτετε στους μαθητές σας εργασίες για το σπίτι; Κάθε μέρα; Τα Σαββατοκύριακα πιο πολύ;
Εκπαιδευτικός: Αναθέτω εργασίες για το σπίτι κάθε μέρα. Περισσότερες τα σαββατοκύριακα και τις αργίες. Προσπαθώ οι εργασίες που αναθέτω, τα «δωράκια», όπως τα λέμε, να μην είναι πληκτικές και πολλές.
2. Για ποιους λόγους αναθέτετε εργασίες για το σπίτι;
Εκπαιδευτικός: Για εξάσκηση και για εμπέδωση.

Β) ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝ ΕΓΙΝΑΝ

3. Ελέγχετε πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες την επόμενη ημέρα;
Εκπαιδευτικός: Ναι, ελέγχω πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες για το σπίτι.
4. Υπάρχουν φορές που δεν τις ελέγχετε; Για ποιο λόγο;
Εκπαιδευτικός: Όχι, πάντα ελέγχω.
5. Βλέπετε κάθε φορά τις εργασίες όλων των μαθητών ή ορισμένες φορές ελέγχετε δειγματοληπτικά;
Εκπαιδευτικός: Ναι, βλέπω τις εργασίες όλων των μαθητών.

Γ) ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ;

6. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έκανε ή δεν ολοκλήρωσε την εργασία που του είχατε αναθέσει για το σπίτι, τι κάνετε; Πώς αντιδράτε;
Εκπαιδευτικός: Του δίνω ένα περιθώριο μια-δυο ημερών και αν πάλι δεν την φέρει δεν κάνω κάτι.
7. Οι μαθητές λένε συχνά ψεματάκια ως δικαιολογίες; Θα μου πείτε καμιά ενδιαφέρουσα ή αστεία δικαιολογία;
Εκπαιδευτικός: Η πιο συνηθισμένη δικαιολογία είναι την ξέχασαν.
8. Ορισμένοι μαθητές ίσως δεν προλαβαίνουν γιατί έχουν πάρα πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες. Τι τους λέτε στην περίπτωση αυτή; Τι κάνετε;

Εκπαιδευτικός: Τους λέω να την φέρουν όποτε έχουν τον χρόνο να την κάνουν.

9. Απευθύνεστε στους γονείς όταν δεν γίνονται οι εργασίες; Με ποιο τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Όχι .

10. Αν οι μαθητές πάνε ολοήμερο και δεν ολοκληρώνουν τις εργασίες τους εκεί. Απευθύνεστε και στο εκπαιδευτικό του ολοήμερου;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

11. Αν ένας μαθητής πηγαίνει ολοήμερο έχετε διαφορετική στάση απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες για παράδειγμα περιμένετε να τις έχει ολοκληρώσει;

Εκπαιδευτικός: Όχι δεν το λαμβάνω αυτό υπόψη.

12. Ορισμένοι μαθητές δεν μπορούν να κάνουν τις εργασίες επειδή δεν έχουν το υπόβαθρο, έχουν ελλείψεις και δυσκολίες, σε αυτή την περίπτωση τι κάνετε; Περιμένετε να βοηθήσουν οι γονείς; κι αν δεν μπορούν ούτε αυτοί;

Εκπαιδευτικός: Αν κάτι δεν το καταλαβαίνουν μου το ρωτάνε. Φυσικά και δεν είναι το ζητούμενο να βοηθήσουν οι γονείς.

13. Μπορεί ορισμένοι μαθητές να μην έκαναν την εργασία τους επειδή δεν κατάλαβαν τι ζητούσε; Συμβαίνει αυτό; Μπορεί δηλαδή να οφείλεται η μη ολοκλήρωση της εργασίας και στον δάσκαλο/α; (π.χ. βιαστικός τρόπος ανάθεσης ή δύσκολες εργασίες ή είναι ίδιες για όλους)

Εκπαιδευτικός: Σπάνια, πάντα τις εξηγούμε καλά στην τάξη.

14. Τιμωρείτε το μαθητή να κάνει επιπλέον εργασίες;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

Επιμένετε να κάνει έστω και λιγότερες;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

15. Χρησιμοποιείτε καμιά φορά τις εργασίες στο σπίτι ως τιμωρία για το μαθητή;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

Γ) ΔΙΟΡΘΩΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

16. Διορθώνετε πάντα τις κατ' οίκον εργασίες των μαθητών; Με ποιον τρόπο; (περιφορά στα θρανία; Στην έδρα; Στο διάλειμμα; Στο γραφείο; Στο σπίτι;) Αν δεν τις διορθώνετε γιατί συμβαίνει αυτό; Προλαβαίνετε πάντα να τις διορθώσετε;

Εκπαιδευτικός: Ναι, τις διορθώνω. Τις μαζεύω και μετά τις διορθώνω σε κάποιο κενό μου ή αν δεν προλαβαίνω στο σπίτι. Συνήθως όμως τις

διορθώνουμε όλοι μαζί στην τάξη ή περνάω και τις βλέπω εκείνη την ώρα ή την ορθογραφία διορθώνουν του διπλανού τους και μετά περνάω και τα βλέπω.

17. Αν τις κρατήσετε για διόρθωση, πότε τις επιστρέφετε;

Εκπαιδευτικός: Την ίδια μέρα ή την επόμενη.

18. Πώς αξιολογείτε μια εργασία; Με ποιο κριτήριο; Με βάση τι έκαναν οι υπόλοιποι; Με βάση τον ίδιο τον μαθητή και τις προηγούμενες επιδόσεις του; Με βάση δηλαδή το τι μπορεί να κάνει; Ή με βάση τους στόχους που εσείς βάζετε για την τάξη σας;

Εκπαιδευτικός: Με βάση την επίδοση του συνόλου της τάξης και την ιδιαιτερότητα του μαθητή.

19. Την αξιολόγηση πώς την εκφράζετε συνήθως στις γραπτές εργασίες; (Βαθμό, γράμμα, αριθμό, υπογραφή, αστεράκια και σφραγιδούλες και αυτοκόλλητα...)

Εκπαιδευτικός: Βάζω Άριστα, Μπράβο, Πολύ καλά, Αρκετά καλά.

20. Το αν και το πώς οι μαθητές κάνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους επηρεάζει τον βαθμό τους; Αν ναι σε τι ποσοστό περίπου;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

21. Βαθμολογώντας όμως το μαθητή δεν είναι πιθανό να αξιολογούμε τον πατέρα του ή τη μητέρα του;

Εκπαιδευτικός: Συμφωνώ.

Κωδικός: Ε6

Γενικές παρατηρήσεις

Ορθογραφία: Η αντιγραφή ή ασκήσεις στο τετράδιο εργασιών ή στο Βιβλίο του μαθητή (Τ.Ε.) διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (Σε αυτήν την περίπτωση, ορισμένοι και όχι όλοι οι μαθητές έλεγαν την απάντηση που είχαν δώσει στην κατ' οίκον εργασία) ή ο εκπαιδευτικός τις διορθώνει περνώντας από τα θρανία ή τις μαζεύει και τις διορθώνει σε κάποιο κενό.

Η αξιολόγηση των εργασιών γίνονταν με γραπτά σχόλια όπως Π. Καλά, Αριστα-Μπράβο. Το ίδιο ισχύει και στην διδακτική ώρα των μαθηματικών.

Άξονες παρατήρησης-Κλείδα παρατήρησης

1. Ο εκπαιδευτικός τις περισσότερες φορές **ελέγχει** αν πραγματοποιήθηκαν όλες οι κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών (αντιγραφή, ασκήσεις στο τετράδιο του μαθητή ή φύλλα εργασίας). Ωστόσο κάποιες εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το τετράδιο εργασιών τις ελέγχει και διορθώνει στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουρος αν την πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι να απαντήσουν.

Πότε; Ο έλεγχος αν έγιναν ή όχι γίνεται την ώρα που συλλέγονται οι εργασίες.

2. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του και αυτό γίνεται συστηματικά θα γίνει κάποια παρατήρηση από τον εκπαιδευτικό.

3. Η **διόρθωση** των κατ' οίκον εργασιών γίνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό σε κάποιο κενό, είτε στο σπίτι και τις επιστρέφει εκείνη ή την επόμενη ημέρα (όταν τις έχει πάρει στο σπίτι). Επιπλέον, κάποιες ασκήσεις διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (προφορικά ή στον πίνακα) και δίνεται ο χρόνος στους μαθητές να τις διορθώσουν εκείνη την ώρα. Ωστόσο, με αυτόν τον

τρόπο (στην ολομέλεια) ο εκπαιδευτικός δεν είναι βέβαιος πρώτον αν οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν και δεύτερον αν διορθώθηκαν από τους μαθητές.

- 4. Ανατροφοδότηση:** Στην περίπτωση λανθασμένης ολοκλήρωσης της εργασίας, ο εκπαιδευτικός την διορθώνει και την επιστρέφει στο μαθητή διορθωμένη. Στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης η **αξιολόγηση** εκφράζεται με ένα μονολεκτικό σχόλιο «Πολύ καλά, Μπράβο-Άριστα», ανάλογα με το πλήθος των λαθών που αφορούν τον στόχο που τέθηκε για την συγκεκριμένη εργασία.

Συνέντευξη: Οδηγός Συνέντευξης για Εκπαιδευτικούς
«Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από
τον εκπαιδευτικό».

Α) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πόσο συχνά αναθέτετε στους μαθητές σας εργασίες για το σπίτι; Κάθε μέρα;
Τα Σαββατοκύριακα πιο πολύ;
Εκπαιδευτικός: Κάθε μέρα. Τα σαββατοκύριακα και τις αργίες πιο πολλές.
2. Για ποιους λόγους αναθέτετε εργασίες για το σπίτι;
Εκπαιδευτικός: Για εξάσκηση, για εμπέδωση και επανάληψη.

Β) ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝ ΕΓΙΝΑΝ

3. Ελέγχετε πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες την επόμενη ημέρα;
Εκπαιδευτικός: Ναι, ελέγχω πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες για το σπίτι.
4. Υπάρχουν φορές που δεν τις ελέγχετε; Για ποιο λόγο;
Εκπαιδευτικός: Όχι δεν υπάρχουν φορές που δεν ελέγχω.
5. Βλέπετε κάθε φορά τις εργασίες όλων των μαθητών ή ορισμένες φορές
ελέγχετε δειγματοληπτικά;
Εκπαιδευτικός: Βλέπω τις εργασίες όλων των μαθητών.

Γ) ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ;

6. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έκανε ή δεν ολοκλήρωσε την
εργασία που του είχατε αναθέσει για το σπίτι, τι κάνετε; Πώς αντιδράτε;
Εκπαιδευτικός: Τον ρωτάω γιατί δεν την έκανε ή την έφερε και του δίνω ένα
περιθώριο μια-δυο ημερών και αν πάλι δεν την φέρει δεν κάνω κάτι. Αν
κάποιος μαθητής δεν φέρνει συστηματικά τις εργασίες που βάζω για το σπίτι
του κάνω παρατήρηση με αυστηρό τρόπο για παράδειγμα λέγοντας «Γιατί δεν
έφερες πάλι την εργασία σου;». Συνήθως, όμως, όλοι οι μαθητές φέρνουν τις
εργασίες που τους βάζω για το σπίτι. Έχω περισσότερες απαιτήσεις από
κάποιο καλό μαθητή σε σχέση με κάποιον που αντιμετωπίζει δυσκολίες.
7. Οι μαθητές λένε συχνά ψεματάκια ως δικαιολογίες; Θα μου πείτε καμιά
ενδιαφέρουσα ή αστεία δικαιολογία;
Εκπαιδευτικός: Η πιο συνηθισμένη δικαιολογία είναι την ξέχασα ή δεν
πρόλαβα.

8. Ορισμένοι μαθητές ίσως δεν προλαβαίνουν γιατί έχουν πάρα πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες. Τι τους λέτε στην περίπτωση αυτή; Τι κάνετε;
Εκπαιδευτικός: Τους λέω να την φέρουν όποτε έχουν τον χρόνο να την κάνουν. Για να το αποφύγω αυτό προσπαθώ να έχω ισορροπία όταν αναθέτω για παράδειγμα εργασίες στα μαθηματικά να μην αναθέτω πολλές καθόλου στην γλώσσα.
9. Απευθύνεστε στους γονείς όταν δεν γίνονται οι εργασίες; Με ποιο τρόπο;
Εκπαιδευτικός: Όχι .
10. Αν οι μαθητές πάνε ολοήμερο και δεν ολοκληρώνουν τις εργασίες τους εκεί. Απευθύνεστε και στο εκπαιδευτικό του ολοήμερου;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
11. Αν ένας μαθητής πηγαίνει ολοήμερο έχετε διαφορετική στάση απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες για παράδειγμα περιμένετε να τις έχει ολοκληρώσει;
Εκπαιδευτικός: Όχι δεν το λαμβάνω αυτό υπόψη.
12. Ορισμένοι μαθητές δεν μπορούν να κάνουν τις εργασίες επειδή δεν έχουν το υπόβαθρο, έχουν ελλείψεις και δυσκολίες, σε αυτή την περίπτωση τι κάνετε; Περιμένετε να βοηθήσουν οι γονείς; κι αν δεν μπορούν ούτε αυτοί;
Εκπαιδευτικός: Αν κάτι δεν το καταλαβαίνουν το ρωτάνε και το εξηγώ. Όχι, δεν περιμένω από τους γονείς να βοηθήσουν.
13. Μπορεί ορισμένοι μαθητές να μην έκαναν την εργασία τους επειδή δεν κατάλαβαν τι ζητούσε; Συμβαίνει αυτό; Μπορεί δηλαδή να οφείλεται η μη ολοκλήρωση της εργασίας και στον δάσκαλο/α; (π.χ. βιαστικός τρόπος ανάθεσης ή δύσκολες εργασίες ή είναι ίδιες για όλους)
Εκπαιδευτικός: Σπάνια συμβαίνει κάτι τέτοιο.
14. Τιμωρείτε το μαθητή να κάνει επιπλέον εργασίες;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
Επιμένετε να κάνει έστω και λιγότερες;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
15. Χρησιμοποιείτε καμιά φορά τις εργασίες στο σπίτι ως τιμωρία για το μαθητή;
Εκπαιδευτικός: Όχι, ποτέ.

Γ) ΔΙΟΡΘΩΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

16. Διορθώνετε πάντα τις κατ' οίκον εργασίες των μαθητών; Με ποιον τρόπο; (περιφορά στα θρανία; Στην έδρα; Στο διάλειμμα; Στο γραφείο; Στο σπίτι;) Αν

δεν τις διορθώνετε γιατί συμβαίνει αυτό; Προλαβαίνετε πάντα να τις διορθώσετε;

Εκπαιδευτικός: Ναι, τις διορθώνω. Τις μαζεύω και μετά τις διορθώνω σε κάποιο κενό μου ή αν δεν προλαβαίνω τις παίρνω σπίτι.

17. Αν τις κρατήσετε για διόρθωση, τότε τις επιστρέφετε;

Εκπαιδευτικός: Ή την ίδια μέρα ή την επόμενη.

18. Πώς αξιολογείτε μια εργασία; Με ποιο κριτήριο; Με βάση τι έκαναν οι υπόλοιποι; Με βάση τον ίδιο τον μαθητή και τις προηγούμενες επιδόσεις του; Με βάση δηλαδή το τι μπορεί να κάνει; Ή με βάση τους στόχους που εσείς βάζετε για την τάξη σας;

Εκπαιδευτικός: Με βάση την ιδιαιτερότητα του μαθητή.

19. Την αξιολόγηση πώς την εκφράζετε συνήθως στις γραπτές εργασίες; (Βαθμό, γράμμα, αριθμό, υπογραφή, αστεράκια και σφραγιδούλες και αυτοκόλλητα...)

Εκπαιδευτικός: Βάζω Άριστα, Μπράβο, Πολύ Καλά.

20. Το αν και το πώς οι μαθητές κάνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους επηρεάζει τον βαθμό τους; Αν ναι σε τι ποσοστό περίπου;

Εκπαιδευτικός: Όχι. Υποθέτω ότι αν υπήρχαν πολύ μεγάλες αποκλίσεις θα το λάμβανα υπόψη για να κινητοποιήσω τους μαθητές.

21. Βαθμολογώντας όμως το μαθητή δεν είναι πιθανό να αξιολογούμε τον πατέρα του ή τη μητέρα του;

Εκπαιδευτικός: Συμφωνώ με αυτό.

Κωδικός: Ε7

Γενικές παρατηρήσεις

Ορθογραφία: Ο εκπαιδευτικός την ώρα που γράφουν οι μαθητές ορθογραφία ή αφού την ολοκληρώσουν περνάει πάνω από τα θρανία και εφιστά την προσοχή των μαθητών σε σημεία που έχουν κάνει λάθος και τους θυμίζει με ρωτήσεις το σωστό, χωρίς να το λέει ο ίδιος, αλλά οι ίδιοι οι μαθητές. Ο εκπαιδευτικός βάζει ένα σχόλιο όπως Μπράβο, Άριστα και ένα αυτοκόλλητο σε όλους τους μαθητές. Μάλιστα σε κάποιους μαθητές που δυσκολεύονται δεν διορθώνει όλα τα λάθη για μην αποθαρρυνθούν.

Οι ασκήσεις σε φύλλα εργασίας (σπάνια) συλλέγονται και διορθώνονται από τον εκπαιδευτικό στο διάλειμμα ή σε κάποιο κενό και βάζει ένα τικ.

Οι δραστηριότητες στο Β.Μ. ή στο Τ.Ε. διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης ή περνώντας από τα θρανία.

Γενικότερα, η ανατροφοδότηση που παρέχει ο εκπαιδευτικός είναι ενθαρρυντικά σχόλια και η προτροπή με ερωτήσεις για αυτοδιόρθωση. Προσπαθεί οι μαθητές να συνδυάσουν ένα σωστό γραπτό με κάτι θετικό. Αυτό προσπαθεί να το πετύχει συνοδεύοντας μία καλά γραμμένη εργασία με ένα θετικό σχόλιο και ένα τρυφερό άγγιγμα.

Τα λάθη των μαθητών διορθώνονταν από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και κάποιες εργασίες ελέγχονταν και διορθώνονταν στην ολομέλεια της τάξης στο πίνακα ή προφορικά. Σε αυτήν την περίπτωση, ορισμένοι και όχι όλοι οι μαθητές έλεγαν την απάντηση που είχαν δώσει στην κατ' οίκον εργασία.

Η αξιολόγηση των εργασιών γίνονταν με γραπτά σχόλια όπως Π. Καλά, Άριστα-Μπράβο. Το ίδιο ισχύει και στην διδακτική ώρα των μαθηματικών.

Ο συγκεκριμένος εκπαιδευτικός προσπαθεί να μην βάζει πολλές εργασίες για το σπίτι και οι περισσότερες να γίνονται μέσα στην τάξη.

Άξονες παρατήρησης-Κλείδα παρατήρησης

1. Ο εκπαιδευτικός τις περισσότερες φορές ελέγχει αν πραγματοποιήθηκαν όλες οι κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών (ορθογραφία, αντιγραφή, ασκήσεις στο τετράδιο του μαθητή ή φύλλα εργασίας). Ωστόσο κάποιες εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το τετράδιο εργασιών τις ελέγχει και

διορθώνει στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουρος αν την πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι να απαντήσουν.

Πότε; Ο έλεγχος αν έγιναν ή όχι γίνεται την ώρα που συλλέγονται οι εργασίες ή όταν περνάει από τα θρανία.

2. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του και αυτό γίνεται συστηματικά θα γίνει κάποια παρατήρηση από τον εκπαιδευτικό.
3. Η **διόρθωση** των κατ' οίκον εργασιών γίνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό στον διάλειμμα ή σε κάποιο κενό την ίδια ημέρα. Επιπλέον, κάποιες ασκήσεις διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (προφορικά ή στον πίνακα) και δίνεται ο χρόνος στους μαθητές να τις διορθώσουν εκείνη την ώρα. Ωστόσο, με αυτόν τον τρόπο (στην ολομέλεια) ο εκπαιδευτικός δεν είναι σίγουρος πρώτον αν οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν και δεύτερον αν διορθώθηκαν από τους μαθητές.
4. **Ανατροφοδότηση:** Στην περίπτωση λανθασμένης ολοκλήρωσης της εργασίας, ο εκπαιδευτικός κάνει ρωτήσεις προκειμένου οι μαθητές να αντιληφθούν το σημείο που έκαναν λάθος και να το διορθώσουν μόνοι τους. Στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης η **αξιολόγηση** εκφράζεται με ένα ενθαρρυντικό μονολεκτικό σχόλιο «Πολύ καλά, Μπράβο-Άριστα» και με ένα τρυφερό άγγιγμα.

Συνέντευξη: Οδηγός Συνέντευξης για Εκπαιδευτικούς
«Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό».

Α) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πόσο συχνά αναθέτετε στους μαθητές σας εργασίες για το σπίτι; Κάθε μέρα;
Τα Σαββατοκύριακα πιο πολύ;
Εκπαιδευτικός: Αναθέτω εργασίες για το σπίτι κάθε μέρα. Τα σαββατοκύριακα και τις αργίες περισσότερες.
2. Για ποιους λόγους αναθέτετε εργασίες για το σπίτι;
Εκπαιδευτικός: Για εξάσκηση, για εμπέδωση και επανάληψη.

Β) ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝ ΕΓΙΝΑΝ

3. Ελέγχετε πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες την επόμενη ημέρα;
Εκπαιδευτικός: Ναι, ελέγχω πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες για το σπίτι.
4. Υπάρχουν φορές που δεν τις ελέγχετε; Για ποιο λόγο;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
5. Βλέπετε κάθε φορά τις εργασίες όλων των μαθητών ή ορισμένες φορές ελέγχετε δειγματοληπτικά;
Εκπαιδευτικός: Βλέπω τις εργασίες όλων των μαθητών.

Γ) ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ;

6. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έκανε ή δεν ολοκλήρωσε την εργασία που του είχατε αναθέσει για το σπίτι, τι κάνετε; Πώς αντιδράτε;
Εκπαιδευτικός: Τον ρωτάω γιατί δεν την έκανε ή την έφερε και του δίνω ένα περιθώριο μια-δυο ημερών και αν πάλι δεν την φέρει δεν κάνω κάτι. Συνήθως, όμως, όλοι οι μαθητές φέρνουν τις εργασίες που τους βάζω για το σπίτι.
7. Οι μαθητές λένε συχνά ψεματάκια ως δικαιολογίες; Θα μου πείτε καμιά ενδιαφέρουσα ή αστεία δικαιολογία;
Εκπαιδευτικός: Η πιο συνηθισμένη δικαιολογία είναι την ξέχασα ή δεν πρόλαβα.
8. Ορισμένοι μαθητές ίσως δεν προλαβαίνουν γιατί έχουν πάρα πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες. Τι τους λέτε στην περίπτωση αυτή; Τι κάνετε;
Εκπαιδευτικός: Τους λέω να την φέρουν όποτε μπορέσουν
9. Απευθύνεστε στους γονείς όταν δεν γίνονται οι εργασίες; Με ποιο τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Όχι .

10. Αν οι μαθητές πάνε ολοήμερο και δεν ολοκληρώνουν τις εργασίες τους εκεί. Απευθύνεστε και στο εκπαιδευτικό του ολοήμερου;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

11. Αν ένας μαθητής πηγαίνει ολοήμερο έχετε διαφορετική στάση απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες για παράδειγμα περιμένετε να τις έχει ολοκληρώσει;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

12. Ορισμένοι μαθητές δεν μπορούν να κάνουν τις εργασίες επειδή δεν έχουν το υπόβαθρο, έχουν ελλείψεις και δυσκολίες, σε αυτή την περίπτωση τι κάνετε; Περιμένετε να βοηθήσουν οι γονείς; κι αν δεν μπορούν ούτε αυτοί;

Εκπαιδευτικός: Αν κάτι δεν το καταλαβαίνουν το ρωτάνε την επόμενη ημέρα και τους το εξηγώ και την κάνουν μετά στο σπίτι. Όχι, δεν περιμένω από τους γονείς να βοηθήσουν.

13. Μπορεί ορισμένοι μαθητές να μην έκαναν την εργασία τους επειδή δεν κατάλαβαν τι ζητούσε; Συμβαίνει αυτό; Μπορεί δηλαδή να οφείλεται η μη ολοκλήρωση της εργασίας και στον δάσκαλο/α; (π.χ. βιαστικός τρόπος ανάθεσης ή δύσκολες εργασίες ή είναι ίδιες για όλους)

Εκπαιδευτικός: Σπάνια.

14. Τιμωρείτε το μαθητή να κάνει επιπλέον εργασίες;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

Επιμένετε να κάνει έστω και λιγότερες;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

15. Χρησιμοποιείτε καμιά φορά τις εργασίες στο σπίτι ως τιμωρία για το μαθητή;

Εκπαιδευτικός: Όχι, ποτέ.

Γ) ΔΙΟΡΘΩΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

16. Διορθώνετε πάντα τις κατ' οίκον εργασίες των μαθητών; Με ποιον τρόπο; (περιφορά στα θρανία; Στην έδρα; Στο διάλειμμα; Στο γραφείο; Στο σπίτι;) Αν δεν τις διορθώνετε γιατί συμβαίνει αυτό; Προλαβαίνετε πάντα να τις διορθώσετε;

Εκπαιδευτικός: Ναι, τις διορθώνω. Τις μαζεύω και μετά τις διορθώνω στο διάλειμμα ή σε κάποιο κενό μου ή εκείνη την ώρα περνώντας πάνω από τα θρανία.

17. Αν τις κρατήσετε για διόρθωση, τότε τις επιστρέφετε;

Εκπαιδευτικός: Την ίδια μέρα.

18. Πώς αξιολογείτε μια εργασία; Με ποιο κριτήριο; Με βάση τι έκαναν οι υπόλοιποι; Με βάση τον ίδιο τον μαθητή και τις προηγούμενες επιδόσεις του; Με βάση δηλαδή το τι μπορεί να κάνει; Ή με βάση τους στόχους που εσείς βάζετε για την τάξη σας;

Εκπαιδευτικός: Με βάση την ιδιαιτερότητα του μαθητή.

19. Την αξιολόγηση πώς την εκφράζετε συνήθως στις γραπτές εργασίες; (Βαθμό, γράμμα, αριθμό, υπογραφή, αστεράκια και σφραγιδούλες και αυτοκόλλητα...)

Εκπαιδευτικός: Βάζω Άριστα-Μπράβο, Π. Καλά. και γενικότερα κάποιο ενθαρρυντικό σχόλιο και ένα τρυφερό άγγιγμα.

20. Το αν και το πώς οι μαθητές κάνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους επηρεάζει τον βαθμό τους; Αν ναι σε τι ποσοστό περίπου;

Εκπαιδευτικός: Όχι, δεν το λαμβάνω υπόψη αυτό. Στις πρώτες τάξεις δεν βαθμολογούμε τον μαθητή καθώς σε αυτή την φάση μαθαίνει. Δεν βαθμολογούμε κάποιον που μαθαίνει.

21. Βαθμολογώντας όμως το μαθητή δεν είναι πιθανό να αξιολογούμε τον πατέρα του ή τη μητέρα του;

Εκπαιδευτικός: Αυτός είναι και ένας από τους λόγους για τους οποίους δεν λαμβάνω υπόψη μου τις κατ' οίκον εργασίες για την βαθμολογία του μαθητή.

Κωδικός: Ε8

Γενικές παρατηρήσεις

Ορθογραφία: Τα τετράδια ορθογραφίας, αντιγραφή και εργασιών (αν είχαν κάποια άσκηση σε αυτό) ή και κάποιο φύλλο εργασίας συλλέγονταν και διορθώνονταν από τον εκπαιδευτικό.

Διόρθωση: Η διόρθωση κάποιων εργασιών όπως η ορθογραφία γινόταν όταν οι μαθητές ασχολούνταν με κάποια άλλη δραστηριότητα όπως την ανάγνωση του κειμένου του νέου μαθήματος, η συμπλήρωση κάποιας άσκησης, σε κάποια κενή ώρα ή στο διάλειμμα και αν ο εκπαιδευτικός δεν προλάβαινε έπαιρνε κάποιες εργασίες στο σπίτι.

Τα λάθη των μαθητών διορθώνονταν από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και κάποιες εργασίες ελέγχονταν και διορθώνονταν στην ολομέλεια της τάξης στο πίνακα ή προφορικά. Σε αυτήν την περίπτωση, ορισμένοι και όχι όλοι οι μαθητές έλεγαν την απάντηση που είχαν δώσει στην κατ' οίκον εργασία.

Η αξιολόγηση των εργασιών γίνονταν με γραπτά σχόλια όπως Πολύ Καλά, Άριστα, Μπράβο.

Το ίδιο ισχύει και στην διδακτική ώρα των μαθηματικών.

Άξονες παρατήρησης-Κλείδα παρατήρησης

1. Ο εκπαιδευτικός τις περισσότερες φορές ελέγχει αν πραγματοποιήθηκαν όλες οι κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών (ορθογραφία, αντιγραφή, ασκήσεις στο τετράδιο του μαθητή ή φύλλα εργασίας). Ωστόσο κάποιες εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το τετράδιο εργασιών τις ελέγχει και διορθώνει στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουρος αν την πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι να απαντήσουν.

Πότε; Ο έλεγχος αν έγιναν ή όχι γίνεται την ώρα που συλλέγονται οι εργασίες ή περνώντας από τα θρανία εκείνη την ώρα.

2. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του, ο εκπαιδευτικός του λέει να την φέρει την επόμενη φορά ή τον βοηθάει να την κάνει εκείνη την ώρα. Αν δεν την φέρει την επόμενη φορά δεν προβαίνει σε κάποια άλλη ενέργεια.

3. Η **διόρθωση** των κατ' οίκον εργασιών γίνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό όταν οι μαθητές ασχολούνται με κάποια άλλη δραστηριότητα, είτε σε κάποιο κενό, στο διάλειμμα είτε στο σπίτι και τις επιστρέφει εκείνη ή την επόμενη ημέρα (όταν τις έχει πάρει στο σπίτι). Επιπλέον, κάποιες ασκήσεις διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (προφορικά ή στον πίνακα) και δίνεται ο χρόνος στους μαθητές να τις διορθώσουν εκείνη την ώρα. Ωστόσο, με αυτόν τον τρόπο (στην ολομέλεια) εκπαιδευτικός δεν είναι βέβαιος πρώτον αν οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν και δεύτερον αν διορθώθηκαν από τους μαθητές.
4. **Ανατροφοδότηση:** Στην περίπτωση λανθασμένης ολοκλήρωσης της εργασίας, ο εκπαιδευτικός την διορθώνει και την επιστρέφει στο μαθητή διορθωμένη ή ο εκπαιδευτικός διευκολύνει τους μαθητές που αντιμετώπισαν δυσκολίες με προφορικές βοηθητικές ερωτήσεις. Στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης η **αξιολόγηση** εκφράζεται με ένα μονολεκτικό σχόλιο «Πολύ καλά, Μπράβο, Άριστα», ανάλογα με το πλήθος των λαθών που αφορούν τον στόχο που τέθηκε για την συγκεκριμένη εργασία.

Συνέντευξη: Οδηγός Συνέντευξης για Εκπαιδευτικούς

«Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό».

Α) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πόσο συχνά αναθέτετε στους μαθητές σας εργασίες για το σπίτι; Κάθε μέρα;
Τα Σαββατοκύριακα πιο πολύ;
Εκπαιδευτικός: Κάθε μέρα. Κάποιες φορές τα Σαββατοκύριακα πιο πολλές.
2. Για ποιους λόγους αναθέτετε εργασίες για το σπίτι;
Εκπαιδευτικός: Για εξάσκηση και για εμπέδωση αυτών που κάνουμε στην τάξη.

Β) ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝ ΕΓΙΝΑΝ

3. Ελέγχετε πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες την επόμενη ημέρα;
Εκπαιδευτικός: Προσπαθώ, ρωτώντας τους μαθητές και περνώντας από το θρανίο.
4. Υπάρχουν φορές που δεν τις ελέγχετε; Για ποιο λόγο;
Εκπαιδευτικός: Όχι, πάντα ελέγγω τουλάχιστον αν έχουν γίνει.
5. Βλέπετε κάθε φορά τις εργασίες όλων των μαθητών ή ορισμένες φορές ελέγχετε δειγματοληπτικά;
Εκπαιδευτικός: Ναι, ελέγγω αν έγιναν οι εργασίες όλων των μαθητών.

Γ) ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ;

6. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έκανε ή δεν ολοκλήρωσε την εργασία που του είχατε αναθέσει για το σπίτι, τι κάνετε; Πώς αντιδράτε;
Του λέω να την φέρει την επόμενη φορά.
Βάζετε τιμωρία; Αν ναι, τι είδους; Όχι.
Η αντίδρασή σας έχει να κάνει με τον λόγο που σας λέει ο μαθητής;
Εκπαιδευτικός: Ναι, όταν καταλαβαίνω ότι λέει ψέματα κάποιος μαθητής είμαι πιο αυστηρή στην αντίδρασή μου, δηλαδή στον τόνο της φωνής.
Διαφοροποιείτε την αντίδρασή σας ανάλογα με το μαθητή; (Αν είναι καλός μαθητής; αν είναι αδύνατος; Αν το συνηθίζει να μην τις κάνει;)
Εκπαιδευτικός: Όχι.
7. Οι μαθητές λένε συχνά ψεματάκια ως δικαιολογίες; Θα μου πείτε καμιά ενδιαφέρουσα ή αστεία δικαιολογία;

- Εκπαιδευτικός: Η πιο συνηθισμένη δικαιολογία είναι την ξέγασα.
8. Ορισμένοι μαθητές ίσως δεν προλαβαίνουν γιατί έχουν πάρα πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες. Τι τους λέτε στην περίπτωση αυτή; Τι κάνετε;
Εκπαιδευτικός: Τους λέω «Δεν πειράζει, φερ' την την επόμενη φορά.
9. Απευθύνεστε στους γονείς όταν δεν γίνονται οι εργασίες; Με ποιο τρόπο;
Εκπαιδευτικός: Ναι, αν είναι κάτι που γίνεται συχνά τους μιλάω όταν τους δω.
10. Αν οι μαθητές πάνε ολοήμερο και δεν ολοκληρώνουν τις εργασίες τους εκεί.
Απευθύνεστε και στο εκπαιδευτικό του ολοήμερου;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
11. Αν ένας μαθητής πηγαίνει ολοήμερο έχετε διαφορετική στάση απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες για παράδειγμα περιμένετε να τις έχει ολοκληρώσει;
Εκπαιδευτικός: Όχι δεν περιμένω κάτι τέτοιο.
12. Ορισμένοι μαθητές δεν μπορούν να κάνουν τις εργασίες επειδή δεν έχουν το υπόβαθρο, έχουν ελλείψεις και δυσκολίες, σε αυτή την περίπτωση τι κάνετε;
Περιμένετε να βοηθήσουν οι γονείς; κι αν δεν μπορούν ούτε αυτοί;
Εκπαιδευτικός: Σπάνια συμβαίνει αυτό. Συνήθως μου λένε αν δεν καταλάβουν τι ζητάει η άσκηση εκείνη την ώρα και το ξαναεξηγώ. Όχι, δεν περιμένω να βοηθήσουν οι γονείς στο σπίτι.
13. Μπορεί ορισμένοι μαθητές να μην έκαναν την εργασία τους επειδή δεν κατάλαβαν τι ζητούσε; Συμβαίνει αυτό; Μπορεί δηλαδή να οφείλεται η μη ολοκλήρωση της εργασίας και στον δάσκαλο/α; (π.χ. βιαστικός τρόπος ανάθεσης ή δύσκολες εργασίες ή είναι ίδιες για όλους)
Εκπαιδευτικός: Δεν αντιμετωπίζω κάποιο τέτοιο θέμα συχνά, αλλά αν συμβεί το ξαναεξηγώ.
14. Τιμωρείτε το μαθητή να κάνει επιπλέον εργασίες; Επιμένετε να κάνει έστω και λιγότερες;
Εκπαιδευτικός: Όχι. Όχι δεν βάζω λιγότερες, αλλά δεν οι απαιτήσεις δεν είναι ίδιες.
15. Χρησιμοποιείτε καμιά φορά τις εργασίες στο σπίτι ως τιμωρία για το μαθητή;
Εκπαιδευτικός: Όχι, ποτέ.

Γ) ΔΙΟΡΘΩΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

16. Διορθώνετε πάντα τις κατ' οίκον εργασίες των μαθητών; Με ποιον τρόπο; (περιφορά στα θρανία; Στην έδρα; Στο διάλειμμα; Στο γραφείο; Στο σπίτι;) Αν

δεν τις διορθώνετε γιατί συμβαίνει αυτό; Προλαβαίνετε πάντα να τις διορθώσετε;

Εκπαιδευτικός: Προλαβαίνω. Μπορεί να περνάω εκείνη την ώρα από τα θρανία ή τις διορθώνω στο διάλειμμα ή σε κάποιο κενό ή σπάνια τις παίρνω στο σπίτι.

17. Αν τις κρατήσετε για διόρθωση, πότε τις επιστρέφετε;

Εκπαιδευτικός: Στο τέλος της μέρας ή την επόμενη μέρα αν τις πάρω σπίτι.

18. Πώς αξιολογείτε μια εργασία; Με ποιο κριτήριο; Με βάση τι έκαναν οι υπόλοιποι; Με βάση τον ίδιο τον μαθητή και τις προηγούμενες επιδόσεις του; Με βάση δηλαδή το τι μπορεί να κάνει; Ή με βάση τους στόχους που εσείς βάζετε για την τάξη σας;

Εκπαιδευτικός: Με κριτήριο την προσπάθεια και την ατομική πρόοδο.

19. Την αξιολόγηση πώς την εκφράζετε συνήθως στις γραπτές εργασίες; (Βαθμό, γράμμα, αριθμό, υπογραφή, αστεράκια και σφραγιδούλες και αυτοκόλλητα...)

Εκπαιδευτικός: Στην ορθογραφία βάζω Μπράβο, αν δεν έχει πολλά λάθη ή Πολύ καλά αν έχει πολλά μαζί με αυτοκόλλητο. Στην αντιγραφή βάζω πάντα Άριστα και αυτοκόλλητο! Στις εργασίες στο τετράδιο βάζω πάλι Άριστα. Στα φύλλα εργασίας ένα τικ.

20. Το αν και το πώς οι μαθητές κάνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους επηρεάζει τον βαθμό τους; Αν ναι σε τι ποσοστό περίπου;

Εκπαιδευτικός: Δεν βάζουμε βαθμό στην Β, αλλά δεν θα με επηρέαζε τόσο.

21. Βαθμολογώντας όμως το μαθητή δεν είναι πιθανό να αξιολογούμε τον πατέρα του ή τη μητέρα του;

Εκπαιδευτικός: Δεν ξέρω, ίσως. Καλύτερα οι εργασίες που μετρούν στον βαθμό να γίνονται στο σχολείο.

Κωδικός: Ε9

Γενικές παρατηρήσεις

Ορθογραφία: Τα τετράδια ορθογραφίας και εργασιών (αν είχαν κάποια άσκηση σε αυτό) ή και κάποιο φύλλο εργασίας συλλέγονταν και διορθώνονταν από τον εκπαιδευτικό.

Στην περίπτωση των εργασιών που αφορούσαν την παραγωγή γραπτού λόγου, ο εκπαιδευτικός έγραφε κάποια σύντομα σχόλια, επισημαίνοντας ελλείψεις, λάθη ή ασάφειες.

Διόρθωση: Η διόρθωση κάποιων εργασιών όπως η ορθογραφία γινόταν σε κάποια κενή ώρα ή στο διάλειμμα και αν ο εκπαιδευτικός δεν προλάβαινε έπαιρνε κάποιες εργασίες στο σπίτι.

Τα λάθη των μαθητών διορθώνονταν από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και κάποιες εργασίες ελέγχονταν και διορθώνονταν στην ολομέλεια της τάξης στο πίνακα ή προφορικά. Σε αυτήν την περίπτωση, ορισμένοι και όχι όλοι οι μαθητές έλεγαν την απάντηση που είχαν δώσει στην κατ' οίκον εργασία.

Η αξιολόγηση των εργασιών γίνονταν με γραπτά σχόλια όπως Πολύ καλά Καλά, Άριστα, Μπράβο ή σύντομα σχόλια.

Το ίδιο ισχύει και στην διδακτική ώρα των μαθηματικών.

Άξονες παρατήρησης-Κλείδα παρατήρησης

1. Ο εκπαιδευτικός τις περισσότερες φορές ελέγχει αν πραγματοποιήθηκαν όλες οι κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών (ορθογραφία, αντιγραφή, ασκήσεις στο τετράδιο του μαθητή ή φύλλα εργασίας). Ωστόσο κάποιες εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το τετράδιο εργασιών τις ελέγχει και διορθώνει στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουρη αν την πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι να απαντήσουν. Κάποιες φορές (λίγες) παρατηρήθηκε ο εκπαιδευτικός να περνάει από τα θρανία και να βλέπει τις εργασίες για το σπίτι.

Πότε; Ο έλεγχος αν έγιναν ή όχι γίνεται την ώρα που συλλέγονται οι εργασίες ή περνώντας από τα θρανία εκείνη την ώρα.

2. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του, ο εκπαιδευτικός του λέει να την φέρει την επόμενη φορά ή τον βοηθάει να την κάνει εκείνη την ώρα. Αν δεν την φέρει την επόμενη φορά δεν προβαίνει σε κάποια άλλη ενέργεια.
3. Η **διόρθωση** των κατ' οίκον εργασιών (με μπλε στυλό) γίνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό σε κάποιο κενό, στο διάλειμμα είτε στο σπίτι και τις επιστρέφει εκείνη ή την επόμενη ημέρα (όταν τις έχει πάρει στο σπίτι). Επιπλέον, κάποιες ασκήσεις διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (προφορικά ή στον πίνακα) και δίνεται ο χρόνος στους μαθητές να τις διορθώσουν εκείνη την ώρα. Ωστόσο, με αυτόν τον τρόπο (στην ολομέλεια) ο εκπαιδευτικός δεν είναι σίγουρος πρώτον αν οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν και δεύτερον αν διορθώθηκαν από τους μαθητές.
4. **Ανατροφοδότηση:** Στην περίπτωση λανθασμένης ολοκλήρωσης της εργασίας, ο εκπαιδευτικός την διορθώνει και την επιστρέφει στο μαθητή διορθωμένη. Παρατηρήθηκε συνήθως, όταν ο έλεγχος γινόταν στην ολομέλεια και κάποιος μαθητής απαντούσε λάθος, να παρέχονται κάποια προφορικά σχόλια και βοηθητικές ερωτήσεις ώστε ο μαθητής να συνειδητοποιήσει το λάθος του. Στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης η **αξιολόγηση** εκφράζεται με ένα μονολεκτικό σχόλιο «Πολύ καλά, Μπράβο, Άριστα», ανάλογα με το πλήθος των λαθών που αφορούν τον στόχο που τέθηκε για την συγκεκριμένη εργασία ή με κάποια σύντομα σχόλια.

Συνέντευξη: Οδηγός Συνέντευξης για Εκπαιδευτικούς

«Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό».

Α) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πόσο συχνά αναθέτετε στους μαθητές σας εργασίες για το σπίτι; Κάθε μέρα;
Εκπαιδευτικός: Τα Σαββατοκύριακα πιο πολύ;
Κάθε μέρα. Τα σαββατοκύριακα και τις αργίες δεν βάζω περισσότερες.
2. Για ποιους λόγους αναθέτετε εργασίες για το σπίτι;
Εκπαιδευτικός: Για εμπέδωση.

Β) ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝ ΕΓΙΝΑΝ

3. Ελέγχετε πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες την επόμενη ημέρα;
Εκπαιδευτικός: Ναι πάντα. Όταν βάζω ελέγχω πάντα αν έχουν γίνει. Μπορεί να μην προλαβαίνω να τις διορθώσω όλες την ίδια μέρα αλλά ελέγχω αν έχουν γίνει και τις διορθώνω όλες μαζί κάποια άλλη φορά.
4. Υπάρχουν φορές που δεν τις ελέγχετε; Για ποιο λόγο;
Εκπαιδευτικός: Όχι, πάντα ελέγχω τουλάχιστον αν έχουν γίνει.
5. Βλέπετε κάθε φορά τις εργασίες όλων των μαθητών ή ορισμένες φορές ελέγχετε δειγματοληπτικά;
Εκπαιδευτικός: Ναι, ελέγχω αν έγιναν οι εργασίες όλων των μαθητών, αλλά δεν έχω τις ίδιες απαιτήσεις από όλους.

Γ) ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ;

6. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έκανε ή δεν ολοκλήρωσε την εργασία που του είχατε αναθέσει για το σπίτι, τι κάνετε; Πώς αντιδράτε;
Εκπαιδευτικός: Του λέω να την φέρει την επόμενη φορά. Αν δεν την κατάλαβε την ξαναεξηγούμε και την κάνει για την επόμενη φορά.
Βάζετε τιμωρία; Αν ναι, τι είδους;
Εκπαιδευτικός: Όχι ποτέ.
Η αντίδρασή σας έχει να κάνει με τον λόγο που σας λέει ο μαθητής;
Εκπαιδευτικός: Ναι, αλλά σπάνια δεν μου φέρνουν τις εργασίες.

Διαφοροποιείτε την αντίδρασή σας ανάλογα με το μαθητή; (Αν είναι καλός μαθητής; αν είναι αδύνατος; Αν το συνηθίζει να μην τις κάνει;)

Εκπαιδευτικός: Όχι.

7. Οι μαθητές λένε συχνά ψεματάκια ως δικαιολογίες; Θα μου πείτε καμιά ενδιαφέρουσα ή αστεία δικαιολογία;

Εκπαιδευτικός: Δεν έχω ανακαλύψει κάποιο ψέμα. Μου λένε συνήθως «Την ξέχασα, δεν πρόλαβα, ξέχασα το βιβλίο ή το τετράδιο κάτω από το θρανίο».

8. Ορισμένοι μαθητές ίσως δεν προλαβαίνουν γιατί έχουν πάρα πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες. Τι τους λέτε στην περίπτωση αυτή; Τι κάνετε;

Εκπαιδευτικός: Τους λέω ότι να την φέρουν την επόμενη φορά ή τους δίνω χρόνο να την κάνουν εκείνη την ώρα.

9. Απευθύνεστε στους γονείς όταν δεν γίνονται οι εργασίες; Με ποιο τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Αν δω ότι κάτι συμβαίνει επανειλημμένα θα επικοινωνήσω με τους γονείς και θα τους ενημερώσω γράφοντας ένα σημείωμα στο τετράδιο.

10. Αν οι μαθητές πάνε ολοήμερο και δεν ολοκληρώνουν τις εργασίες τους εκεί.

Απευθύνεστε και στο εκπαιδευτικό του ολοήμερου;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

11. Αν ένας μαθητής πηγαίνει ολοήμερο έχετε διαφορετική στάση απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες για παράδειγμα περιμένετε να τις έχει ολοκληρώσει;

Εκπαιδευτικός: Μόνο δύο μαθήτριες, που είναι και καλές μάλιστα πάνε στο ολοήμερο. Αλλά αν πήγαιναν ολοήμερο περισσότεροι μαθητές θα περίμενα κάποιες από αυτές να τις κάνουν εκεί, αλλά όλες δεν προλαβαίνουν.

12. Ορισμένοι μαθητές δεν μπορούν να κάνουν τις εργασίες επειδή δεν έχουν το υπόβαθρο, έχουν ελλείψεις και δυσκολίες, σε αυτή την περίπτωση τι κάνετε;

Περιμένετε να βοηθήσουν οι γονείς; κι αν δεν μπορούν ούτε αυτοί;

Εκπαιδευτικός: Οι μαθητές όταν δεν κάνουν μία άσκηση επειδή δεν την κατάλαβαν συνήθως λένε «Δεν την κατάλαβα» και την εξηγούμε ξανά στην τάξη. Δεν περιμένω από τους γονείς να ασχοληθούν στο σπίτι.

13. Μπορεί ορισμένοι μαθητές να μην έκαναν την εργασία τους επειδή δεν κατάλαβαν τι ζητούσε; Συμβαίνει αυτό; Μπορεί δηλαδή να οφείλεται η μη ολοκλήρωση της εργασίας και στον δάσκαλο/α; (π.χ. βιαστικός τρόπος ανάθεσης ή δύσκολες εργασίες ή είναι ίδιες για όλους)

Εκπαιδευτικός: Εξηγώ τι πρέπει να κάνουν οι μαθητές στις εργασίες και να κάποιος δεν κατάλαβε τις ξαναεξηγούμε. Αν κάποιος μαθητής δεν προσέχει εκείνη την ώρα πιθανόν να μην καταλάβει τι του ζητάει η άσκηση.

14. Τιμωρείτε το μαθητή να κάνει επιπλέον εργασίες; Επιμένετε να τις κάνει έστω και λιγότερες;

Εκπαιδευτικός: Είμαι χαλαρή σε αυτό, αν κάποιος μαθητής δυσκολεύεται, μπορεί να κάνει και λιγότερες.

15. Χρησιμοποιείτε καμιά φορά τις εργασίες στο σπίτι ως τιμωρία για το μαθητή;

Εκπαιδευτικός: Όχι, ποτέ.

Γ) ΔΙΟΡΘΩΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

16. Διορθώνετε πάντα τις κατ' οίκον εργασίες των μαθητών; Με ποιον τρόπο; (περιφορά στα θρανία; Στην έδρα; Στο διάλειμμα; Στο γραφείο; Στο σπίτι;) Αν δεν τις διορθώνετε γιατί συμβαίνει αυτό; Προλαβαίνετε πάντα να τις διορθώσετε;

Εκπαιδευτικός: Συνήθως, εκείνη την ώρα περνάω και τις βλέπω λίγο, αλλά τις διορθώνω καλύτερα στο διάλειμμα ή σε κάποιο κενό ή τις παίρνω στο σπίτι.

17. Αν τις κρατήσετε για διόρθωση, πότε τις επιστρέφετε;

Εκπαιδευτικός: Αν τις διορθώσω στο σχολείο τις επιστρέφω στο τέλος της μέρας. Αν τις πάρω στο σπίτι την επόμενη μέρα.

18. Πώς αξιολογείτε μια εργασία; Με ποιο κριτήριο; Με βάση τι έκαναν οι υπόλοιποι; Με βάση τον ίδιο τον μαθητή και τις προηγούμενες επιδόσεις του;

Εκπαιδευτικός: Με βάση δηλαδή το τι μπορεί να κάνει; Ή με βάση τους στόχους που εσείς βάζετε για την τάξη σας;

Με βάση την ατομική πρόοδο και την προσπάθεια.

19. Την αξιολόγηση πώς την εκφράζετε συνήθως στις γραπτές εργασίες; (Βαθμό, γράμμα, αριθμό, υπογραφή, αστεράκια και σφραγιδούλες και αυτοκόλλητα...)

Εκπαιδευτικός: Βάζω Άριστα!!!, για κάθε λάθος φεύγει ένα θαυμαστικό, Μπράβο, Πολύ καλά, Αρκετά καλά, Προσπάθησε περισσότερο. Στις εργασίες παραγωγής γραπτού λόγου βάζω και κάποιο σύντομο σχόλιο όπως πρόσεχε τους τόνους ή υπογραμμίζω τα σημεία που χρειάζονται περισσότερο ανάπτυξη ή είναι ασαφή. Πάντα διορθώνω τα λάθη για να τα βλέπουν, αλλά σε μαθητές

που αντιμετωπίζουν δυσκολίες δεν τα διορθώνω όλα αλλά ιεραρχώ ξεκινώντας από τα πιο βασικά και αυτά διορθώνω.

20. Το αν και το πώς οι μαθητές κάνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους επηρεάζει τον βαθμό τους; Αν ναι σε τι ποσοστό περίπου;

Εκπαιδευτικός: Όχι δεν θα το μετρήσω άμεσα για τον βαθμό, αλλά αν κάποιος μαθητής είναι συνεπής αυτό έχει συνέπειες γενικότερα στις ασκήσεις και στα διαγωνίσματα που γράφουμε μέσα στην τάξη.

21. Βαθμολογώντας όμως το μαθητή δεν είναι πιθανό να αξιολογούμε τον πατέρα του ή τη μητέρα του;

Εκπαιδευτικός: Για αυτό δεν μετράω τις εργασίες για το σπίτι στον βαθμό.

Κωδικός: Ε10

Γενικές παρατηρήσεις

Ορθογραφία: Τα τετράδια ορθογραφίας και εργασιών (αν είχαν κάποια άσκηση σε αυτό) ή και κάποιο φύλλο εργασίας συλλέγονταν και διορθώνονταν από τον εκπαιδευτικό.

Διόρθωση: Η διόρθωση κάποιων εργασιών όπως η ορθογραφία γινόταν σε κάποια κενή ώρα ή στο διάλειμμα και αν ο εκπαιδευτικός δεν προλάβαινε έπαιρνε κάποιες εργασίες στο σπίτι.

Τα λάθη των μαθητών διορθώνονταν από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και κάποιες εργασίες ελέγχονταν και διορθώνονταν στην ολομέλεια της τάξης στο πίνακα ή προφορικά. Σε αυτήν την περίπτωση, ορισμένοι και όχι όλοι οι μαθητές έλεγαν την απάντηση που είχαν δώσει στην κατ' οίκον εργασία.

Η αξιολόγηση των εργασιών γίνονταν με γραπτά σχόλια όπως Πολύ καλά Καλά, Άριστα, Μπράβο.

Το ίδιο ισχύει και στην διδακτική ώρα των μαθηματικών.

Άξονες παρατήρησης-Κλείδα παρατήρησης

1. Ο εκπαιδευτικός τις περισσότερες φορές **ελέγχει** αν πραγματοποιήθηκαν όλες οι κατ' οίκον εργασίες όλων των μαθητών (ορθογραφία, ασκήσεις στο τετράδιο του μαθητή ή φύλλα εργασίας). Ωστόσο κάποιες εργασίες κυρίως από το βιβλίο του μαθητή ή το τετράδιο εργασιών τις ελέγχει και διορθώνει στην ολομέλεια της τάξης είτε στο πίνακα είτε προφορικά με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουρος αν την πραγματοποίησαν οι μαθητές που δεν σήκωσαν το χέρι να απαντήσουν. Δεν παρατηρήθηκε ο εκπαιδευτικός να περνάει από τα θρανία και να βλέπει τις εργασίες για το σπίτι.

Πότε; Ο έλεγχος αν έγιναν ή όχι γίνεται την ώρα που συλλέγονται οι εργασίες ή σπάνια περνώντας από τα θρανία εκείνη την ώρα.

2. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν πραγματοποίησε ή δεν ολοκλήρωσε την κατ' οίκον εργασία του, ο εκπαιδευτικός του λέει να την φέρει την επόμενη φορά ή τον βοηθάει να την κάνει εκείνη την ώρα. Αν δεν την φέρει την επόμενη φορά δεν προβαίνει σε κάποια άλλη ενέργεια.

3. Η **διόρθωση** των κατ' οίκον εργασιών γίνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό σε κάποιο κενό, στο διάλειμμα είτε στο σπίτι και τις επιστρέφει εκείνη ή την επόμενη ημέρα (όταν τις έχει πάρει στο σπίτι). Επιπλέον, οι περισσότερες (εκτός από ορθογραφία) ασκήσεις διορθώνονται στην ολομέλεια της τάξης (προφορικά ή στον πίνακα) και δίνεται ο χρόνος στους μαθητές να τις διορθώσουν εκείνη την ώρα. Ωστόσο, με αυτόν τον τρόπο (στην ολομέλεια) ο εκπαιδευτικός δεν είναι σίγουρη πρώτον αν οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν και δεύτερον αν διορθώθηκαν από τους μαθητές.

4. **Ανατροφοδότηση:** Στην περίπτωση λανθασμένης ολοκλήρωσης της εργασίας, ο εκπαιδευτικός την διορθώνει και την επιστρέφει στο μαθητή διορθωμένη. Παρατηρήθηκε συνήθως, όταν ο έλεγχος γινόταν στην ολομέλεια και κάποιος μαθητής απαντούσε λάθος, να παρέχονται κάποια προφορικά σχόλια και βοηθητικές ερωτήσεις ώστε ο μαθητής να συνειδητοποιήσει το λάθος του. Στην περίπτωση λανθασμένης ή σωστής ολοκλήρωσης η **αξιολόγηση** εκφράζεται με ένα μονολεκτικό σχόλιο «Πολύ καλά, Μπράβο, Άριστα», ανάλογα με το πλήθος των λαθών που αφορούν τον στόχο που τέθηκε για την συγκεκριμένη εργασία ή με κάποια σύντομα σχόλια.

Συνέντευξη: Οδηγός Συνέντευξης για Εκπαιδευτικούς

«Πρακτικές ελέγχου, διόρθωσης και αξιολόγησης των κατ' οίκον εργασιών από τον εκπαιδευτικό».

A) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πόσο συχνά αναθέτετε στους μαθητές σας εργασίες για το σπίτι; Κάθε μέρα;
Τα Σαββατοκύριακα πιο πολύ;
Εκπαιδευτικός: Αναθέτω εργασίες για το σπίτι κάθε μέρα. Τα σαββατοκύριακα και τις αργίες δεν βάζω περισσότερες.
2. Για ποιους λόγους αναθέτετε εργασίες για το σπίτι;
Εκπαιδευτικός: Για εμπέδωση.

B) ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝ ΕΓΙΝΑΝ

3. Ελέγχετε πάντα αν έχουν γίνει οι εργασίες την επόμενη ημέρα;
Εκπαιδευτικός: Ναι.
4. Υπάρχουν φορές που δεν τις ελέγχετε; Για ποιο λόγο;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
5. Βλέπετε κάθε φορά τις εργασίες όλων των μαθητών ή ορισμένες φορές ελέγχετε δειγματοληπτικά;
Εκπαιδευτικός: Βλέπω τις εργασίες όλων των μαθητών.

Γ) ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑΝ;

6. Στην περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έκανε ή δεν ολοκλήρωσε την εργασία που του είχατε αναθέσει για το σπίτι, τι κάνετε; Πώς αντιδράτε;
Εκπαιδευτικός: Του λέω να την φέρει την επόμενη φορά.
Βάζετε τιμωρία; Αν ναι, τι είδους;
Εκπαιδευτικός: Όχι ποτέ.
Η αντίδρασή σας έχει να κάνει με τον λόγο που σας λέει ο μαθητής;
Εκπαιδευτικός: Ναι.
Διαφοροποιείτε την αντίδρασή σας ανάλογα με το μαθητή; (Αν είναι καλός μαθητής; αν είναι αδύνατος; Αν το συνηθίζει να μην τις κάνει;)
Εκπαιδευτικός: Όχι.
7. Οι μαθητές λένε συχνά ψεματάκια ως δικαιολογίες; Θα μου πείτε καμιά ενδιαφέρουσα ή αστεία δικαιολογία;

- Εκπαιδευτικός: Δεν νομίζω να λένε ψέματα.
8. Ορισμένοι μαθητές ίσως δεν προλαβαίνουν γιατί έχουν πάρα πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες. Τι τους λέτε στην περίπτωση αυτή; Τι κάνετε;
Εκπαιδευτικός: Τους λέω ότι να την φέρουν την επόμενη φορά.
9. Απευθύνεστε στους γονείς όταν δεν γίνονται οι εργασίες; Με ποιο τρόπο;
Εκπαιδευτικός: Αν είναι κάτι τόσο σοβαρό ενημερώνω τους γονείς.
10. Αν οι μαθητές πάνε ολοήμερο και δεν ολοκληρώνουν τις εργασίες τους εκεί.
Απευθύνεστε και στο εκπαιδευτικό του ολοήμερου;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
11. Αν ένας μαθητής πηγαίνει ολοήμερο έχετε διαφορετική στάση απέναντι στις κατ' οίκον εργασίες για παράδειγμα περιμένετε να τις έχει ολοκληρώσει;
Εκπαιδευτικός: Όχι δεν με επηρεάζει αν πάνε στο ολοήμερο.
12. Ορισμένοι μαθητές δεν μπορούν να κάνουν τις εργασίες επειδή δεν έχουν το υπόβαθρο, έχουν ελλείψεις και δυσκολίες, σε αυτή την περίπτωση τι κάνετε;
Περιμένετε να βοηθήσουν οι γονείς; κι αν δεν μπορούν ούτε αυτοί;
Εκπαιδευτικός: Το ξαναεξηγώ και δεν έχω απαιτήσεις από τους γονείς.
13. Μπορεί ορισμένοι μαθητές να μην έκαναν την εργασία τους επειδή δεν κατάλαβαν τι ζητούσε; Συμβαίνει αυτό; Μπορεί δηλαδή να οφείλεται η μη ολοκλήρωση της εργασίας και στον δάσκαλο/α; (π.χ. βιαστικός τρόπος ανάθεσης ή δύσκολες εργασίες ή είναι ίδιες για όλους)
Εκπαιδευτικός: Προσπαθώ οι μαθητές να μην φεύγουν με απορίες.
14. Τιμωρείτε το μαθητή να κάνει επιπλέον εργασίες;
Εκπαιδευτικός: Όχι.
Επιμένετε να κάνει έστω και λιγότερες;
Εκπαιδευτικός: Όσο μπορεί ο κάθε μαθητής.
15. Χρησιμοποιείτε καμιά φορά τις εργασίες στο σπίτι ως τιμωρία για το μαθητή;
Εκπαιδευτικός: Όχι.

Γ) ΔΙΟΡΘΩΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

16. Διορθώνετε πάντα τις κατ' οίκον εργασίες των μαθητών; Με ποιον τρόπο; (περιφορά στα θρανία; Στην έδρα; Στο διάλειμμα; Στο γραφείο; Στο σπίτι;) Αν δεν τις διορθώνετε γιατί συμβαίνει αυτό; Προλαβαίνετε πάντα να τις διορθώσετε;

- Εκπαιδευτικός: Ναι, προλαβαίνω. Συνήθως τις διορθώνω στο διάλειμμα ή σε κάποιο κενό ή τις παίρνω στο σπίτι.
17. Αν τις κρατήσετε για διόρθωση, πότε τις επιστρέφετε;
Εκπαιδευτικός: Αν τις διορθώσω στο σχολείο τις επιστρέφω στο τέλος της μέρας. Αν τις πάρω στο σπίτι την επόμενη μέρα.
18. Πώς αξιολογείτε μια εργασία; Με ποιο κριτήριο; Με βάση τι έκαναν οι υπόλοιποι; Με βάση τον ίδιο τον μαθητή και τις προηγούμενες επιδόσεις του; Με βάση δηλαδή το τι μπορεί να κάνει; Ή με βάση τους στόχους που εσείς βάζετε για την τάξη σας;
Εκπαιδευτικός: Με βάση την ατομική προσπάθεια.
19. Την αξιολόγηση πώς την εκφράζετε συνήθως στις γραπτές εργασίες; (Βαθμό, γράμμα, αριθμό, υπογραφή, αστεράκια και σφραγιδούλες και αυτοκόλλητα...)
Εκπαιδευτικός: Με Άριστα, Πολύ καλά, Αρκετά καλά.
20. Το αν και το πώς οι μαθητές κάνουν τις κατ' οίκον εργασίες τους επηρεάζει τον βαθμό τους; Αν ναι σε τι ποσοστό περίπου;
Εκπαιδευτικός: Σε λίγο βαθμό επηρεάζει την βαθμολογία.
21. Βαθμολογώντας όμως το μαθητή δεν είναι πιθανό να αξιολογούμε τον μπαμπά του ή τη μαμά του;
Εκπαιδευτικός: Ενθαρρύνω τους μαθητές να ρωτάνε και να κάνουν όσες εργασίες μπορούν. Δεν έχω απαιτήσεις από τους γονείς.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

004000121463